

gmu.

Inštitut za geografijo Univerze Edvarda Kardelja
v Ljubljani

POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE 1976 V AVSTRIJI

Financer: Raziskovalna skupnost Slovenije

Nosilec naloge:

Dr. Vladimir Klemenčič
redni univ. prof.

Vl Klemenčič

Direktor:

Dr. Vladimir Klemenčič
redni univ. prof.

Vl Klemenčič

Ljubljana 1980

K A Z A L O

UVOD	1
POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE V ODNOSU DO PREJŠNJIH POPISOV PREBIVALSTVA V AVSTRIJI	4
Značilnosti popisa posebne vrste v odnosu do prejšnjih popisov prebivalstva po občevelnem jeziku v Avstriji	11
Fregled avstrijskega, jugoslovanskega ter dela italijanskega in madžarskega dnevnega časopisja ter drugega tiska	15
Avstrijsko dnevno časopisje	15
Fregled avstrijskega dnevnega tiska	16
Fregled avstrijskih političnih tednikov	18
Kvantitativna analiza evidentiranih člankov, ki obravnavajo popis prebivalstva posebne vrste v Avstriji leta 1976	21
Vsebinska analiza člankov, ki so se pojavljali v tiska ob popisu prebivalstva posebne vrste v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji	38
Avstrijski tisk	38
Manjšinski tisk Avstrije, Jugoslavije in Italije ob popisu prebivalstva posebne vrste	49
Predpopisna navodila, kot so jih objavljali avstrij- ski časopisi, pozivi na popis in proti popisu prebi- valstva posebne vrste	53
Kvantitativna analiza rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste v Avstriji leta 1976	54
Udeležba in rezultati popisa prebivalstva posebne vrste na Štajerskem	61
Popis prebivalstva posebne vrste na Gradiščanski s posebnim osirom na gradiščanske Hrvate	63
Analiza rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste na Koroškem	72
ZAKLJUČNE MISLI	81

UVOD

Popisovanje prebivalstva po materinem jeziku, občevalnem jeziku ali po narodnosti oziroma etnični pripadnosti, je fenomen, ki buri duhove v znanstveni in politični praksi že od srede 19. stoletja dalje.¹ Tako je za sodobno znanstveno analizo popisov prebivalstva kot za politično prakso v 20. stoletju v Evropi kot v razvitih izvenevropskih državah potrebno opredeliti pomen in značilnosti popisov prebivalstva za ugotavljanje narodnostne in etnične pripadnosti. Velik pomen na primer dobiva tako razmišljanje v afriških deželah. Ob ugotavljanju številčnega stanja manjšin ali narodnosti moramo razlikovati področja z narodnostno pomešanim avtohtonim prebivalstvom. V tem primeru je teritorij poselitve prebivalstva z določenim jezikom največkrat znan in opredeljen že v predkapitalističnem obdobju. Obstaja pa tudi druga kategorija narodnostno pomešanega ozemlja, pri kateri je narodnostna pomešanost alohtonega prebivalstva rezultat selitev prebivalstva. Medtem ko gre pri prvem primeru za ugotavljanje številčnega stanja določene manjšine na ozemlju, ki je za ugotavljanje številčnega razmerja pomembno, imamo v drugem primeru opraviti z manjšinami, pri katerih poselitev historično ni znana in ni opredeljena v predkapitalistični dobi. Poselitev ni vezana na določen prostor, ampak je razpršena.² V drugem primeru pri ugotavljanju številčnega stanja ne gre za to, da bi na podlagi tega opredeljevali manjšini kakršnekoli pravice. V obeh primerih se medsebojno močno razlikujejo načini priprav samega popisa ter obdelava, interpretacija in uporaba popisnih podatkov. Številčno stanje in odstotek manjšinskega prebivalstva ima lahko v prvem primeru določeno vlogo pri zakonodaji

¹ Prim. Gutachten des Präsidenten der k. k. Statistische Central Commission Dr. Adolf Ficker über die Constatirung der Nationalitäts und Sprach - Verhältnisse einer Bevölkerung, Wien 1874.

² To je značilno tudi za poselitev ameriških Slovencev. Prim. Matjaž Klemenčič, Statistics on Americans of Yugoslav descent in the period of 1910 until 1940 (Paper prepared for the Conference on the occasion of the Fifth Anniversary of Florida Yugoslav Day, November 13 and 14, 1980).

oziroma pri dajanju določenih pravic manjšinam³, v drugem primeru pa nima prav nobene vloge. Pri vseh omenjenih vrstah popisov igra prav gotovo določeno vlogo propaganda. Tako je tudi pripadnikom alohtonih manjšin do tega, da ugotovi popis ustrezno število njihovih pripadnikov. Tudi oni razvijajo določeno propagando, vendar za razliko od popisovanja avtohtonih manjšin, ne zasledimo tu nikakršnih propagandnih protiakcij s strani države večinskega naroda. Vse zgoraj omenjene značilnosti, ki se pojavljajo ob popisovanju prebivalstva na narodnostno mešanem ozemlju po narodnosti, občevalnem ali materinem jeziku na ozemlju njihove avtohtone poselitve, so se v ekstremni meri pojavljale ob popisovanju prebivalstva na Koroškem že ob prvih popisih prebivalstva po občevalnem jeziku v 19. stoletju.⁴ V vedno ekstremnejši meri so se pojavljale vse do sedemdesetih let⁵ tega stoletja in dosegle svoj višek ob popisu prebivalstva posebne vrste, ki je bil izveden 14. novembra 1976 v Avstriji. Naš namen je proučiti osnovne značilnosti tega popisa, tako s stališča koroških in štajerskih Slovencev ter gradiščanskih Hrvatov, kot s stališča popisovanja in reakcije na popisovanje s strani celotnega avstrijskega prebivalstva. Naša analiza ima namen ugotavljati posledice, ki jih ima popisovanje prebivalstva po občevalnem in materinem jeziku oziroma po narodnosti za uresničevanje manjšinskih pravic. Tako ugotavljanje šte-

³ Tako se je v Habsburški monarhiji uveljavljal 20 % delež manjšinskega prebivalstva za opredelitev dvojezičnosti določenega kraja. Prim. Richard Pfaundler, Die nationalen Verhältnisse in Steiermark am Ausgange des 19. Jahrhunderts, Statistische Monatschrift 1907, Neue Folge XI.

⁴ Bogo Grafenauer, Narodnostni razvoj na Koroškem od srede 19. stoletja do danes, Koroški zbornik (uredili Bogo Grafenauer, Lojze Ude, Maks Veselko), Ljubljana 1946, str. 117-248. Matjaž Klemenčič, Die Etnische Entwicklung und Etnische Situation in Kärnten vor der Volksabstimmung, Kärntner Volksabstimmung 1920, Wien 1980.

⁵ Dr. Vladimir Klemenčič, Kritika uradnih avstrijskih popisov prebivalstva v letih 1951, 1961 in 1971 glede na slovensko manjšino in slovenščino kot občevalni jezik. Razprave in gradivo, štev. 7-8, Ljubljana, april 1976, str. 101-124.

vilčnega stanja večinskega naroda in manjšin vodi skoraj vedno k diskriminaciji manjšinskih pravic. Z dokazi želimo razvrednotiti objektivno vrednost tovrstnih popisov prebivalstva.

Popis prebivalstva posebne vrste je povzročil veliko diferenciacijo v pogledih avstrijske javnosti v zvezi z vprašanjem slovenske in hrvaške manjšine na avstrijskem Koroškem, Štajerskem in Gradiščanskem, zato ga moramo obravnavati na nivoju celotne avstrijske države. V ta namen smo si zadali nalogo, da proučimo tudi poročanje avstrijskega, jugoslovanskega, italijanskega in madžarskega tiska o popisu posebne vrste. Proučili smo članke, ki so direktno obravnavali popis prebivalstva posebne vrste ter članke, ki so obravnavali manjšinsko vprašanje v Avstriji na splošno, kakor tudi članke, ki so obravnavali vprašanja jugoslovansko-avstrijskih političnih odnosov v letu 1976. Pri tem moramo opozoriti na to, da je velika večina avstrijskega tiska s pisanjem o vseh zgoraj omenjenih vprašanjih skušala vzbuditi ne ravno naklonjen odnos avstrijskega prebivalstva do slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji kot tudi do Jugoslavije.

Da bi lahko razumeli rezultate popisa prebivalstva posebne vrste in jih statistično ovrednotili, smo se morali poslužiti rezultatov dosedanjih raziskav na področju popisovanja prebivalstva na Koroškem po občevelnem jeziku ter primerjati metode in rezultate popisa prebivalstva posebne vrste v Avstriji z metodami in rezultati prejšnjih avstrijskih popisov prebivalstva.

Na podlagi zbranega časopisnega gradiva smo osvetlili priprave na popis ter protimanjšinsko in protijugoslovansko organiziranost v tem času. Na podlagi istih virov, kot tudi ustnih pogovorov, smo osvetlili okoliščine, v katerih se je odvijal sam popis prebivalstva. S pomočjo dolgoletnih izkušenj pri proučevanju popisov prebivalstva smo na osnovi originalnega in še ne tiskanega gradiva o popisu prebivalstva posebne vrste analizirali rezultate tega popisa na nivoju naselij. Z zbranim gradivom smo osvetlili tudi komentarje avstrijskega tiska in stališča vodilnih avstrijskih politikov po izvedbi popisa.

POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE V ODNOSU DO PREJŠNJIH
POPISOV PREBIVALSTVA V AVSTRIJI

Na ozemlju današnje druge avstrijske republike so pred popisom prebivalstva posebne vrste izvedli že 10 popisov po občevalnem oziroma družinskem jeziku, če ne štejemo Czörnigove ankete iz leta 1846. Le-ta je ugotavljala le etnični značaj posameznega kraja, ne pa občevalni jezik posameznega prebivalca.⁶ Tako so prvo ljudsko štetje po občevalnem jeziku izvedli leta 1880. V obdobju Habsburške monarhije so po tem izvedli še tri popise prebivalstva. Primerjalna analiza rezultatov popisov prebivalstva v letih 1880, 1890, 1900, 1910 nam pove, da je bilo na dvojezičnem ozemlju, kot ga je določila odredba provizorične koroške deželne vlade z dne 3.10. 1945 o novem oblikovanju dvojezičnih ljudskih šol na južnem Koroškem, takšno jezikovno stanje:

Občevalni jezik prebivalstva na ozemlju Koroške, kot ga določa uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945:⁷

leto	slovenski	%	nemški	%	ostali	%
1880	75.579	88,51	12.750	14,43	59	0,07
1890	75.602	83,00	15.391	16,90	95	0,10
1900	67.516	75,23	22.140	24,67	85	0,09
1910	57.816	63,60	33.036	36,34	51	0,06

Germanizacijski procesi in vprašljivost objektivne vrednosti rezultatov avstrijskih ljudskih štetij po občevalnem jeziku nam postanejo še bolj jasni na podlagi primerjave števila naselij z določenim odstotkom prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom v določenih popisnih letih.

⁶ Bogo Grafenauer, Czörnigova etnografska statistika in njena metoda v Razprave SAZU 1, Ljubljana 1950, str. 119.

⁷ Matjaž Klemenčič, Die Etnische Entwicklung und Etnische Situation in Kärnten vor der Volksabstimmung, Kärntner Volksabstimmung 1920, Wien 1980, str.

Število naselij na dvojezičnem ozemlju Koroške kot ga določa uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 po odstotku prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom:⁸

%	1880		1890		1900		1910	
	število naselij	%	število naselij	%	število naselij	%	število naselij	%
0-10	19	2,5	23	2,9	46	5,9	42	5,3
10,1-25	16	2,1	6	0,8	18	2,3	41	5,2
25,1-50	17	2,2	29	3,7	46	5,9	88	11,2
50,1-75	40	5,2	52	6,6	86	10,9	145	18,5
75,1-90	53	6,9	105	13,5	109	13,8	95	12,0
90,1-98	131	16,9	155	19,9	131	16,7	102	12,9
98,1-99,9	64	8,3	49	6,3	53	6,7	34	4,3
100	432	55,9	361	46,3	297	37,8	242	30,6
	770	100,0	780	100,0	786	100,0	789	100,0

Število naselij na dvojezičnem ozemlju Koroške kot ga določa uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 po odstotku prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom:⁹

leto	število naselij	pod 50,1 %	število naselij	nad 50,1 %	število naselij	nad 75 %	število naselij	100 %
1880	52 ali	6,7 %	721 ali	93,3 %	680 ali	87,97%	432	55,89%
1890	58 ali	7,4 %	722 ali	92,6 %	670 ali	85,90%	361	46,28%
1900	110 ali	13,9 %	676 ali	86,1 %	590 ali	75,06%	297	37,79%
1910	171 ali	21,7 %	618 ali	78,3 %	473 ali	59,90%	242	30,67%

Najbolj je značilno naraščanje števila naselij v kategoriji, ki je imela več kot 50 % prebivalstva z nemškim občevalnim jezikom (od 52 naselij leta 1880 na 171 naselij leta 1910) in upadanje števila naselij, ki so imela 100 % prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom (od 432 naselij leta 1880 na 242 naselij leta 1910).

⁸ Glej citat 7, str. 4

⁹ Glej citat 7, str. 4

Za potrebe naše analize so najpomembnejše ugotovitve v naslednji tabeli, ki obravnava spremembe deležev prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom med posameznimi desetletji v obdobju 1880-1910. Spreminjanje deležev prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom za več kot 30 %, ki je v zadnjem desetletju 1900-1910 bilo značilno za kar 120 naselij dvojezičnega ozemlja, lahko razložimo le z mahinacijami ob popisih, ki so kasneje vodile v "fiasko" ob popisu prebivalstva posebne vrste.

Število naselij na dvojezičnem ozemlju Koroške kot ga določa uredba o dvojezičnem šolstvu iz leta 1945 glede na spremembe deležev prebivalstva s slovenskim občevalnim jezikom med posameznimi desetletji:¹⁰

Sprememba deležev prebivalstva	1880-1890		1890-1900		1900-1910		1880-1910	
	štev. naselij	%	štev. naselij	%	štev. naselij	%	štev. naselij	%
- 30,1 in več	31	4,0	74	9,5	120	15,3	206	26,6
- 15,1 do 30	44	5,6	61	7,8	9	1,1	94	12,2
- 10,1 do 15	33	4,2	52	6,7	31	3,8	33	4,3
- 5,1 do 10	67	8,5	60	7,6	69	8,8	61	7,9
- 3,1 do 5	43	5,5	34	4,4	25	3,2	29	3,8
- 3,1 do 1	64	8,2	56	7,2	42	5,3	39	5,1
- 1,1 do +1	365	47,2	300	38,5	312	40,0	242	31,4
+ 1,1 do +3	39	5,0	39	5,0	40	5,0	14	1,8
+ 3,1 do +5	17	2,1	25	3,2	22	2,8	10	1,3
+ 5,1 do +15	44	5,6	52	6,7	58	7,3	19	2,5
+ 15,1 do +30	16	2,0	19	2,4	32	4,1	11	1,4
+ 30,1 in več	17	2,1	8	1,0	26	3,3	13	1,7
	771	100,0	780	100,0	786	100,0	771	100,0

Tudi med obema vojnama pritisk na Koroške Slovence ob popisih prebivalstva ni ponehal, ampak se je še stopnjeval. Tako so

¹⁰ Glej citat 7, str. 4

izvedli v letih 1923, 1934, 1939 tri popise¹¹, pri čemer so ob popisu leta 1934 našteali 26796 prebivalcev s slovenskim družinskim jezikom, leta 1939 pa 44877 prebivalcev v nenemških jezikovnih kategorijah. Pri tem je bila ob nacističnem popisu leta 1939 prvič uporabljena kategorija "windisch".¹²

Višek je doseglo manipuliranje s statističnimi podatki o narodnostni pripadnosti prebivalstva v drugi avstrijski republiki, ko so ob popisih v letih 1951, 1961, 1971 pričeli šteti prebivalstvo v najrazličnejših kategorijah in kombinacijah jezikovnih kategorij.

Vsi uradni avstrijski popisi prebivalstva po drugi svetovni vojni v letih 1951, 1961 in 1971 imajo za slovensko manjšino v Avstriji značaj statističnega "genocida". Ta je bil prisoten pri odvijanju v vseh fazah pri vseh treh povojnih popisih prebivalstva po občevalnem jeziku. Že sama statistična protislovnost popisnih rezultatov o jezikovni sestavi prebivalstva dokazuje, da je bila uradna statistična služba na deželnem in zveznem nivoju pod vplivom protislovenskih elementov, ki so dajali ton vsebinski zasnovi in izvajanju popisov glede na občevalni jezik.

Popisi prebivalstva na narodnostno mešanem ozemlju Koroške in avstrijske Štajerske niso bili izvedeni z dvojezičnimi popisnicami. Prebivalstvu tudi niso bila na razpolago dvojezična navodila in druge javne objave, ki so povezane s popisi prebivalstva. To bi bil dolžan poskrbeti po določilih 7. člena Avstrijske državne pogodbe avstrijski Zvezni statistični urad. Slovencem ni bila nikoli dostopna dokumentacija rokopisnih podatkov iz popisov prebivalstva. Le-ta je služila delu avstrijskega tiska, ki je s svojo protislovensko naravnostjo

¹¹ Bogo Grafenauer, Narodnostni razvoj na Koroškem od srede 19. stoletja do danes, Koroški zbornik (uredili Bogo Grafenauer, Lojze Ude, Maks Veselko), Ljubljana 1946, str.

¹² Tone Zorn, Prispevek k ljudskemu štetju 1939. leta na Zgornjem Štajerskem, Časopis za zgodovino in narodopisje, Nova vrsta 7 (XLII), letnik 1971/2, str. 329-385.

popačeno tolmačil rezultate popisov o jezikovni strukturi prebivalstva na narodnostno mešanem ozemlju Koroške.

Ob pripravah na popise in v času samih popisov prebivalstva se je s sredstvi javnega obveščanja in z izdajo posebnih lepakov ustvarjalo napeto vzdušje zoper koroške Slovence, da bi ti ob popisu tako preusmerjeni, v kar največji meri prikrili svojo jezikovno ter posredno s tem tudi slovensko narodnostno pripadnost. Pritiski na koroške Slovence, da bi pri vseh povejnih popisih prebivalstva zanikali slovenščino kot občevalni jezik in se s tem odrekli svoji narodni pripadnosti, so se odvijali sistematično v celotnem ciklu popisov, v vseh njihovih fazah, od zasnov in koncepta, priprav, izvedbe, obdelave in interpretacije podatkov o jezikovni sestavi prebivalstva pa vse do zlorabe teh pri pripravi za koroške Slovence krivičnih manjšinskih zakonov.

Na ozemlju, kjer živi pomešano prebivalstvo dveh narodov in dveh jezikov, ki skupno štejeta okoli 110.000 prebivalcev, so razčlenili pri popisih prebivalstvo obeh narodov kar na deset umetno stvorjenih jezikovnih skupin: "deutsch", "slowenisch", "windisch", "slowenisch-deutsch", "deutsch-slowenisch", "slowenisch-windisch", "windisch-slowenisch" in "sonstige, unbekannt".

Ker s to razčlenitvijo na tako številne jezikovne skupine po posameznih jezikih in v kombinaciji dveh jezikov ni mogoče utemeljiti dejanskih jezikovnih statističnih enot, je logično, da pri nobeni javno dostopni uradni avstrijski statistični publikaciji, kjer so bili objavljeni rezultati popisov o jezikovni sestavi prebivalstva, ne najdemo opisov ali definicij za posamezne jezikovne skupine kot statistične enote, tako kot je to normalno za statistično in znanstveno prakso.

Primer številke za 16 statističnih jezikovnih skupin, ki so jih rekonstruirali statistiki iz osmih številke za deset jezikovnih skupin, zbranih ob popisu prebivalstva leta 1951:

1. "deutsch" po prvi varianti	428.784
2. "deutsch" po drugi varianti	448.345
3. "deutsch-slowenisch" po prvi varianti	8.617
4. "deutsch-slowenisch" po drugi varianti	19.561
5. "slowenisch-deutsch" po prvi varianti	5.888
6. "slowenisch-deutsch" po drugi varianti	11.218
7. "slowenisch" po prvi varianti	7.707
8. "slowenisch" po drugi varianti	11.316
9. "slowenisch" po tretji varianti	22.534
10. "deutsch-windisch"	10.944
11. "windisch-deutsch"	5.330
12. "slowenisch-windisch"	117
13. "windisch-slowenisch"	38
14. "windisch"	3.454
15. "sonstige, unbekannt" po prvi varianti	3.885
16. "sonstige, unbekannt" po drugi varianti	26.419

Tako lahko naštejemo pri popisih skupaj več kot 25 popisnih in s predelavo skonstruiranih jezikovnih skupin. Pri vseh treh popisih lahko v avstrijskih uradnih publikacijah zasledimo navedbe za več kot 50 različnih variant o številu koroških Slovencev. Pod oznako jezikovne skupine "slowenisch" lahko najdemo za leto 1951 v različnih avstrijskih uradnih statističnih publikacijah navedbo kar za štiri različne številke, ki se med seboj močno razlikujejo in kolebajo med 7.707 in 22.534 Slovencev na Koroškem.

Kako si lahko razložimo zmanjšanje števila v nenemških jezikovnih skupinah vpisanega prebivalstva v dvajsetih letih, od leta 1951 do leta 1971 za skoraj polovico, od dobrih 42.000 na slabih 22.000. Kako je mogoče, da število v jezikovni skupini "deutsch-slowenisch" vpisanega prebivalstva od leta 1951 do leta 1961 najprej nazaduje, od okoli 8.600 na 3.300, do leta 1971 pa ponovno naraste na skoraj 11.000. V jezikovni skupini "slowenisch-deutsch" nazaduje število vpisanih od okoli 5.900 v letu 1951 na 578 v letu 1971. V jezikovno skupino "windisch-deutsch" so leta 1951 vpisali 5.500, leta 1971 pa le 124 oseb. V jezikovni skupini "windisch" je bilo vpisanih

leta 1951 okoli 3.400, leta 1971 pa le še 454 oseb.

Da je drobljenje prebivalstva s slovenskim jezikom na številne jezikovne skupine služilo avstrijskemu statističnemu uradu kot sredstvo za izkrivljanje podobe dejanske jezikovne sestave prebivalstva, nam kažejo prisotnost in številke za dve popolnoma nemogoči jezikovni skupini, "slovenisch-windisch" in "windisch-slovenisch". Pri popisu leta 1951 so vpisali v jezikovno skupino "slovenisch-windisch" 117, v jezikovno skupino "windisch-slovenisch" pa le 38 oseb. Leta 1971 so v ti dve izmišljeni jezikovni skupini vpisali skupno le 9 oseb.

Za ilustracijo protislovnosti rezultatov treh popisov naj nam služijo primeri v treh občinah: Št. Štefan (St. Stefan an der Gail) in Brdo (Egg) v Ziljski dolini ter občina Medgorje (Mieger), jugovzhodno od Celovca.

V občini Št. Štefan (St. Stefan an der Gail) v Ziljski dolini so pri popisu leta 1951 vpisali vse prebivalce v jezikovno skupino "deutsch", pri popisu leta 1939, v dobi nacizma, pa so vpisali v to jezikovno skupino manj kot polovico prebivalcev. Pri popisu šoloobveznih otrok po materinem jeziku v šolskem letu 1954/55 pa so našli kar eno tretjino otrok s slovenskim materinim jezikom. Pri uradnem popisu prebivalstva pet let kasneje, leta 1961, kakor tudi pri popisu leta 1971, so našli več kot 99 % prebivalstva v jezikovni skupini "deutsch".

V občini Brdo (Egg) v Ziljski dolini so pri popisu leta 1951 vpisali v skupino občevalnega jezika "deutsch" 41 %, leta 1961 že 75 %, leta 1971 pa kar 91 % prebivalcev. Pri popisu šoloobveznih otrok po materinem jeziku pa so našli v šolskem letu 1954/55 skoraj 80 % otrok s slovenskim materinim jezikom.

Prikaz očitne protislovnosti rezultatov treh povejnih popisov o jezikovni sestavi prebivalstva, ki so posledica drobljenja na strokovno neutemeljen/jezikovne skupine v primeru

nekaterih občin Koroške v letih 1951, 1961, 1971: ¹³

A - "deutsch"

B - "slovenisch und kombination mit deutsch"

C - "windisch auch in kombination mit deutsch"

Občine	1951			1961			1971		
	A %	B %	C %	A %	B %	C %	A %	B %	C %
Brdo - Egg	40,8	23,9	35,3	75,1	9,8	14,3	91,2	5,2	3,6
Št. Stefan - St. Stefan an der Gail	100	-	-	99,5	0,3	-	99,3	0,3	0,3
Medgorje - Miegar	8,6	91,4	-	25,0	3,2	71,8	76,4	12,7	10,9

Značilnosti popisa posebne vrste v odnosu do prejšnjih popisov prebivalstva po občevalnem jeziku v Avstriji.

V prejšnjem poglavju smo opredelili popise prebivalstva po občevalnem oziroma družinskem jeziku, ki so bili izvedeni na tleh Koroške od leta 1880 do leta 1971.

Ugotovili smo značilnosti teh popisov ob čemer se je pokazalo, da pri nobenem popisu ni bil namen ugotoviti dejansko številčno stanje slovenskega prebivalstva na Koroškem. Le eden od njih, to je nacistični popis iz leta 1939, je imel nalogo ugotoviti naselbinska jedra slovenskega prebivalstva na Koroškem ¹⁴ z namenom, da bi lažje nasilno izselili Slovence, kar

¹³ Dr. Vladimir Klemenčič, Kritika uradnih avstrijskih popisov prebivalstva v letih 1951, 1961 in 1971 glede na slovensko manjšino in slovenščino kot občevalni jezik. Razprave in gradivo, šte. 7-8, Ljubljana, april 1976, str. 101-124.

¹⁴ Tone Zorn, Nacistično ljudsko štetje leta 1939 na Koroškem. Zgodovinski časopis, Ljubljana 1973, št. 1/2, str. 91-105.

se je leta 1942 tudi zgodilo. Vendar je ta popis, kakor ostali, ugotavljal tudi druge demografske značilnosti prebivalstva in tako ni služil le za ugotavljanje nacionalne strukture.

Prva značilnost popisa prebivalstva posebne vrste je bila, da je ugotavljal le materin jezik prebivalstva. Druga značilnost je bila v načinu izvedbe, saj je bil izveden v obliki volitev. Preštevinci so dobili naziv volilnih upravičencev. Popis se ni izvajal s pomočjo števni komisarjev, to je ljudi, ki bi hodili od hiše do hiše in razdeljevali popisnice, ki bi jih potem izpolnjevali družinski poglavarji, oziroma sami števni komisarji. Vsak posamezni volilni upravičenec oziroma preštevanec je moral osebno na volišče in v posebni zaprti kabini izpolniti poseben obrazec.¹⁵ Udeležba ob popisu je bila torej vprašanje politične zavesti vsakega posameznika.

-
- ¹⁵ Sprachenerhebung am Sonntag wer kann daran teilnehmen? Kleine Zeitung, 9. november 1976.
Wird Sprachenwahl Boykottiert? Ergebnis erst nächstes Jahr. Kleine Zeitung, 11. november 1976.
Heute umstrittene Premiere: Erhebung der Muttersprache. Kleine Zeitung, 14. november 1976.
Tollheit mit Methode, Salzburger Nachrichten, 14. november 1976.
Die Problematik der Sprachenzählung. Südost Tagespost, 12. november 1976.
In ganz Österreich: Sprachenerhebung. Südost Tagespost, 14. november 1976.
Mehr an Aufklärung nicht möglich. Oberösterreichisches Tagblatt, 11. november 1976.
Aufruf zur Sprachenzählung. Salzburger Volksblatt, 16. oktober 1976.
To se zove informacija ... Hrvatske novine, 29. oktober 1976.
Brojidba i zakon za narodne grupe, Hrvatske novine, 29. oktober 1976
Sprachenermittlung-Teilnahmepflicht. Salzburger Volksblatt, 10. november 1976.
Sprachenzählung: Keine Pflicht Teilnahme ab 14. Lebensjahr. Neue Vorarlberger Tageszeitung, 13. november 1976.
Geheime Sprachenerhebung. Wiener Zeitung, 13. november 1976.

Sprachenerhebung - wie wird's gemacht? Wiener Zeitung, 14. november 1976.

Eine Premiere für Österreich: Die geheime Sprachenerhebung. Kärntner Tageszeitung, 13. november 1976.

Manjšine same so zavrnilo popis prebivalstva posebne vrste kot sredstvo za reševanje njihovih manjšinskih vprašanj, kar so deloma storile že tudi ob prejšnjih rednih popisih prebivalstva, vendar pa ob teh niso napovedale bojkota. Pripadniki manjšin so ob rednih popisih prebivalstva sodelovali kot državljani. Tudi v končni fazi izvedbe popisa prebivalstva posebne vrste in ob interpretaciji njegovih rezultatov so se pokazale velike razlike v primerjavi s prejšnjimi rednimi popisi. Če je bila udeležba na popisu posebne vrste stvar politične odgovornosti vsakega posameznega Avstrijca, je zanimivo ugotoviti, da se tega popisa ni udeležilo kar 75 % avstrijskih državljanov in da rezultati tega popisa ne morejo služiti ustrezno rezultatom rednih popisov prebivalstva. Popisa posebne vrste se je sicer res udeležilo relativno veliko število prebivalstva na področjih, kjer žive koroški in štajerski Slovenci ter gradiščanski Hrvatje. To pa še ne pomeni, da je popis uspel, saj se ga je v ostalih območjih Avstrije udeležilo zelo malo ljudi. Glede na to, da so ob tem popisu prvič ugotavljali materin in ne občevalni oziroma družinski jezik na avstrijskih tleh, se je pojavilo tudi vprašanje o dejanski jezikovni pripadnosti prebivalstva, ki živi v deželah izven Koroške, Štajerske in Gradiščanske. Tako so se Vorarlburžani zgodovinsko upravičeno spraševali, ali ni morda njihov materin jezik "alemanščina".¹⁶

Danes, več kot 4 leta po izvedenem popisu, še vedno ne razpolagamo s tiskano publikacijo, ki bi vsebovala rezultate popisa

¹⁶ Morgen in Österreich Sprachenerhebung. Vorarlberger Nachrichten, 13. november 1976.

Hin und her um die Sprachenermittlung Kreisky: Manche Aktionen sind unernst. Vorarlberger Nachrichten, 10. november 1976.

14. November: Vieles unklar. Kurier, 4. november 1976.

posebne vrste. Prav tako še danes ne poznamo sumarnih rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste za celotno Avstrijo, kaj šele za posamezne zvezne dežele. Časopisi so objavljali rezultate le za Koroško. Za Štajersko smo prav tako izvedeli iz časopisja za sumarno število Slovencev na celotnem Štajerskem kakor tudi za število Slovencev v obmejnih vaseh Štajerske. Vse ostale podatke, s katerimi razpolagamo, to je podatke o rezultatih popisa na nivoju krajev za Koroško, Gradiščansko in Dunaj, nam je uspelo dobiti po neuradnih poteh s pomočjo privatnih zvez. Dosedanja preverjanja teh podatkov so pokazala, da so podatki verodostojni ter zbrani, urejeni in napisani v Centralnem statističnem uradu na Dunaju. Avstrijsko časopisje je za pokrajine izven jezikovno mešanih področij na Gradiščanskem, Koroškem in Štajerskem objavljalo le podatke o "volilni udeležbi".¹⁷ To kaže na to, da so po izvedenem popisu pripisovali pozornost le volilni udeležbi, ne pa tudi samim rezultatom popisa. Podatki popisa prebivalstva posebne vrste pa naj bi bili po izjavah avstrijskih statistikov objavljeni že v letu 1977.¹⁸ Po tej napovedi mineva že tretje leto, statistični podatki tega popisa pa še vedno niso objavljeni. Kot je razvidno iz analize dostopnega gradiva, popisni podatki nimajo nobene uporabne vrednosti, zato ne bodo nikoli objavljeni.

¹⁷ Zählung, Endergebnis: August 1977. Volkswille, 18. november 1976.

Nur 3860 Slowenen. Kurier, 27. november 1976.

Verwirrendes Ergebnis. Nur 3816 gaben Slowenisch an. Die Presse, 27/28. november 1976.

Sprachenerhebung: 2 Millionen. Arbeiter Zeitung, 19. november 1976.

¹⁸ Zählung, Endergebnis: August 1977. Volkswille, 18. november 1976.

Pregled avstrijskega, jugoslovanskega ter dela italijanskega in madžarskega dnevnega časopisja ter drugega tiska

Da bi lahko ugotovili, kakšna je bila obveščenost avstrijskega prebivalstva in kakšna so bila stališča posameznih avstrijskih političnih strank in struj ob avstrijskem popisu prebivalstva posebne vrste do vseh narodnih manjšin v Avstriji, do Slovencev na Koroškem in Štajerskem, Hrvatov in Madžarov na Gradiščanskem, Čehov in Slovakov na Dunaju, smo pregledali celotno avstrijsko dnevno časopisje ter tedenski politični in mesečni revialni tisk.

Za razumevanje pisanja avstrijskega tiska o zgoraj omenjenih vprašanjih se je potrebno seznaniti z njegovim sistemom in osnovnimi značilnostmi.

Avstrijsko dnevno časopisje

Avstrijsko dnevno časopisje lahko v osnovi razdelimo glede na: dežele izhajanja, politično strankarsko pripadnost ter število naklade. Pisanje avstrijskih časnikov je bilo v letu 1976 ne glede na strankarsko pripadnost, z izjemo komunističnega dnevnega tiska in z redkimi izjemami, izrazito nenaklonjeno narodnim manjšinam v Avstriji, s tem pa tudi dobrim avstrijsko-jugoslovanskim odnosom. Vprašanje obveščenosti oziroma neobveščenosti avstrijskih bralcev o obstoju manjšinskega vprašanja v Avstriji bomo skušali rešiti na podlagi dveh metod: s pomočjo kvantitativne metode, s katero bomo ugotavljali število člankov v posameznih avstrijskih časopisih, ki so pisali o narodnih manjšinah in popisu prebivalstva posebne vrste v Avstriji, ter s pomočjo kvalitativne metode.

Avstrijski tisk lahko razdelimo glede na strankarsko pripadnost. V Avstriji delujejo štiri avstrijske politične stranke. Te so: Socialistična stranka Avstrije (SPÖ - Sozialistische Partei Österreichs), Ljudska stranka Avstrije (ÖVP - Österreichische Volkspartei), Liberalna stranka Avstrije (FPÖ - Freiheitliche Partei Österreichs) in Komunistična partija Av-

strije (KPÖ - Kommunistische Partei Österreichs). Socialistična, ljudska in komunistična stranka izdajajo svoj dnevni tisk. Liberalna stranka Avstrije ima le svoj tednik "Neue Freie Zeitung, ki izhaja na Dunaju.

Skoraj v vseh avstrijskih deželah, razen na Gradiščanskem, obstajajo dnevnik, ki so strankarski ali pa neodvisni. Na Gradiščanskem tiskajo le politične tednike, ki jih izdajajo avstrijske politične stranke, ali pa so neodvisni. Precejšen del avstrijskega tiska nosi naziv nadstrankarski, nestrankarski, neodvisen in podobno. Vendar je strankarsko opredeljen tudi tako imenovani del tiska. K temu tisku spadata tudi največja avstrijska dnevnik z najvišjo dnevno naklado, Kurier in Die Neue Kronenzeitung.

V Avstriji je leta 1976. izhajalo 25 dnevnikov z najvišjo skupno naklado 3,091.000 izvodov. Od teh je bilo 11 neodvisnih dnevnikov z najvišjo skupno naklado 2,577.000 izvodov, 5 socialističnih dnevnikov z najvišjo skupno naklado 294.000 izvodov, 5 dnevnikov Avstrijske ljudske stranke z najvišjo skupno naklado 140.000 izvodov in 4 komunistični dnevnik z najvišjo skupno naklado 80.000 izvodov. Število naklad posameznega časopisa smo navedli za ilustracijo propagandnega vpliva na avstrijsko javnost.

Pregled avstrijskega dnevnega tiska

Naš pregled avstrijskega dnevnega tiska zajema naslednje avstrijske dnevnik:

1. Neue Kronenzeitung (neodvisni) v nakladi
od 774.500 - 1,228.000 izvodov
2. Kurier (neodvisni) v nakladi od 388.000 - 634.000 izvodov
3. Kleine Zeitung (neodvisni)
v nakladi od 196.000 - 229.000 izvodov
4. Arbeiter Zeitung (socialistični) v nakladi od 100.000 - 109.000 izvodov
5. Oberösterreichische Nachrichten
(neodvisni) v nakladi od 93.000 - 123.000 izvodov

6. Tiroler Tageszeitung (neodvisni) v nakladi	od 80.000 - 91.000 izvodov
7. Neue Zeit (socialistični) v nakladi	od 78.000 - 89.000 izvodov
8. Salzburger Nachrichten (neodvisni) v nakladi	od 55.000 - 83.000 izvodov
9. Volksstimme (komunistični) v nakladi	od 44.000 - 80.000 izvodov
10. Die Presse (neodvisni) v nakladi	od 55.000 - 72.000 izvodov
11. Südost Tagespost (tisk av- strijske ljudske stranke) v nakladi	od 49.000 - 59.000 izvodov
12. Kärntner Tageszeitung (socialistični) v nakladi	od 53.000 - 58.000 izvodov
13. Vorarlberger Nachrichten (neodvisni) v nakladi	od 45.000 - 49.000 izvodov
14. Neues Volksblatt (tisk av- strijske ljudske stranke) v nakladi	od 35.000 - 40.000 izvodov
15. Neue Vorarlberger Tages- zeitung (neodvisni) v nakladi	od 31.000 - 34.000 izvodov
16. Salzburger Volksblatt (neodvisni) v nakladi	od 25.000 - 34.000 izvodov
17. Volkszeitung (tisk avstrijs- ke ljudske stranke) v nakladi	od 25.000 - 29.000 izvodov
18. Oberösterreichische Tagblatt (socialistični) v nakladi	24.000 izvodov
19. Salzburger Tagblatt (socia- listični) v nakladi	od 12.000 - 14.000 izvodov
20. Salzburger Volkszeitung (tisk avstrijske ljudske stranke) v nakladi	od 8.000 - 12.000 izvodov.

Brez podatkov o nakladi so bili naslednji dnevniki:

1. Wiener Zeitung (neodvisni)
2. Volkswille (komunistični)

3. Wahrheit (komunistični)
4. Neue Zeit (komunistični)
5. Neue Tiroler Zeitung (tisk Avstrijske ljudske stranke)¹⁹

Pregled avstrijskih političnih tednikov

Opravili smo tudi pregled dela avstrijskih političnih tednikov. Pregledali smo le tiste, v katerih so bili zastopani politični članki, ki so obravnavali celotno avstrijsko in ne-le lokalno problematiko. Nismo se omejili samo na avstrijsko-nemške tednike, ampak smo vključili v pregled tovrstnega tiska tudi hrvaški in češki manjšinski tednik.

Na Gradiščanskem ne izhaja noben dnevnik, zato igrata oba nemška gradiščanska tednika, socialistični Burgenländische Freiheit - Die Zeitung für das Burgenland (z naklado 27.934 izvodov) in ljudskostrankarski Burgenländische Volkszeitung, politično vlogo, kakršno imajo v drugih deželah dnevniki. Zanimivo je, da smo v teh tednikih našli več manjšinam (zlasti hrvaški manjšini) naklonjenih prispevkov, zlasti v Burgenländische Volkszeitung, čeprav so tudi ti članki v bistvu podpirali popis prebivalstva posebne vrste.

Tednik Hrvatske novine, kot edini časopis gradiščanskih Hrvatov, ni stalno zavzemal enotnega stališča proti popisu prebivalstva posebne vrste in sedmojulijski zakonodaji. V njem smo lahko zasledili tudi članke izpod peresa Fritza Robaka, ki je, kot znano, na čelu skupine hrvaških asimilantov in se je kot takšen zavzemal za izvedbo popisa posebne vrste. Vendar prevladujejo v tem tedniku članki, ki so naperjeni zoper popis posebne vrste.

Slovenska koroška tednika, Slovenski vestnik in Naš tednik, sta vseskozi zavzemala odklonilno stališče do popisa prebivalstva posebne vrste.

Pregled avstrijskih katoliških časopisov je pokazal, da so se

¹⁹ Prim. Österreichs Presse, Werbung Graphik, Handbuch, 24. Jahrgang, Wien 1976.

sicer v dokaj redkih člankih postavili zoper popis posebne vrste. Ta tisk ima precejšen vpliv med katoliško usmerjenim, zlasti starejšim avstrijskim prebivalstvom. V naši raziskavi zato ne smemo zanemarjati tudi prispevkov tega tiska. Pregledali smo Wiener Kirchenzeitung, Kirchenzeitung der Diözese Eisenstadt, Kärntner Kirchenzeitung, Kirche Bunt, Linzer Kirchenzeitung, Tiroler Kirchenzeitung in Vorarlberger Kirchenblatt.

Od vseh pregledanih avstrijskih političnih tednikov je le katoliško usmerjeni Die Furche²⁰ zavzel pozitivno stališče do vprašanja manjšin v Avstriji in kritično stališče do popisa prebivalstva posebne vrste.

iiiiii

²⁰ Demnächst: zweiter Ortstafelsturm? Die Furche, 20. marca 1976.

Sprachzählung, kein Volksgruppenschutz. Die Furche, 10.1.1976.

Berechtigte Berufungen. Die Furche, 14.2.1976.

"Ich bin für verschiedene Prozentsätze. Die Furche, 20.3.1976.

Dreiparteieeinigung? Ein Diktat! Die Furche, 3.7.1976.

Auch für Österreich wichtig. Die Furche, 18.9.1976.

Boykott mit Nachteilen? Die Furche, 30.10.1976.

Vor allem Kärntner. Die Furche, 13.11.1976.

Das Kärntner Alphabet hört nicht bei "M" auf. Die Furche, 13.11.1976.

Das Beispiel der Kirche steht zur Nachnamung. Die Furche, 13.11.1976.

Zwischen ethnischen und nationalen Problemen. Die Furche, 27.11.1976.

Minderheitenpolitik. Die Furche, 11.12.1976.

Naš pregled zajema poleg že navedenih cerkvenih tednikov še naslednje nekoroške politične tednike: Hrvatske novine, Videnske slobodne listy, Burgenländische Freiheit, Burgenländische Volkszeitung, OZ Oberwartzeitung, Wochenpresse, Neue Freie Zeitung, Wochenschau, Rieder Volkszeitung in Murtaler Zeitung.

Od mesečnikov smo pregledali le Echo in Profil. V obeh smo zasledili precejšnje število člankov o manjšinskem vprašanju v Avstriji, zlasti o vprašanju koroških Slovencev. Oba sta priobčila tako članke, ki se zavzemajo za popis prebivalstva posebne vrste kot tudi članke, ki so proti njemu.

Na podlagi pregleda avstrijskega javnega političnega tiska lahko ugotovimo, da so dogodki, ki so se odvijali okoli sprejetja sedmojulijske zakonodaje, okrog znamenitih škocijanskih dogodkov in okrog izvedbe samega popisa prebivalstva posebne vrste, vplivali na to, da je poprečni avstrijski bralec zvedel za obstoj narodnih manjšin v Avstriji, čeprav na zelo neobjektiven način. Avstrijski bralci političnega tiska so lahko izvedeli, da obstajajo v Avstriji manjšinski problemi, ki jih je potrebno na nek način rešiti. V avstrijskem tisku smo v letu 1976 zasledili vsaj toliko člankov o manjšinskem vprašanju v Avstriji kot o nesreči Nikija Laude, znamenitega avstrijskega avtomobilskega tekmovalca. Manjšinsko vprašanje je bilo v tem letu na prvih straneh avstrijskih časopisov vsaj toliko krat kot nesreča omenjenega avtomobilskega tekmovalca, kar nam veliko pove glede na nivo tega časopisja.

Da bi dokazali, kakšen odmev je imel popis prebivalstva posebne vrste med pripadniki jugoslovanskih narodov in narodnosti, smo evidentirali članke trinštiridesetih časopisov in revij v jezikih jugoslovanskih narodov ter članke štirih glavnih časopisov jugoslovanskih narodnosti.

Pregledali smo naslednje časopise v jezikih jugoslovanskih narodov: Anthropos, Borba, Delavska enotnost, Delo, Dnevnik (Ljubljana), Dnevnik (Novi Sad), Dolenjski list, Družina, Glas (Glasilo SZDL za Gorenjsko), Glas Istre, ITD, Kmečki glas,

Komunist, Naše teme (Zagreb), Naši razgledi, NIN (Beograd), Nova Makedonija, Novi list (Rijeka), Obala (Koper), Obzor-
nik, Oslobodjenje (Sarajevo), Pobjeda (Titograd), Politika
(Beograd), Praksa, Primorske novice, Prispevki za zgodovino
delavskega gibanja, Problemi (Ljubljana), Prosvetni delavec,
Rodna gruda, Savremenost (Novi Sad), Slobodna Dalmacija, Slo-
venski koledar, Sodobnost, Srečanja, Stanovništvo (Beograd),
Teorija in praksa, Tribuna, Večer, Večernje novine (Sarajevo),
Vjestnik (Zagreb), Zaliv, Zbornik za društvene nauke (Beo-
grad) in Zgodovinski časopis. Pregledali smo tudi naslednje
glavne časopise jugoslovanskih narodnosti: Magyar Szó (Novi
Sad), Népujság (Murska Sobota), Rilindja (Priština) in 7 NAP
(Subotica).

Izmed časopisja, ki izhaja v Italiji, smo pregledali: Alto
Adige, Dolomiten, Il piccolo, Messaggero Veneto, Novi list
(Trst), Primorski dnevnik in Relazioni internazionali ter
časopisa Népszabadság (Budapest) in Vas népe (Szombathely),
ki izhajata na Madžarskem.

Kvantitativna analiza evidentiranih člankov, ki obravnavajo
popis prebivalstva posebne vrste v Avstriji leta 1976

Glede na že omenjene vrste časopisja smo evidentirali 5393
člankov, ki obravnavajo popis prebivalstva posebne vrste v
Avstriji.

Število člankov o popisu prebivalstva posebne vrste leta 1976
v Avstriji

	Članki:
Avstrijski socialistični časopisi	399
Avstrijski časopisi ljudske stranke	272
Avstrijski neodvisni časopisi	513
Avstrijski časopisi svobodnjaške stranke	25
Avstrijski komunistični časopisi	350
Nekateri časopisi iz Italije	166
Nekateri neavstrijski časopisi	133
Nekateri časopisi jugoslovanskih narodnosti	171

Jugoslovanski dnevniki v slovenščini	981
Jugoslovanski neslovenski dnevniki, časopisi in revije	1606
Jugoslovanski neslovenski tedniki	256
Slovenski tedniki in revije	505
Avstrijski cerkveni časopisi	17
	<hr/>
	5393 člankov

V tem številu niso všteti članki manjšinskega časopisja v Avstriji: Naš tednik, Slovenski vestnik, Narodne novine ...

V avstrijskem nemškem časopisju smo zasledili skupno 1576 člankov. Največje število člankov, ki so obravnavali popisno problematiko, smo zasledili v letu 1976 v mesecu novembru, najmanj pa v mesecih januar, december in april. Sicer so ti članki po mesecih dokaj enakomerno razporejeni. Najbolj enakomerno so razporejeni v časopisju Komunistične stranke Avstrije, kar kaže na določeno kontinuiteto v spremljanju in obveščanju avstrijskih bralcev o koroškem manjšinskem vprašanju v Avstriji. Najmanj enakomerno pa se se tovrstni članki pojavljali v tako imenovanem neodvisnem tisku, ki je izkoristil popis prebivalstva posebne vrste kot senzacijo.

Časopisi po politični pripadnosti - število člankov o popisu prebivalstva posebne vrste v letu 1976 po mesecih

ČASOPISI:	M E S E C I :												SKUPAJ:
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Časopisi SPÖ	8	49	29	18	20	51	33	26	31	45	81	8	399
Časopisi VP	6	42	16	10	25	40	30	27	17	12	41	6	272
Časopisi FPÖ	1	2	2	2	1	1	5	1	2	4	3	1	25
Časopisi KPÖ	9	23	24	20	28	26	22	31	27	48	82	10	350
Neodvisni časopisi	8	59	36	24	37	39	49	20	30	39	142	13	513
Cerkveni časopisi	1	1	2	4	0	3	1	0	0	0	3	0	17
SKUPAJ PO MESECIH:	34	176	109	78	111	160	140	105	107	148	352	38	1576

Analiza obravnava tudi avstrijske časopise glede na njihovo strankarsko oziroma krajevno pripadnost. Kot je razvidno iz priloženih tabel, ni skoraj nobene razlike med časopisjem posameznih avstrijskih strank. Dejstvo je, da so koroški časopisi posvetili vprašanju popisa prebivalstva posebne vrste veliko večjo pozornost kot ostali časopisi. V lokalnem časopisju izven Koroške, Štajerske in Gradiščanske se vprašanje popisa prebivalstva posebne vrste pojavlja skoraj izključno v mesecu novembru. Nekateri od teh časopisov niso zabeležili niti sprejema sedmojulijske zakonodaje. Priložene tabele obravnavajo število člankov o popisu prebivalstva posebne vrste po mesecih za avstrijske neodvisne časopise, za časopise Avstrijske socialistične stranke, Avstrijske ljudske stranke, Avstrijske svobodnjaške stranke in Avstrijske komunistične stranke.

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS POSEBNE VRSTE LETA 1976
V AVSTRIJI PO MESECIH.

AVSTRIJSKI NEODVISNI ČASOPISI:

	DIE FURCHE	DIE PRESSE	KLEINE ZEITUNG	KURIER	NEUE KRONEN ZEITUNG	WOCHEN- PRESSE	OBERWART ZEITUNG	PROFIL	SALZBURGER NACHRICHTEN	SALZBURGER VOLKSBLATT	SV. MAGAZIN	SKUPAJ	NEUE VORARL- BERGER TAGES- ZEITUNG	OBERÖSTER- REICHISCHE NACHRICHTEN	TIROLER TAGES- ZEITUNG	VORARLBER- GER NACH- RICHTEN	WIENER ZEITUNG
Januar	1	2	0	1	0	0	0		2	1	0	8	0	0	1	0	0
Februar	1	5	5	5	1	1	0		10	6	0	53	2	3	4	7	3
Marec	2	3	5	1	1	1	1	23 člankov iz leta 1976	7	9	0	36	1	3	2	0	0
April	0	2	2	1	1	0	2		8	5	0	24	0	1	0	2	0
Maj	0	3	8	0	2	0	0		6	11	0	37	0	0	1	3	3
Junij	0	3	6	1	5	0	0		12	4	0	39	0	2	2	4	0
Julij	1	8	6	2	3	1	1		13	6	0	49	00	3	1	2	2
Avgust	0	0	8	0	3	0	0		3	3	1	20	0	2	0	0	0
September	1	0	3	2	2	1	0		7	3	0	30	3	2	4	1	1
Oktober	1	3	66	1	2	0	0		7	5	3	39	2	1	0	4	4
November	4	10	23	10	10	1	1		17	18	6	142	14	8	5	11	4
December	1	0	2	0	0	0	0		6	3	0	13	0	0	0	0	1
	12	39	74	24	30	5	23		98	74	10	513	22	25	20	34	18

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE LETA 1976
V AVSTRIJI PO MESECIH.

AVSTRIJSKI SOCIALISTIČNI ČASOPISI:

	ARBEITER ZEITUNG	KÄRNTNER TAGES- ZEITUNG	NEUE ZEIT	OBERÖSTER- REICHISCHE TAGBLATT	TAGBLATT	SKUPAJ
Januar	0	3	3	1	1	8
Februar	5	21	12	6	5	49
Marec	2	14	9	4	0	29
April	1	10	6	1	0	18
Maj	1	10	6	1	2	20
Junij	6	20	18	7	0	51
Julij	5	13	11	4	0	33
Avgust	0	9	12	5	0	26
September	1	20	9	1	0	31
Oktober	3	24	13	5	0	45
November	7	28	36	10	0	81
December	0	2	4	2	0	8
	31	174	139	47	8	399

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE
VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH

AVSTRIJSKI ČASOPISI LJUDSKE STRANKE:

	BURGENLÄN- DISCHE VOLKSZEITUNG	NEUES VOLKSBLATT	SÜDOST TAGES- POST	VOLKS- ZEITUNG	
Januar	0	0	1	5	= 6
Februar	0	1	7	34	= 42
Marec	0	2	2	12	= 16
April	0	0	4	6	= 10
Maj	0	0	11	14	= 25
Junij	0	2	14	24	= 40
Julij	1	2	12	15	= 30
Avgust	0	2	8	17	= 27
September	2	6	0	9	= 17
Oktober	0	1	0	11	= 12
November	1/0	4/3	6/2	25	= 41
December	1	1	3	1	= 6
SKUPAJ	5	24	70	173	272

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE
VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH.

AVSTRIJSKI ČASOPISI SVOBODNJAŠKE STRANKE:

	NEUE FREIE ZEITUNG	BURGENLÄNDISCHE FREIHEIT		
Januar	0	1	=	1
Februar	2	0	=	2
Marec	0	2	=	2
April	0	2	=	2
Maj	0	1	=	1
Junij	0	1	=	1
Julij	1	4	=	5
Avgust	1	0	=	1
September	1	1	=	2
Oktober	2	2	=	4
November	1/1	0/1	=	3
December	0	1	=	1
<hr/>				
SKUPAJ	9	16		25

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE
VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH.

AVSTRIJSKI KOMUNISTIČNI ČASOPISI:

	VOLKS- STIMME	VOLKS- WILLE	WAHRHEIT	
Januar	2	4	3	= 9
Februar	5	11	7	= 23
Marec	5	11	8	= 24
April	4	8	8	= 20
Maj	3	15	10	= 28
Junij	7	10	9	= 26
Julij	4	11	7	= 22
Avgust	0	20	11	= 31
September	3	11	13	= 27
Oktober	11	19	18	= 48
November	22	24	19/17	= 82
December	1	6	3	= 10
<hr/>				
SKUPAJ	67	150	133	350

ŠTEVILO ČLANKOV O VPRAŠANJU AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKIH ODNOSOV
IN O JUGOSLAVIJI TER O VPRAŠANJU MANJŠIN

	VPRAŠANJE MANJŠIN	AVSTRIJSKO-JUGO- SLOVANSKI ODNOSI
	SKUPAJ:	SKUPAJ:
Neue Vorarlberger Tageszeitung	16	12
Vorarlberger Nachrichten	32	14
Volkszeitung	159	136
Die Presse	86	59
Oberösterreichische Nachrichten	40	20
Arbeiter Zeitung	59	68
Kurier	38	20
Kleine Zeitung	62	133
Volksstimme	71	39
SKUPAJ:	563	501

PREGLED ŠTEVILA ČLANKOV PO IZBRANIH AVSTRIJSKIH ČASOPISIH
O POPISU PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE LETA 1976 PO MESECIH
IN SKUPAJ

MESECI:	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	SKUPAJ:
Neue Vorarlberger Tageszeitung	0	2	0	0	0	0	0	3	2	2	14	0	22
Vorarlberger Nachrichten	0	7	0	2	3	4	2	0	1	4	11	0	34
Volkszeitung	5	34	12	6	14	24	15	17	9	11	25	1	173
Die Presse	2	5	3	2	3	3	8	0	0	3	10	0	39
Oberöster- reichische Nachrichten	0	3	3	1	0	2	3	2	2	1	8	0	25
Arbeiter Zeitung	0	5	2	1	1	6	5	0	1	3	7	0	31
Kurier	1	5	1	1	0	1	2	0	2	1	10	0	24
Kleine Zeitung	0	5	5	2	8	6	6	8	3	66	23	2	74
Volksstimme	2	5	5	4	3	7	4	0	3	11	22	1	67
Skupaj po mesejih:	10	71	31	19	32	53	45	30	21	102	130	4	489

O JUGOSLAVIJI IN AVSTRIJSKO-JUGOSLOVANSKIH ODNOSIH

PO MESECIH

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	SKUPAJ JUG. AVSTR. ODNOSI:
0	3	2	0	0	1	1	2	0	0	1	2	12
1	0	0	0	1	1	0	1	0	1	10	0	14
11	8	6	14	2	6	14	14	23	4	25	9	136
4	4	3	3	3	10	5	9	4	3	11	0	59
1	2	0	1	1	0	2	0	3	2	4	4	20
4	6	13	19	3	0	0	4	5	3	6	2	68
1	3	2	3	1	2	1	3	2	1	0	1	20
4	13	7	5	7	16	20	12	12	4	23	3	133
1	2	2	4	8	3	6	5	2	0	6	0	39
27	41	35	49	26	39	49	50	51	18	86	21	501

MANJŠINE PO MESECIH

I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
0	2	1	3	2	1	2	0	0	2	3	0
0	0	3	0	6	7	1	6	0	5	10	4
5	8	13	5	22	30	10	27	8	12	11	8
0	4	5	5	7	10	10	15	2	7	16	5
2	2	1	2	0	4	8	11	1	4	5	0
1	4	6	3	3	9	7	5	5	8	8	0
2	4	2	1	2	5	2	1	5	3	8	3
5	3	3	2	9	9	5	15	1	1	8	1
1	4	4	12	6	5	4	14	4	6	6	5
16	31	38	33	57	80	49	94	26	48	75	26

Iz tabele, ki obravnava število člankov o avstrijsko-jugoslovanskih odnosih in Jugoslaviji ter o manjšinskem vprašanju, ter iz tabele, ki obravnava število člankov o popisu prebivalstva posebne vrste, je razvidna določena korelacija med obravnavo manjšinskih vprašanj in avstrijsko-jugoslovanskih odnosov na eni ter obravnavo popisa posebne vrste na drugi strani. Gre za to, da je bilo med izbranimi časopisi objavljenih v mesecu novembru, ko so največ pisali o popisu prebivalstva posebne vrste, 86 izmed 501 članka, ki so obravnavali avstrijsko-jugoslovanske odnose izven kompleksa manjšinskega vprašanja. Pomembnost objavljenih člankov je razvidna iz dokaj visokega števila člankov v mesecu novembru, ko je bilo objavljenih v izbranih časopisih kar 130 izmed 489 člankov, ki so obravnavali tematiko popisa prebivalstva posebne vrste.

S tem je jasno dokazana neposredna zveza med zanimanjem avstrijskega bralstva za vprašanja avstrijsko-jugoslovanskih odnosov ter za popis prebivalstva posebne vrste.

Pod rubriko manjšine smo uvrstili članke o vseh evropskih manjšinah, ki jih je objavilo avstrijsko časopisje izven kompleksa popisa prebivalstva posebne vrste. Zajeta so tudi vprašanja manjšin v Avstriji. Tudi tukaj opazimo, da je bilo v mesecu novembru objavljenih 75 člankov, ki so obravnavali vprašanje manjšin. V tem mesecu sicer ni bilo objavljenih največ tovrstnih člankov, vendar je bilo kljub temu število člankov dokaj visoko.

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS POSEBNE VRSTE
LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH.

AVSTRIJSKI CERKVENI ČASOPISI:

	KIRCHE BUNT	WIENER KIRCHEN- ZEITUNG	KÄRNTNER KIRCHEN- ZEITUNG	SKUPAJ
Januar		1	0	1
Februar	2 članka v letu 1976	0	1	1
Marec		1	1	2
April		1	3	4
Maj		1	2	3
Junij		0	1	1
Julij		0	0	0
Avgust		0	0	0
September		0	0	0
Oktober		0	0	0
November		1/0	0/2	3
December		0	0	0
<hr/>				
SKUPAJ:	2	5	10	17

Pozornost so posebej vzbudili članki avstrijskega cerkvenega časopisja, ki je dokaj kontinuirano spremljalo popis prebivalstva posebne vrste. Objavilo je 17 člankov.

Pomembna je ugotovitev, kolikšno pozornost je posvetilo avstrijskemu popisu prebivalstva posebne vrste jugoslovansko časopisje. Ob tem moramo razlikovati jugoslovansko-slovenske in jugoslovansko-neslovenske dnevnikе. Jugoslovansko-slovensko časopisje je posvetilo vprašanju popisa prebivalstva posebne vrste veliko pozornost. Enakomerno skozi vse leto je objavilo skoraj 1000 člankov.

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS POSEBNE VRSTE LETA 1976
V AVSTRIJI PO MESECIH.

JUGOSLOVANSKI - SLOVENSKI DNEVNIKI:

	DELO	DNEVNIK	VEČER		
Januar	11	0	2	=	13
Februar	19	3	15	=	37
Marec	44	10	19	=	73
April	19	5	12	=	36
Maj	32	7	16	=	55
Junij	29	12	27	=	68
Julij	78	26	48	=	152
Avgust	45	14	47	=	106
September	37	25	34	=	96
Oktober	52	23	46	=	121
November	85	16/13	50/26	=	190
December	14	11	9	=	34
Skupaj:	465	165	351		981

Opomba: V mesecu novembru je "Dnevnik" objavil do 14. novembra 16 člankov, od tega datuma pa do konca novembra pa še 13 člankov in analogno ...

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH

JUGOSLOVANSKI - NESLOVENSKI ČASOPISI, DNEVNIKI:

	POLI- TIKA	NOVA MAKE- DONIJA	BORBA	VEČER- NJE NOVINE	OSLOBO- DJENJE	RILINDJA	POBJEDA	SLOBODNA DALMACIJA	DNEVNIK (NOVI SAD)	VJESNIK	SKUPAJ:
JANUAR	5	8	7	2	15	5	1	0	3	7	53
FEBRUAR	13	6	19	4	26	7	4	3	0	13	95
MAREC	14	13	17	3	27	12	3	7	3	15	114
APRIL	10	7	12	1	28	3	2	4	7	13	87
MAJ	10	5	14	3	16	11	1	2	6	19	87
JUNIJ	17	4	21	8	23	12	12	6	13	18	134
JULIJ	27	9	32	8	31	20	5	11	18	29	190
AVGUST	16	5	19	6	24	13	3	3	12	23	124
SEPTEMBER	15	4	29	7	26	8	6	5	13	27	140
OKTOBER	16	8	23	0	29	7	6	4	11	21	125
NOVEMBER	20/13	12/11	52	4/4	79	12/11	17/8	22/23	22/17	64	391
DECEMBER	5	6	9	2	17	5	1	4	8	9	66
SKUPAJ:	181	98	254	52	341	126	69	94	133	258	1606

Tudi v jugoslovanskih dnevnikih je bilo v letu 1976 objavljenih več kot 1600 člankov o poisu prebivalstva posebne vrste. Skoraj četrtina člankov s to tematiko je bila objavljena v mesecu novembru. Članki izražajo vsestransko podporo slovenski in hrvaški manjšini v Avstriji v njunem boju za socialne in nacionalne pravice.

Popis prebivalstva posebne vrste je vzbudil pozornost tudi pri italijanski javnosti še zlasti med pripadniki slovenske manjšine v Italiji. Primorski dnevnik je o tej problematiki objavil 109, Novi list pa 20 člankov, v ostalih pregledanih italijanskih časopisih pa smo zasledili 57 člankov. Zlasti zanimiva je ugotovitev, da je glasilo nemške manjšine Italije "Dolomiten", objavilo kar 24 člankov o tej problematiki.

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS POSEBNE VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH.

NEKATERI ČASOPISI IZ ITALIJE

	ALTO ADIGE	RELAZIONI INTERNATIONALI	MESSAGGERO VENETO	IL PICCOLO	NOVI LIST	PRIMORSKI DNEVNIK	DOLOMITEN	SKUPAJ
JANUAR	0	1	0	1	0	1	0	3
FEBRUAR	0	0	0	0	0	6	1	7
MAREC	0	0	0	1	3	5	2	11
APRIL	0	0	0	1	1	3	3	8
MAJ	0	0	0	1	1	4	0	6
JUNIJ	0	0	1	3	1	3	1	9
JULIJ	0	3	0	2	2	10	7	24
AVGUST	0	1	0	2	1	9	3	16
SEPTEMBER	0	4	0	0	1	15	2	22
OKTOBER	0	0	0	1	2	12	0	15
NOVEMBER	2	2	1	3/3	6	31/5	4	57
DECEMBER	0	0	0	0	2	5	1	8
SKUPAJ:	2	11	2	18	20	109	24	186

Med dnevnim časopisjem, ki je izhajalo na Madžarskem, smo pregledali Népszabadság (Budimpešta) in Vas népe (Szombathely). Prvi časopis ni objavil nobenega članka o popisu prebivalstva posebne vrste, drugi pa 6 člankov.

Zelo pozitivno je bilo zanimanje tiska albanske in madžarske narodnosti v Jugoslaviji za popis prebivalstva posebne vrste. Skupno smo ugotovili 159 člankov.

ŠTEVILO ČLANKOV, KI OBRAVNAVAJO POPIS PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE LETA 1976 V AVSTRIJI PO MESECIH.

NEKATERI MANJŠINSKI ČASOPISI V JUGOSLAVIJI

	RILINDJA	7 NAP	NÉPSZABADSAG	NÉPÚYSAG	SKUPAJ
Januar	5	o		2	7
Februar	7	o		3	10
Marec	12	1	Nima član- kov o Koroški	2	15
April	3	o		3	6
Maj	11	o		1	12
Junij	12	o		o	12
Julij	20	1		3	24
Avgust	13	o		2	15
September	8	1		2	11
Oktober	7	o		3	10
November	23	2/2		4	31
December	5	1		o	6
Skupaj:	126	8		25	159

Vsebinska analiza člankov, ki so se pojavljali v tisku ob popisu prebivalstva posebne vrste v Avstriji, Italiji in Jugoslaviji

I. Avstrijski tisk

Avstrijski tisk je zelo pozorno spremljal dogodke v zvezi s popisom prebivalstva posebne vrste. Tako je vse leto objavljajal na prvih straneh članke, ki so komentirali dogajanja v zvezi s sprejemanjem sedmojulijske zakonodaje ter članke v zvezi s škocjanskimi dogodki in samim izvajanjem popisa posebne vrste. Rezultate tega popisa je tudi podrobno komentiral, še zlasti vprašanje ali je popis uspel ali ne. Avstrijski tisk je zelo aktivno obravnaval tudi vprašanje odstotkov manjšinskega prebivalstva v določenem kraju, ki naj bi dobil dvojezični krajevni napis. Posebno poglavje predstavljajo v tem okviru razne izjave Kreiskega in drugih avstrijskih vladnih predstavnikov. Naša analiza avstrijskega tiska je zajela tudi slovenski, hrvaški in češki manjšinski tisk v Avstriji, ki ga bomo posebej obravnavali. Ob tem ni bil naš namen spuščati se v analizo zakona o narodnostnih skupinah v Avstriji, kakor tudi ne v analizo njegovega nastanka. Analizo samega zakona je podal Janko Pleterski²¹ na posvetovanju o aktualnih vprašanjih slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Naša analiza se bo omejevala le na omenjena vprašanja, ki jih je obravnaval avstrijski tisk in ki so imela določen vpliv na avstrijsko javnost.

Polemika med strankami se je pričela ob vprašanju odstotka manjšinskega slovenskega prebivalstva v določenem kraju, ki naj bi glede na rezultate popisa dobil dvojezični krajevni napis. Pri tem gre zlasti za vprašanje stališča posameznih strank do tega vprašanja. Končni rezultat polemik med predstavniki vseh treh v parlamentu zastopanih avstrijskih strank

²¹ Janko Pleterski: Ob dveh avstrijskih zakonskih predlogih. Sedobna vprašanja slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji. Inštitut za narodnostna vprašanja - Ljubljana, Zavod za migracije i narodnosti - Zagreb, Ljubljana 1976, str.25-31.

je bil 25 odstotni delež manjšinskega prebivalstva v krajih, ki naj bi le na tej osnovi dobili dvojezični krajevni napis. Petindvajsetodstotni delež manjšinskega prebivalstva je bil rezultat kompromisa med dvajsetodstotnim deležem, za katerega se je zavzemala Avstrijska socialistična stranka in tridesetodstotnim deležem, ki ga je predlagala Svobodnjaška stranka Avstrije. Dvajsetodstotni delež je enak tistemu, ki ga je uzakonila stara cesarsko-kraljeva Avstrija. Končno je prišlo do kompromisa o petindvajsetodstotnem deležu manjšine, kar naj bi bilo pogoj za dvojezični krajevni napis v določenih krajih, morda pa tudi za druge manjšinske pravice. ²²

-
- 22 Die 25 Prozent sind ein Kompromis, Minderheitlösung gemeinsam. Tagblatt, 25.2.1976.
- Kärnten: Zweisprachige Ortstafeln auch bei unter 25 % Slowenen? Südost Tagespost, 28.3.1976.
- Ortstafelfrage: Alle Parteien für 25 Prozent! Kärntner Tageszeitung, 21.2.1976.
- "Ich bin für verschiedene Prozentsätze". Die Furche, 20.3.1976.
- Kreisky betont: Lösung gemeinsam. Salzburger Volksblatt, 25.2.1976.
- Minderheitenfeststellung ist notwendig. Salzburger Volksblatt, 23.2.1976.
- Drei-Parteien-einigung: 25 Prozent. Salzburger Volksblatt, 22.2.1976..
- Die 25 Prozent sind ein Kompromis Minderheitenlösung gemeinsam. Oberösterreichisches Tagblatt, 25.2.1976.
- 20 oder 25 % ? Neue Kronenzeitung, 2.3.1976.
- Entscheid über Ortstafeln, Parteien für 25 Prozent. Die Presse, 21/22.2.1976.
- Ortstafeln: 25-Prozent-Klausel. Wiener Zeitung, 21.2.1976.
- Bundeskanzler für breiten Konsens bei Slowenenfrage. Neue Vorarlberger Tageszeitung, 7.2.1976.
- Heimatdienst will 30 Prozent Klausel. Arbeiter Zeitung, 6.5.1976.
- Kärnten: Ortstafeln ab 25 Prozent Slowenen. Tiroler Tageszeitung, 21.2.1976.
- Minderheiten: Bleibt ÖVP doch bei 25 Prozent Klausel? Die Presse, 29.3.1976.
- Kärnten:Zweisprachig bei 25 Prozent? Die Presse, 12.2.1976.

Parteien einig: Ortstafeln erst ab 25 Prozent. Volkszeitung, 21.2.1976.

Laibach: Keine Ortstafeln auf Grund von Prozentsätzen. Volkszeitung, 28.2.1976.

Doch keine 25 Prozent? Volkszeitung, 13.3.1976.

Kreisky: 25 Prozent sind ein Kompromis. Neue Zeit, 25.2.1976.

FP: Bei Krise Lohnkürzung Zweisprachig bei 25 Prozent. Volkszeitung, 10.2.1976.

Zweisprachige Tafeln ... ab 25 % Slowenen. Neue Zeit, 21.2.1976.

Zweisprachige Ortstafeln ab 25 % Slowenen-Anteil. Südost Tagespost, 21.2.1976.

Wolfgang Oberleitner: Das nein der Slowenen. Die Presse, 24.2.1976.

Slowenenfrage und Parteipolitik. Salzburger Volksblatt, 3.2.1976.

Kärntner Slowenen: Volkszählung undemokratisch. Neue Zeit, 8.2.1976.

Slowenen wollen die Zählung verhindern. Volkszeitung, 20.2.1976.

V mesecu februarju in marcu leta 1976 so pri debatah o manjšinskih pravicah v Avstriji mislili le na koroške Slovence, ne pa tudi na ostale manjšine v Avstriji. Tudi kasneje je ostal vtis, da gre pri debati o manjšinah v Avstriji predvsem za koroške Slovence, ne pa toliko tudi za ostale manjšine v Avstriji.

Veliko pozornost je v debati o deležu manjšinskega prebivalstva vzbudila izjava Magnago²³, takratnega predsednika južnotirolske ljudske avstrijske stranke in južnotirolskega deželnega glavarja, da bi južnotirolska nemška manjšina odklonila 25 odstotni delež manjšinskega prebivalstva kot pogoj za dajanje manjšinskih pravic na južnem Tirolskem in da bi bil ustreznejši deset do petnajst procentni delež manjšine. Magnago je sicer podprl ugotavljanje manjšine ob popisu prebivalstva po-

²³ Sprachenzählung Heftige Kritik an Abstimmung aus Südtirol. Neue Vorarlberger Tageszeitung, 13.11.1976.

Schutz durch Volkszählung. Wiener Zeitung, 17.10.1976.

Südtirol: Magnago seit eine "Paket"-Bilanz. Salzburger Volksblatt, 31.1.1976.

sebne vrste, saj po njegovem "ljudska štetja pospešujejo manjšine".

Sprejem sedmojulijske zakonodaje, ki je bila rezultat dolgoletnih stremiljenj nemškega nacionalizma na Koroškem in ki je pravno močno poslabšala položaj slovenske manjšine kakor tudi gradiščanskih Hrvatov, je avstrijski tisk sprejel z veliko pozornostjo. Z izjemo avstrijskega komunističnega in dela manjšinskega tiska je ves ostali avstrijski tisk z navdušenjem spremljal sprejem sedmojulijske zakonodaje.²⁴

²⁴ Minderheit: Lösung oder Ring frei zur 3. Runde.
Volkszeitung, 8.7.1976.

Sprachenzählung wird auch bei Boykott durchgeführt.
Volkszeitung, 7.7.1976.

"Vernünftige und faire Lösung" für die Volksgruppen.
Volkszeitung, 8.7.1976.

Heute Schlusstrich unter die Minderheitendiskussion.
Die Presse, 7.7.1976.

Fast ein Staatsakt: Parlament einig über Minderheiten.
Die Presse, 8.7.1976.

Minderheiten - freundlich. Kärntner Kirchenzeitung, 27.6.1976.

Parteienvereinbarung signalisiert. Wiener Zeitung, 7.7.1976.

Die Minderheit kann zufrieden sein. Arbeiter Zeitung, 8.7.1976.

Borba: Minderheitengesetze sind Revision des Staatsvertrages. Arbeiter Zeitung, 8.7.1976.

Alle für faire Minderheitenlösung, Parlament tagte unter einem Glassturz. Oberösterreichische Nachrichten, 8.7.1976.

Für Förderung, aber gegen Zwang. Burgenländische Freiheit, 7.7.1976.

Kapaun: Minderheitenfrage nur im Einvernehmen lösen. Burgenländische Freiheit, 14.7.1976.

Kreisky zur Sprachenerhebung. Neues Volksblatt, 7.7.1976.

"Alarmstufe eines" für Parlament: Störung aber nur durch Flugblätter. Neue Kronenzeitung, 8.7.1976.

Kreisky: Staatsvertrag nach Wortlaut und Geist erfüllen. Neue Zeit, 8.7.1976.

Kreisky: Staatsvertrag erfüllt nur Otto Scrinzi ging hinaus. Kleine Zeitung, 8.7.1976.

Minderheitenrecht: Weichen gestellt. Salzburger Volksblatt, 8.7.1976.

Minderheit ... Vorarlberger Nachrichten, 16.7.1976.

Belgrad: Ausflug kostet die Slowenen zwei Fürsprecher.
Kärntner Tageszeitung, 9.7.1976.

"Mehr, als der Staatsvertrag es verlangt ..." Kärntner
Tageszeitung, 8.7.1976.

Minderheitenpaket: Taus rief die Kärntner ÖVP zur Raison!
Kärntner Tageszeitung, 8.7.1976.

Das Volksgruppengesetz tritt am 1. Februar 1977 in Kraft.
Kärntner Tageszeitung, 7.7.1976.

Debatte um Sprachenerhebung. Oberösterreichisches Tagblatt,
7.7.1976.

Da li se je rekla cijela istina? Hrvatske novine, 10.7.1976.

Jugoslawien spricht von Akt des Unrechts. Salzburger Nach-
richten, 10.7.1976.

Minderheitendebatte unter Polizeischutz. Salzburger Nach-
richten, 8.7.1976.

Frage bleibt offen bis Staatsvertrag zur Gänze erfüllt.
Neue Zeit, 8.7.1976.

Nationalrat einig gegen die Minderheiten. Neue Zeit, 8.7.
1976.

Seveda je avstrijski tisk s podobno pozornostjo kot jo je po-
svetil sprejemu zakona o narodnostnih skupinah v Avstriji,
spremljal tudi pogajanja v zvezi s tem zakonom²⁵, ki so pote-
kala pred njegovim sprejemom med tremi v parlamentu zastopa-
nimi avstrijskimi političnimi strankami.

²⁵ Parteien über 25 % für Ortstafeln einig. Salzburger Nach-
richten, 21.2.1976.

Können wir noch in den Spiegel schauen? Salzburger Nach-
richten, 8.2.1976.

Kein Alleingang mehr in Minderheitenfrage. Salzburger Nach-
richten, 7.2.1976.

Tempo der Volkszählung bestimmt Parlament. Salzburger Nach-
richten, 4.2.1976.

Wieder Parteienkonflikt um Minderheiten. Salzburger Nach-
richten, 3.2.1976.

Volksgruppengesetz in erster Beratung. Salzburger Nachrich-
ten, 28.1.1976.

Kreisky: Mehr Verständnis für "Kärntner Freunde" als für
Minderheitenrechte. Wahrheit, 12.6.1976.

Nach Parteeinigung Protestversammlung der Slowenen.
Wahrheit, 24.6.1976.

- Wer zwei Sprachen angibt, wird zur Minderheit gerechnet. Wahrheit, 2.7.1976.
- Einig nur über Zählung ... Wahrheit, 1.7.1976.
- Nationalrat einig gegen die Minderheiten. Wahrheit, 8.7.1976.
- Kein Kompromis, sondern Kapitulation. Wahrheit, 8.7.1976.
- Slowenenfrage: Parteiengipfel und Belgrader Beschuldigung. Kleine Zeitung, 1.7.1976.
- Der Weg frei für Minderheitenlösung? Salzburger Volksblatt, 2.7.1976.
- Kärnten: Auch die FPÖ stimmte zu. Salzburger Volksblatt, 28.6.1976.
- Slowenen: Lösung erst im Herbst? Salzburger Volksblatt, 23.6.1976.
- Minderheitenzählung nötig. Salzburger Volksblatt, 22.5.1976.
- Österreich, Verantwortung für Kärnten. Salzburger Volksblatt, 27.3.1976.
- Dreiparteieinigung? Ein Diktat! Die Furche, 3.7.1976.
- Sprachzählung, kein Volksgruppenschutz. Die Furche, 10.1.1976.
- Parteien billigten Volkszählungsgesetz. Kärntner Tageszeitung, 26.6.1976.
- Die ÖVP billigt das Slowenenpaket. Kärntner Tageszeitung, 25.6.1976.
- Regierung beschloß Volksgruppengesetz. Kärntner Tageszeitung, 19.5.1976.
- Die Volkszählung kommt bestimmt! Kärntner Tageszeitung, 26.3.1976.
- Das Kanzleramt korrigiert Taus wegen 25 Prozentsatz. Kärntner Tageszeitung, 12.3.1976.
- Will VP Minderheitenfrage blockieren? Oberösterreichisches Tagblatt, 12.6.1976.
- Minderheiten: Grundsätze bleiben. Oberösterreichisches Tagblatt, 6.6.1976.
- Keine Kapitulation, keine Revision. Oberösterreichisches Tagblatt, 27.2.1976.
- Neue Klippen für Slowenen Paket. Südost Tagespost, 1.7.1976.
- Minderheitengesetze: Vor der Einigung? Südost Tagespost, 12.6.1976.
- Im November Volkszählung zur Sprachermittlung. Südost Tagespost, 10.6.1976.
- Sprachzählung: Pro und kontra. Südost Tagespost, 5.6.1976.
- Volkszählungsgesetz beschloßen. Südost Tagespost, 25.2.1976.
- Kreisky: Minderheitenpaket ohne Änderung. Salzburger Nachrichten, 1.7.1976.

Minderheitenpaket ab 6. Juli Gesetz, Salzburger Nachrichten, 24.6.1976.

Zweisprachige Ortstafeln für 15 "Gemeinden", Salzburger Nachrichten, 10.6.1976.

Kärntner Slowenen: Einigung möglich, Salzburger Nachrichten, 17.5.1976.

Zum Minderheitenproblem in Kärnten, Salzburger Nachrichten, 29.4.1976.

Minderheitenfeststellung nicht vor Ende 1977, Salzburger Nachrichten, 28.4.1976.

Österreich am Rande seiner Krise, Salzburger Nachrichten, 2.4.1976.

Minoritätenrecht nicht von Zahl abhängig machen, Salzburger Nachrichten, 31.3.1976.

Slowenen - Diskussion, Salzburger Nachrichten, 25.3.1976.

Kärntens Verantwortung für Österreich, Salzburger Nachrichten, 26.3.1976.

Po sprejemu tega zakona se je pozornost avstrijskega tiska usmerila najprej na reakcijo jugoslovanske in italijanske politične javnosti do sprejema omenjenega zakona.²⁶

²⁶ Unverhüllte Drohung Jugoslawiens, Salzburger Nachrichten, 14.7.1976.

Österreich weist Belgrads Einwände zurück, Salzburger Nachrichten, 15.7.1976.

Werben um Verständnis in Belgrad, Salzburger Nachrichten, 16.7.1976.

SN - Dokumentation: Österreichs Aide - memoire zur Minderheitenfrage, Salzburger Nachrichten, 16.7.1976.

Friaul: Slowenen Parteien gegen österreichische Minderheitenpolitik, Wahrheit, 24.7.1976.

Tanjug: Jugoslawien stützt sich nur auf den Staatsvertrag, Wahrheit, 17.7.1976.

Wien deutet Belgrad seiner Standpunkt aus, Salzburger Volksblatt, 16.7.1976.

Dem Staatsvertrag entsprechend, Neue Freie Zeitung, 24.7.1976.

Minderheit: ÖGB Kärnten lädt Jugoslawien zu Information ein, Kärnten Tageszeitung, 16.7.1976.

Österreich erfüllt Staatsvertrag, Kärnten Tageszeitung, 16.7.1976.

Österreichs Antwort an Jugoslawien: Keine "Minderheitenfeststellung", Oberösterreichisches Tagblatt, 16.7.1976.

- Neue jugoslawische Note an Österreich. Südost Tagespost, 24.7.1976.
- Jugo Proteste gegen Minderheitenlösung. Südost Tagespost, 17.7.1976.
- Harte Wiener Antwort an Belgrad. Südost Tagespost, 15.7.1976.
- Jugo-Protest gegen Sprachzählung. Südost Tagespost, 13.7.1976.
- Falsche Argumente. Südost Tagespost, 8.7.1976.
- Belgrader "Borba" wiederholt alte Argumente. Südost Tagespost, 8.7.1976.
- Kärntner Heimatdienst für 30 % ... Südost Tagespost, 6.5.1976.
- "Energischer" Jugo-Protest. Volkszeitung, 13.7.1976.
- Jugoslawien zur Volkszählung: "Finstere Kräfte" sind am Werk. Kleine Zeitung, 10.7.1976.
- Jugoslawien heizt die Stimmung an. Salzburger Volksblatt, 2.8.1976.
- Kämpferische Töne aus Belgrad, Slowenen kündigen Boykott an. Oberösterreichische Nachrichten, 8.7.1976.
- Österreichs Aufklärung in Belgrad erfolglos, Die Presse, 16.7.1976.
- Jugoslawiens Zeitungen kritisieren Österreich weiter. Die Presse, 17/18.7.1976.
- "Volksgruppengesetz - gerade zu Modell für Europa". Die Presse, 19.7.1976.
- Kreisky warnt Belgrad: Gefahr für wirtschaftliche Beziehungen! Neue Kronen Zeitung, 17.8.1976.

Na to pa so v avstrijskem tisku prevladovali članki o dogodkih v Škocjanu²⁷, v katerih je avstrijska policija brutalno pretepla in zaprla 26 koroških Slovencev, ki so javno in mirno demonstrirali proti heimatdienstovski postavitvi spomenika padlim "Abwehrkämpferjem". V zvezi z raznimi demonstracijami

27

- Belgrad: Scharfe Angriffe gegen Regierung in Wien. Neue Kronen Zeitung, 21.8.1976.
- Nun Feldzug gegen ... Neue Kronen Zeitung, 27.8.1976.
- Terror in Kärnten? Volkszeitung, 10.8.1976.
- Dr. Grilc: "Offensichtlich ein geplanter Terror" ... Volkszeitung, 10.8.1976.
- Minderheitenreundlichkeit: "Die Kärntner an der Spitze" ... Volkszeitung, 11.8.1976.
- Jugoslawien protestiert. Volkszeitung, 13.8.1976.
- Slowenenfrage: Mahnung an alle. Volkszeitung, 17.8.1976.

Slowenen: "Wie Südtirol!" Für Internationalisierung. Volkszeitung, 21.8.1976.

Kärntner Slowenen: Anzeige gegen Exekutirbeamte von St. Kanzian. Neue Zeit, 14.8.1976.

Slowenen: Anzeige gegen Prügelgendarmen. Neue Zeit, 14.8.1976.

Handschellen - Aktion gegen Slowenen liefert Jugoslawen Propagandamunition. Neue Zeit, 10.8.1976.

Protest gegen die Festnahme von 26 Slowenen in Kärnten. Neue Zeit, 13.8.1976.

Anti - Österreich - Kampagne Jugoslawiens. Salzburger Nachrichten, 26.8.1976.

Kein "Irland" in Kärnten! Neues Volksblatt, 21.8.1976.

Klubschefs: Belgrads Angriffe absurd, Neues Volksblatt, 28.8.1976.

Wagner: Besorgnis am den Kärntner Fremdenverkehr. Neue Kronen Zeitung, 8.11.1976.

koroških Slovencev in avstrijskih demokratov kot tudi pripadnikov Heimatdiensta, ki so jih prirejali oboji v poletju leta 1976, ob vprašanju popisa prebivalstva posebne vrste, je dr. Kreisky zagrozil s prepovedjo demonstracij oziroma zborovanj na Koroškem.²⁸ Tak vladni poseg bi pomenil direktno kršitev točke 1, člena 7 Avstrijske državne pogodbe.

Avstrijski tisk je tudi zelo pozorno spremljal, komentiral in se vključeval v priprave popisa. Vendar bomo to vprašanje analizirali na drugem mestu.

²⁸ Androsch soll Vizekanzler werden. Ernster Appel zur Ruhe in Kärnten. Oberösterreichisches Tagblatt, 17.8.1976.

Kreisky: Veranstaltungsverbot in Kärnten. Salzburger Nachrichten, 18.8.1976.

Kreisky droht Kärntner mit Veranstaltungsgebot. Die Presse, 18.8.1976.

Chauvinismus oder Tamburizzaklänge Slowenen, Kroaten, Minderheiten. Die Presse, 2.8.1976.

Wagner: Demonstrations Recht nicht überspannen. Kleine Zeitung, 11.8.1976.

Kreisky - Appel: Besonnenheit in Kärnten! Arbeiter Zeitung, 17.8.1976.

Alle Kärntner Parteien gegen Versammlungsverbot. Die Presse, 19.8.1976.

Avstrijski kancler dr. Bruno Kreisky je velikokrat komentiral vprašanja v zvezi z zakonom o mednarodnih skupinah v Avstriji. Izjavljal je, da je popis prebivalstva posebne vrste v interesu države, da dobi s tajnim in nevplivanim ugotavljanjem podobo o demografski sestavi prebivalstva v Avstriji, kakor tudi, da bo to štetje služilo le za orientacijsko pomoč pri dajanju pravic manjšinam.²⁹

²⁹ Kreisky: Volkszählung ist die Voraussetzung für eine Einigung. Oberösterreichisches Tagblatt, 28.6.1976.

Kreisky: "Zählung so geheim wie eine Wahl". Neue Zeit, 14.11.1976.

Kreisky: Lage in Kärnten ernst. Arbeiter Zeitung, 17.6.1976.

Kreiskys Mahnung an alle Kärntner: Hütet den Frieden. Kleine Zeitung, 27.6.1976.

Kreisky zur Sprachenerhebung. Neues Volksblatt, 7.7.1976.

Parteiführer zu Kreisky, Minderheitenexperten fertig. Die Presse, 9.6.1976.

Slowenfrage: "Einigung" über Operationskalender". Vorarlberger Nachrichten, 10.6.1976.

Slowenen wollen neue Verhandlungen. Arbeiter Zeitung, 5.7.1976.

Gespräch Kreiskys mit Slowenen blieb ergebnislos. Die Presse, 30.9.1976.

Kreisky: Mehr Rechte für Slowenen. Arbeiter Zeitung, 27.10.1976.

Kreisky in Kärnten: "Muass des denn sein?" Die Presse, 4.10.1976.

Kreisky: "Froh, dass Zählung vorüber ist". Neue Zeit, 16.11.1976.

Belgrad gegen Volkszählung, Kreisky: Orientierungshilfe. Neues Volksblatt, 25.2.1976.

Kreisky glaubt nicht an Boykott. Arbeiter Zeitung, 7.7.1976.

Kreisky je dal tudi mnoge izjave o rezultatih popisa prebivalstva posebne vrste. Zlasti značilna je njegova izjava, "da je srečen, da je vse mimo".

Podroben opis dogajanj v zvezi z omenjenim popisom je podal Tone Zorn.³⁰

Drugo vprašanje, ki se nam zastavlja ob pregledu avstrijskega tiska, se tiče "imena" in "namena" popisa. Popis prebivalstva posebne vrste so poimenovali: "Volkszählung besonderer Art", "Geheime Ermittlung der Muttersprache", "Geheime Erhebung der Muttersprache", "Volkszählung als Orientierungshilfe",³¹ "Zweiter Volksabstimmung", "Ortstafelwahl", in drugo. Debata je šla tudi v smeri, kaj naj bi popis ugotavljal? Ali materin ali občevalni jezik, ki ga oseba govori doma. Ta dostavek je bil zelo pomemben, saj je formalno preprečeval vpis med Slovence tistim Avstrijcem, ki bi se po zavesti in poreklu šteli za Slovence, vendar ne uporabljajo tega jezika doma. Posamezne manjšine (slovenska, hrvaška, češka in madžarska) so imele do popisa prebivalstva posebne vrste vsaka svoje različno stališče.

³⁰ Tone Zorn, Leto dni avstrijskega zakona o narodnih skupnostih. Razprave in gradivo, št. 9-10, Inštitut za narodnostna vprašanja, Ljubljana, december 1979, str. 123-136.

³¹ Die zweite Volksabstimmung um Kärnten. SV Magazin, 9.10.1976.
Minderheitenzählung in Kärnten kostet 30 Millionen Schilling. Neue Vorarlberger Tageszeitung, 29.9.1976.
Die Kärntner Sprachzählung bringt 1 Million in die Wiener SP-Kassen. Neue Vorarlberger Tageszeitung, 22.9.1976.
Sprachzählung: 20 Millionen. Oberösterreichische Nachrichten, 9.9.1976.
Wie sprechen Österreicher? Salzburger Nachrichten, 12.10.1976.
Friaul: Slowenen und Parteien gegen österreichische Minderheitenpolitik. Vorarlberger Nachrichten, 24.7.1976.
Kommt es zur "Ortstafelwahl" in Kärnten? Volkswille, 21.1.1976.

Manjšinski tisk Avstrije, Jugoslavije in Italije ob popisu prebivalstva posebne vrste

Ob popisu prebivalstva posebne vrste so v časopisju izrazili svoja stališča tudi voditelji narodnostnih manjšin v Avstriji, Italiji in na Madžarskem. V člankih so izražali stališče slovenske in hrvaške manjšine v Avstriji, češke manjšine na Dunaju, italijanske, madžarske in albanske ter drugih jugoslovanskih narodnosti, slovenske manjšine v Italiji in južno tirolskih Nemcev. Slovenska manjšina v Avstriji je zavrnila popis prebivalstva posebne vrste kot sredstvo za reševanje manjšinskega vprašanja. Tudi vse jugoslovanske narodnosti so v svojih časopisih zavrnilo popise kot sredstvo za reševanje kateregakoli manjšinskega vprašanja. Kot je razvidno iz razpredelnice številčnosti člankov, lahko ugotovimo, da so sredstva obveščanja v jezikih jugoslovanskih narodnosti posvetila avstrijskemu manjšinskemu vprašanju in popisu posebne vrste precejšnjo pozornost. Pomembno je, da temu vprašanju niso posvetila pozornosti samo glasila narodnosti, ki žive v socialistični republiki Sloveniji, ampak tudi glasila drugih jugoslovanskih narodnosti, še posebno albanske. Slovenska manjšina v Italiji je prav tako podprla stališča svojih sonarodnjakov v Avstriji in odklonila popise kot sredstvo za reševanje manjšinskih vprašanj.

Zanimiva so stališča in pozornost, ki jo je vzbudil popis prebivalstva posebne vrste med pripadniki južnotirolskih Nemcev. Le-ti tvorijo večino prebivalstva južne Tirolske in socialno višjo plast prebivalstva. Odobravalni so popise prebivalstva kot sredstvo za reševanje manjšinskega vprašanja. Kljub temu so imeli kritičen odnos do visokega odstotka manjšinskega prebivalstva v Avstriji, ki so ga predvideli avstrijski zakonodajalci za dajanje manjšinskih pravic. Tedanji južnotirolski deželni glavar in predsednik Južnotirolske ljudske stranke Silvius Magnago je predlagal, da bi za postavitev dvojezičnega krajevnega napisa zadostovalo že 10 % - 15 % in ne 25 % manjšinskega prebivalstva v določenem kraju, kar ustreza potrebam na južnem Tirolskem, kjer ni bilo nobene vasi, ki bi

imela manj nemškega prebivalstva. Vsekakor pa je popis prebivalstva posebne vrste in vsi spori okrog njega pripomogel k temu, da so tudi na južnem Tirolskem priznali obstoj problema slovenske manjšine na Koroškem. 32

- 32 DIE SLOWENEN WEHREN SICH, Schmieraktionen aus Protest gegen Volkszählung. Dolomiten, 22.4.1976.
- MISSTONE BEI MINDERHEITENTAGUNG, Resolution der SH für Kärntner Slowenen. Dolomiten, 21.4.1976.
- MINDERHEIT MELDET SICH ZU WORT, Zahlreiche Ausschlussmitglieder der SH mit dem Vorstand nicht einverstanden - SVP in Kreuzfeuer der Kritik. Dolomiten, 19.4.1976.
- KÄRNTNER SLOWENEN IN LAIBACH, Aussprache über Lage der Minderheiten in Österreich. Dolomiten, 3.3.1976.
- KEINE EINIGUNG IN DER SPRACHENFRAGE, Heftige Auseinandersetzungen bei der gestrigen Sitzung der Sechser Kommission. Dolomiten, 11.3.1976.
- MINDERHEITENERHEBUNG UMSTRITTEN, In Kärnten geht die Streiterei um die Zählung der slowenischen Minderheit weiter. Dolomiten, 3.6.1976.
- SPRACHERMITTLUNG LÖST NICHTS, Seltsame Zweifel des Kärntner Exlandeshauptmanns. Dolomiten, 8.9.1976.
- NEIN, ZÄHLUNG WOLLEN WIR KEINE, Treffen Kreisky mit Slowenenvertreten bringt keine Annäherung der Standpunkte. Dolomiten, 30.9.1976.
- DIESER KONFLIKT IST BESCHÄMEND, Drei - Parteien - Einigung über Minderheitenproblem in Kärnten gestern erneut bestätigt. Dolomiten, 2.7.1976.
- NACH DER ZÄHLUNG DIE FÖRDERUNG, Entscheidung über Minderheitengesetze im Österreichischen Nationalrat steht bevor. Dolomiten, 3/4.7.1976.
- BELGRAD REAGIERT AUF "ZÄHLUNG", Jugoslawien wendet sich an Signaturmächte des Österreichischen Staatsvertrages. Dolomiten, 22.11.1976.
- MINDERHEITEN GROSSZÜGIG GEFORDET, Österreichische Regierung antwortet auf die von Jugoslawien erhobenen Vorwürfe. Dolomiten, 3.12.1976.
- KREISKY NENNT MINISTERNAMEN, Bundeskanzler geht erneut auf Minderheitenproblem ein. Dolomiten, 17.8.1976.
- KREISKY - APPELL AN KÄRNTNER, Regierung will die Ruhe notfalls mit Verboten sichern. Dolomiten, 19.8.1976.
- SLOWENEN STANDES ABSEITS, Kärntner 1000 Jahre Feier ohne die Minderheitenvertreter. Dolomiten, 28/29.7.1976.
- DIE ÖSTERREICHER LASSEN "ZÄHLEN", Gesetz über Volkszählung besonderer Art zur Minderheitenfeststellung beschlossen. Dolomiten, 25.2.1976.

JUGOS SPIELEN WEITER SCHUTZMACHT, Belgrader Protest gegen Denkmalsprengung - Wien sieht Fortschritte in Südtirol, Dolomiten, 5.11.1976.

"ZÄHLUNG" SCHLAMPIG VORBEREITET? Sprachenerhebung sorgt für immer neuen Konfliktstoff/Wieder Anschlag in Kärnten, Dolomiten, 12.11.1976.

ZWISCHENFALLE BEI DER "ZÄHLUNG" IN KÄRNTEN, Beteiligung in Kärnten und Burgenland ziemlich gross, Dolomiten, 15.11.1976.

SLOWENENPROTEST IN KÄRNTEN, Doch Abwehrkämpfer fahren demonstrativ nach Wien, Dolomiten, 5.7.1976.

VEREINBARUNG ÜBER MINDERHEITENGESETZ, Vorsitzende unterzeichnen Übereinkommen - Protest der kärntner Slowenenführer, Dolomiten, 10.11.1976.

ANGRIFFE AUS JUGOSLAWIEN, Österreich antwortet nur der Regierung in Belgrad, Dolomiten, 15.7.1976.

NEUE JUGOSLAWISCHE NOTE, Belgrad bekräftigt Standpunkt in Minderheitenfrage, Dolomiten, 24/25.7.1976.

KRITIK AN BELGRADS HALTUNG IN KÄRNTNER SLOWENENFRAGE, Dolomiten, 25.8.1976.

Vodstvo hrvaške manjšine na Gradiščanskem je v začetku pojasnjevalo razlike med stanjem manjšinskega vprašanja na Koroškem in Gradiščanskem in na ta način skušalo opravičevati svojo omahljivost ob vprašanju bojkota popisa ob začetku leta 1976.³³ Nato pa je vendarle prišlo do tega, da so pripadniki hrvaške manjšine na Gradiščanskem izrazili jasno stališče do tega popisa in pozvali hrvaško prebivalstvo na Gradiščanskem k bojkotu popisa in to zlasti pod vplivom Hrvaškega akademskega kluba na Dunaju.³⁴ V vprašanje popisa se je vmešavalo tudi stališče deželne sekcije Avstrijske ljudske stranke na Gradiščanskem, ki je imelo do popisa dokaj negativno stališče.³⁵ Fritz Robak, vodja konference socialističnih županov

³³ Stellungnahme des Kroatischen Kulturvereines zur Volkszählungsgesetznovelle, Hrvatske novine, 6.1.1976.

Hvala, skrbi i želje, Hrvatske novine, 9.1.1976.

Mi Hrvati i "posebna brojidba", Hrvatske novine, 30.1.1976.

Ni sve jasno... Hrvatske novine, 6.2.1976.

Burgenland: Kroaten sind für die Sonder-Volkszählung, Volkszeitung, 20.1.1976.

³⁴ Naši studenti o "brojidbi posebne vrste", Hrvatske novine, 2.4.1976.

³⁵ Sprachenkampf, Burgenländische Volkszeitung, 4.11.1976.
LH Kery: Das Burgenland ist nicht Kärnten! Burgenländische Freiheit, 12.5.1976.

in voditelj asimilantov na Gradiščanskem, je bil seveda za popis prebivalstva posebne vrste, medtem ko je bilo vodstvo hrvaške katoliške duhovščine na Gradiščanskem proti popisu in je celo izdalo posebno resolucijo ob izvedbi popisa.³⁶ Kljub temu, da so bili gradiščanski Hrvatje proti popisu, so vendarle natisnili v svojem časopisu Hrvatske novine vladni oglas, ki poziva prebivalstvo Avstrije, da se udeleži popisa prebivalstva posebne vrste.³⁷ Ob tem naj povemo, da edino koroški Slovenci niso natisnili v njihovem časopisju tega oglasa.

Med češko manjšino na Dunaju moramo razlikovati dve politični skupini, Čehe, ki se zbirajo okrog Avstrijske socialistične stranke in Čehe, ki se zbirajo okrog KP Avstrije. Kot je razvidno iz uvodnikov glasila socialistično usmerjenih Čehov na Dunaju, so le ti podpirali izvedbo popisa prebivalstva posebne vrste in pozivali svoje sonarodnjake k udeležbi na popisu.³⁸ O stališču druge politične skupine smo se pogovarjali s predsednikom Združenja Čehov in Slovakov na Dunaju, z dr. Brožakom. Ta skupina dunajskih Čehov je podprla koroške Slovence in gradiščanske Hrvate ob bojkotu popisa. Njeni pripadniki pa so celo sodelovali pri protipopisnih demonstracijah. Češka manjšina na Dunaju s popisom in sedmojulijsko zakonodajo zaradi maloštevilnosti tako ali drugače ne bi mogla ničesar pridobiti, saj je zakonodajalec predvidel 25 % manjšinskega prebivalstva kot pogoj za dajanje kakršnih koli manjšinskih pravic.

³⁶ Erklärung kroatischer Priestervertreter in Diözesanen Gremien zur bevorstehenden Volkszählung. Hrvatske novine, 5.11.1976.

³⁷ Jezično ustanovljenje 14. novembra - zač? Hrvatske novine, 5.11.1976.

³⁸ Tajne sčítání matérské řeči. Vídeňské svobodné listy, 7.10.1976.

Sestry a bratři, krajané! Vídeňské svobodné listy, 14.10.1976

Slovenská a česká matérština. Vídeňské svobodné listy, 14.10.1976.

14. listopadu 1976. Vídeňské svobodné listy, oktober 1976.

Hrdé přiznání k matérštiné. Vídeňské svobodné listy, 11.11.1976.

Edina manjšina, ki je enodušno podprla ugotavljanje manjšin v Avstriji, je bila madžarska manjšina na Gradiščanskem. ³⁹

Predpopisna navodila, kot so jih objavljali avstrijski časopisi, pozivi na popis in proti popisu prebivalstva posebne vrste

Pred popisom so avstrijski časopisi objavili popisna navodila. Po teh navodilih naj bi bil ta popis neka mešanica med rednimi popisi prebivalstva in volitvami. Udeleženci popisa so se spremenili v volilne upravičence. Med nje so spadali vsi avstrijski državljani, starejši od 14 let. Za državljane, mlajše od 14 let, pa so glasovali njihovi starši. Glasovnica ("ugotavljalni list" - Erhebungsblatt) je bila opremljena z naslednjim tekstom: Navedite, prosim, vaš materin jezik, tako da obkrožite enega od sledečih predalčkov. Nato so sledili materini jeziki: nemščina, hrvaščina, slovenščina, madžarščina in ostali. Volišča naj bi bila odprta od 7⁰⁰ - 17⁰⁰ ure. Število volišč naj bi bilo ustrezno številu volišč ob rednih volitvah. ⁴⁰

Tik pred izvedbo popisa prebivalstva posebne vrste so razni solidarnostni komiteji in avstrijske politične stranke pozvali avstrijsko prebivalstvo v številnih oklicih v časopisih na udeležbo oziroma proti udeležbi popisa. ⁴¹ Kreisky pa je tik pred izvedbo popisa že tudi slutil neuspeh te akcije, saj je na primer 13.11.1976 izjavil, da se bo popisa na Dunaju udeležilo največ 20 % avstrijskega prebivalstva. ⁴²

³⁹ Aussprache über Volksgruppen. Burgenländische Freiheit, 24.3.1976.

Burgenland-Ungarn gegen Boykott der Sprachzählung. Die Presse, 5.10.1976.

⁴⁰ Sprachenermittlung mit Hindernissen, Kreuzung zwischen Wahl und Zählung, Die Slowenen wollen nicht einmal überwachen. Die Presse, 5.11.1976.

⁴¹ Zählung ist geheim, Boykott nicht. Arbeiter Zeitung, 3.10.1976.

14. November: Boykott dient der Demokratie. Volkswille, 24.10.1976.

Mit Boykott und Lasst das Grenzland nicht in Stich in neue "Volksstimmung". Neue Zeit, 11.11.1976.

Solidaritätskomitee will auch in der Steiermark Volkszählungs - Boykott. Neue Zeit, 4.11.1976.

Hin und her um die Sprachenermittlung Kreisky: Manche Aktionen sind unernst. Vorarlberger Nachrichten, 10.11.1976.

Morgen in Österreich Sprachenerhebung. Vorarlberger Nachrichten, 13.11.1976.

42 Kreisky: Maximal 20 Prozent kommen in Wien zur Zählung. Die Presse, 13/14.11.1976.

Kvantitativna analiza rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste v Avstriji leta 1976

Kvantitativno analizo rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste bomo izvedli na podlagi popisnih podatkov, ki nam jih je uspelo dobiti po neuradni poti.⁴³ Podatki podrobno obravnavajo rezultate popisa prebivalstva posebne vrste za Koroško, Gradiščansko in Dunaj. Podatke za ostale avstrijske zvezne dežele, v kolikor jih omenjamo, smo dobili iz avstrijskega časopisnega gradiva.

Rezultate tega popisa bomo obravnavali najprej na nivoju celotne Avstrije in ne na nivoju avstrijskih zveznih dežel. Po teh podatkih se je udeležilo popisa prebivalstva posebne vrste 1.923.225 ali 26,6 % prebivalcev Avstrije. Med njimi je oddalo veljavne popisnice 1.911.030 ali 26,4 % prebivalcev. Od tega števila je bilo: 1.870.016 ali 97,9 % prebivalcev z nemškim, 7.619 ali 0,4 % prebivalcev s hrvaškim, 13.283 ali 0,7 % prebivalcev s slovenskim, 6.438 ali 0,3 % prebivalcev z madžarskim materinim jezikom in 13.674 ali 0,7 % prebivalcev z ostalimi nenemškimi materinimi jeziki. Največ Slovencev so po podatkih tega popisa odkrili na Dunaju (4.747), na Koroškem 3.941, na Štajerskem pa 1.831. Največ Madžarov je bilo po po-

43 Österreichisches Statistisches Zentralamt, Geheime Erhebung der Muttersprache an 14.11.1976.

datkih tega popisa na Dunaju (2.329), na Gradiščanskem pa 1.838.⁴⁴ (ta številka odgovarja rezultatom prejšnjih rednih avstrijskih popisov prebivalstva).

⁴⁴ Tone Zorn, Leto dni avstrijskega zakona o narodnih skupnostih. Razprave in gradivo, Ljubljana, december 1979, št. 9-10, str. 131.

REZULTATI POPISA PREBIVALSTVA POSEBNE VRSTE PO AVSTRIJSKIH ZVEZNIH DEŽELAH

Materin jezik

Zvezna dežela	Volilnih upravičencev	Oddanih podpisnic	Veljavnih podpisnic	nemški	hrvaški	slovenski	madžarski	drugi
Dunaj	1,475.254	379.494	377.409	360.970	1.630	4.747	2.329	7.733
Nižja Avstrijska	1,371.646	332.947	331.746	327.977	739	921	705	1.404
Zg. Avstrijska	1,196.305	245.409	244.660	241.620	641	860	413	1.126
Štajerska	1,178.773	305.126	304.050	299.931	762	1.831	481	1.045
Tirolska	534.394	47.287	47.106	46.267	88	258	124	369
Koroška	522.172	451.178	444.858	438.542	626	3.941	336	1.413
Salzburška	406.974	75.616	75.391	74.265	156	499	136	335
Gradiščanska	266.429	72.969	72.642	67.642	2.946	87	1.838	129
Predarlška	260.858	13.199	13.168	12.802	31	139	76	120
Avstrija	7,212.796	1,923.225	1,911.030	1,870.016	7.619	13.283	6.438	13.674

UDELEŽBA AVSTRIJSKEGA PREBIVALSTVA OB POPISU POSEBNE VRSTE

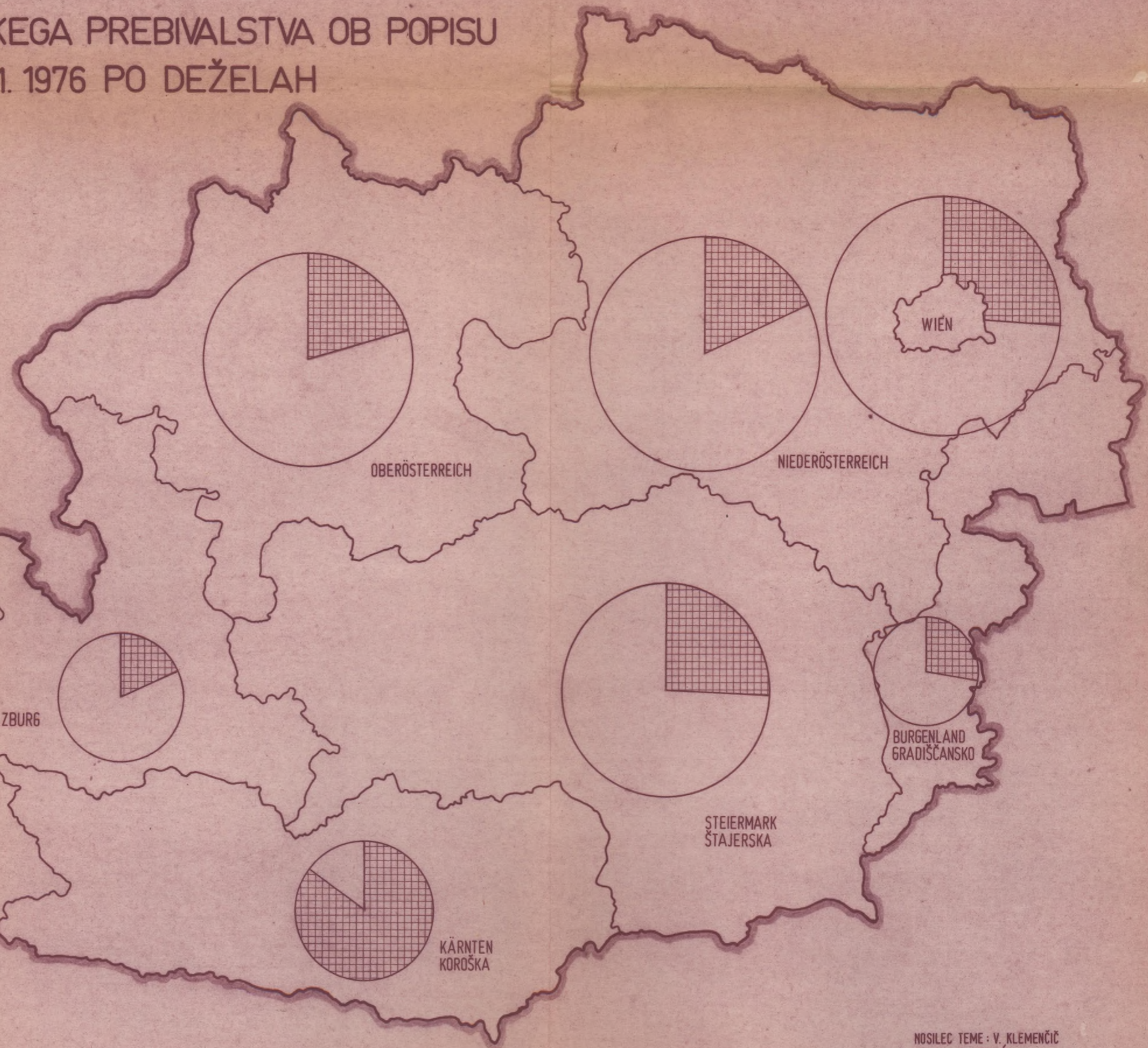
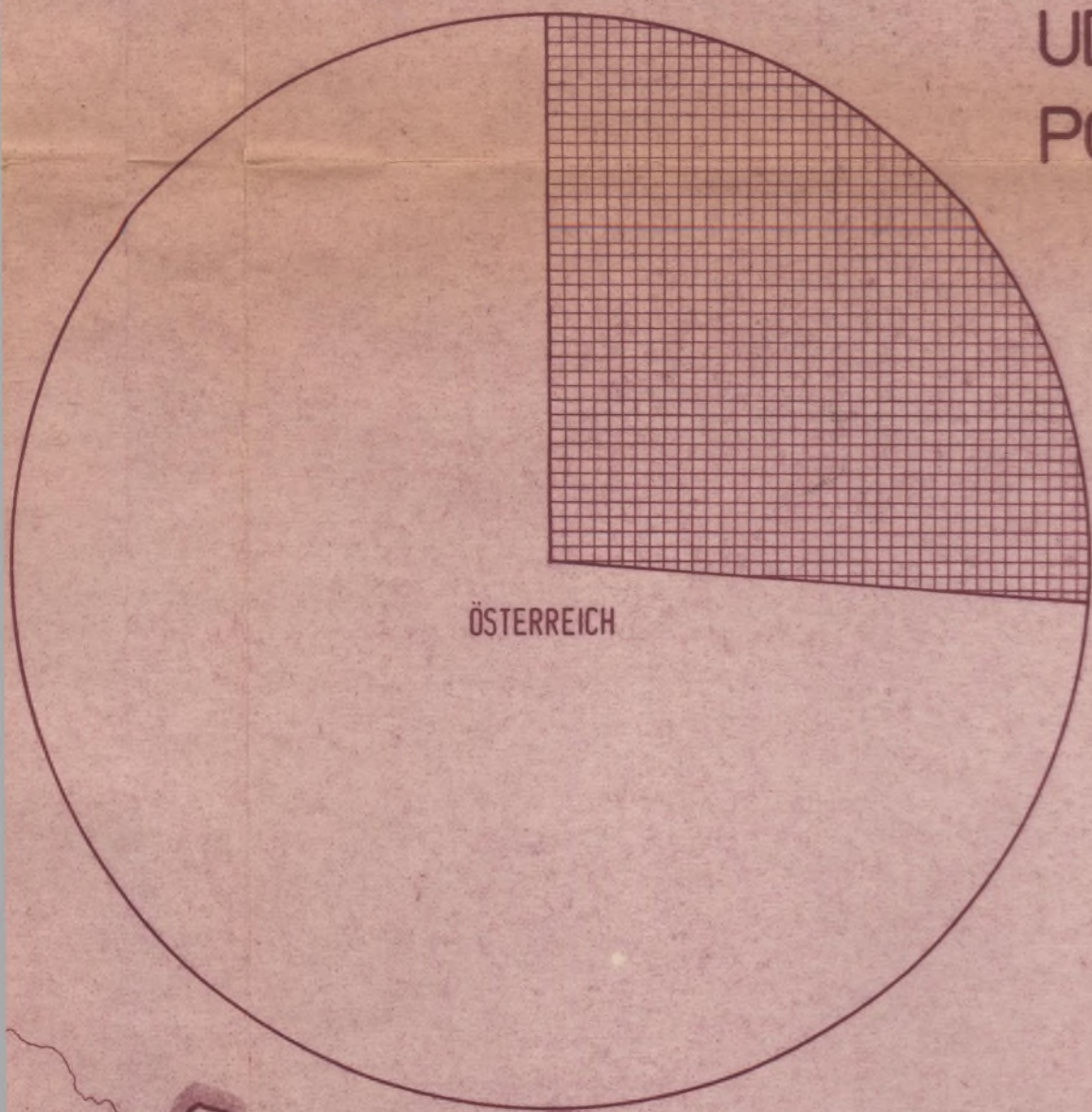
45

Pokrajina	Število prebivalcev	Število oddanih popisnih kuvert	%
Gradiščanska	263.472	72.676	27,6
Koroška	523.216	451.682	86,3
Zg. Avstrija	1.389.800	347.450	25,0
Sp. Avstrija	1.197.274	244.663	20,4
Salzburg	417.011	75.281	18,1
Štajerska	1.182.292	304.217	25,7
Tirolska	553.300	68.250	12,3
Vorarlberg	260.954	13.191	5,5
Dunaj	1.474.819	379.657	25,7
Avstrija	7.262.138	1.957.067	26,9

456

Endzahl der Sprachenzählung, Salzburger Nachrichten,
19.11.1976

UDELEŽBA AVSTRIJSKEGA PREBIVALSTVA OB POPISU POSEBNE VRSTE 14.11. 1976 PO DEŽELAH

P = ŠTEVILO UPRAVIČENCEV

$$r = \sqrt{\frac{P}{\pi}} / 2$$

 DELEŽ ODDANIH KUVERT

MERILO 1 : 1,000,000

NOSILEC TEME : V. KLEMENČIČ
RIŠALA : B. ANTONIČ
INŠTITUT ZA GEOGRAFIJO UNIVERZE E. KARDELJA
LJUBLJANA 1979

Udeležba prebivalstva pri tem popisu je bila torej v celotni Avstriji takšna, da se popisa ni udeležilo malo manj kot tri četrtine avstrijskega prebivalstva, čeprav so avstrijski politiki v mnogih propagandnih pozivih v nemškem in v vseh avstrijskih manjšinskih jezikih pozivali avstrijsko prebivalstvo, naj se vendarle polnoštevilno udeleži popisa, saj je to dolžnost vsakega avstrijskega državljana.⁴⁶

Kot je razvidno iz pričujoče tabele, je bila najmanjša udeležba pri popisu v deželi Vorarlberg, 5,5 %, najvišja pa na Koroškem, 86,3 %. Na Dunaju se je udeležilo popisa prebivalstva posebne vrste 25,7 % prebivalstva. Število na Dunaju oddanih popisnih kuvert je znašalo le 379.657. Med njimi je bilo 360.970 oseb, ki so navedle nemščino, 1630 oseb, ki so navedle hrvaščino, 4747 oseb, ki so navedle slovenščino, 2329 oseb, ki so navedle madžarščino za svoj materin jezik. Med ostalimi volilci na Dunaju naj bi bilo po podatkih tega popisa: 4427 Čehov, 300 Slovakov, 33 oseb z materinim jezikom "Böhmisch", 4 Moravci, 517 Angležev, 346 Poljakov, 227 Italijanov, 220 Francozov, 177 Ukrajincev, 140 Ircev, 105 Rusov, 94 Kitajcev, 87 Nizozemcev, 72 "Srbohrvatov", 71 Bolgarov, 71 Špancev, 70 Romunov, 63 Hebrejcev, 53 oseb z materinim jezikom "Svahili", 50 Švedov, 39 Armencev, 32 Dancev, 30 Arabcev, 29 Fincev, 18 Portugalcev, 17 oseb z materinim jezikom "Jiddisch", 16 Norvežanov, 15 Japoncev, 14 Litavcev, 13 Turkov, 13 oseb z materinim jezikom "Jüdisch", 8 Tibetancev, 7 Estoncev, 7 Ladincev, 6 Flamcev, 6 Rusinov in 229 ostalih.

Število oseb, ki so se zapisale k slovenskemu jeziku po pozivu naprednih avstrijskih sil: "Materin jezik dunajskih demokratov je 14.11.1976 slovenščina", je znašalo blizu 5.000, kar je bilo več kot na Koroškem.

⁴⁶ Na primer:

Jezikovni popis 14. novembra. Zakaj?
Kleine Zeitung, 4.11.1976.

Nyelvösszeírás november 14.-én miért?
Burgenländische Volkszeitung, 4.11.1976.

Sprachenerhebung am 14. November. Warum?
Kleine Zeitung, 4.11.1976.

Tajne sčitaní materske reči. Vídeňské svobodné listy,
7.10.1976.

Kot vidimo iz priložene tabele (Rezultati popisa posebne vrste za prebivalstvo Dunaja, ki pri popisu nina vedlo nemškega, hrvaškega, slovenskega oziroma madžarskega materinega jezika), so bili med izbranimi materinimi jeziki tudi takšni, ki so močno dvomljivi za dunajske in avstrijske razmere, če upoštevamo dejstvo, da so bili ob tem popisu šteti samo avstrijski državljani. Pa ne samo to, nekateri od obravnavanih jezikov so v medsebojni kombinaciji nemogoči. Sprašujemo se, kakšna je razlika med "Tschechisch" in "Böhmisch", med ukrajinščino in rusinščino (sicer so tudi v Jugoslaviji Rusini in ne Ukrajinci, vendar jih ne ločujemo, niti ne pogojujemo njihovih narodnostnih pravic z njihove številčnostjo). Pojasnilo bi želeli dobiti tudi za razliko med jezikovnimi skupinami: "Jiddisch", "Jüdisch" in "Hebreisch". Od kod na Dunaju 8 Tibetancev? Dalje, zanimiva je jezikovna skupina "Svahili", itd. Zanimiv jezik je tudi "moravščina". Takšne rezultate popisa so celo predvideli še pred izvedbo popisa prebivalstva posebne vrste. Tako je Kitajce in Hebrejce na Dunaju predvidel nemško liberalni časopis "Die Presse".⁴⁷

Pregled rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste po dunajskih okrajih za prebivalstvo, ki je bilo uvrščeno med "ostale materine jezike", nam kaže na precejšnjo razpršenost tega prebivalstva. Edino v X. dunajskem okraju je bilo več kot 750 prebivalcev z imenovanimi materinimi jeziki. Vendar je ta dunajski okraj znan po tradicionalni poselitvi s češkim prebivalstvom. Ob tem popisu je živel tu kar 560 Čehov.

Avstrijsko prebivalstvo se je ob popisu prebivalstva posebne vrste znašlo delno tudi v dokaj resnih težavah, saj so se na pr. v Vorarlbergu čisto resno spraševali o tem, ali ni morda njihov materin jezik "alemanščina".⁴⁸ Rezultat odklonilnega razporeženja vorarlberškega prebivalstva ob popisu prebival-

⁴⁷ Sind Chinesisch oder Hebräisch die richtigen Alternativen? Viele Köche mischten beim Volkszählungs-Brei mit. Die Presse, 11.11.1976.

⁴⁸ Hin und her um die Sprachenermittlung, Kreisky: Manche Aktionen sind unernst. Vorarlberger Nachrichten, 10.11.1976.

- "JIDDISCH"	17	1	-	4	-	-	1	-	-	-	-	-	-	3	-	1	1	3	1	-	2	-	-	
- NORVEŠKO	2,33	0,56	-	1,13	-	-	0,56	-	-	-	-	-	-	1,00	-	0,56	0,56	1,00	0,56	-	0,80	-	-	
- JAPONSKO	16	2	-	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	1	2	-	1	-	4	-	1	3	-	
- LITAVSKO	2,26	0,80	-	-	-	-	0,56	-	-	0,56	-	-	0,56	0,80	-	-	0,56	-	1,13	-	0,56	1,00	-	
- TURŠKO	15	-	-	-	-	1	1	-	1	-	5	-	1	-	1	-	-	-	1	-	2	1	-	
- "JUDISCH"	2,19	-	-	-	0,56	0,56	-	0,56	-	1,26	-	0,56	-	0,56	0,56	-	-	-	0,56	-	0,80	0,56	-	
- TIBETANSKO	14	-	1	-	2	-	1	-	1	2	-	-	-	1	-	-	-	-	4	1	-	1	-	
- ESTONSKO	2,11	-	0,56	-	0,80	-	0,56	-	0,56	0,80	-	-	-	0,56	-	-	-	-	1,13	0,56	-	0,56	-	
- LADINSKO	13	-	-	3	-	-	-	-	1	-	-	-	-	2	1	1	2	-	1	-	1	-	-	
- FLAMSKO	2,03	-	-	1,00	-	-	-	-	0,56	-	-	-	-	0,80	0,80	0,56	0,56	-	0,56	-	-	0,56	-	
- RUSINSKO	13	-	2	-	1	-	-	-	-	3	-	-	-	-	-	3	-	-	2	-	1	-	-	
- BREZ PODATKOV	2,03	-	0,80	-	0,56	-	-	-	-	1,00	-	-	-	-	-	1,00	-	0,80	-	0,46	-	0,56	-	
- NORVEŠKO	8	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	-	-	1	-	-	1	1	2	-	-	-	1	
- JAPONSKO	1,60	-	-	-	-	0,56	-	0,56	-	-	-	-	-	0,56	-	-	0,56	0,56	0,56	-	-	-	0,56	
- LITAVSKO	7	-	-	-	1	-	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	
- TURŠKO	1,49	-	-	-	0,56	-	-	-	0,56	-	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	0,56	-	1,00	-	
- "JUDISCH"	7	-	-	2	1	-	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	
- TIBETANSKO	1,49	-	-	0,80	0,56	-	-	-	0,56	0,56	-	-	-	-	-	-	0,56	-	-	0,56	-	-	-	
- ESTONSKO	6	-	-	1	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	0,1	-	1	-	
- LADINSKO	1,38	-	-	0,56	0,56	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,56	0,56	-	-	-	0,56	-	0,56	-	
- FLAMSKO	6	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	-	1	-	-	
- RUSINSKO	1,38	-	-	-	0,56	-	-	0,56	-	-	0,56	-	0,56	-	-	-	-	-	-	0,56	-	0,56	-	
- OSTALI	6	-	-	-	-	1	3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	
- BREZ PODATKOV	1,38	-	-	-	-	0,56	1,00	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,56	0,56	-	-	
- NORVEŠKO	229	8	15	18	7	3	6	7	8	6	7	8	18	10	8	13	5	14	5	4	11	11	9	14
- JAPONSKO	8,54	1,60	2,19	2,19	2,39	1,49	1,00	1,38	1,49	1,60	1,38	1,49	1,60	2,39	1,78	1,60	2,03	1,26	2,11	1,26	1,13	1,87	1,69	2,11
- LITAVSKO	101	1	6	4	6	8	-	-	-	5	7	3	7	5	10	5	2	3	1	2	6	10	2	8
- "JUDISCH"	5,67	0,56	1,38	1,13	1,38	1,60	-	-	-	1,26	1,49	1,00	1,49	1,26	1,78	1,26	0,80	1,00	0,56	0,80	1,38	1,78	0,80	1,60

stva posebne vrste je bil viden v izredno nizki udeležbi prebivalstva na tem popisu. Od skupnega števila 260.954 se ga je udeležilo samo 13.191 ali 5,05 % prebivalcev. Najnižja udeležba je bila v občini Brand, kjer se je od 560 prebivalcev udeležil popisa le 1 prebivalec ali 0,18 %. V tej občini je župan označil popis prebivalstva posebne vrste kot "Quatsch" in nepotrebno zapravljanje denarja davkoplačevalcev. Zanimivo je, da v tej občini "ni volila" o svojem materinem jeziku niti "volilna komisija", "volišče" pa so zaprli že ob 11. uri. V mestih in trgih Vorarlberga je udeležba ob popisu prebivalstva posebne vrste izgledala takole: ⁴⁹

Bregenz	22 730	1277	5,618 %
Dornbirn	32 447	1437	4,428
Feldkirch	20 545	1427	6,944
Bludenz	11 485	1027	8,941
Hohenems	10 916	155	1,401
Rankweil	7 618	600	7,876
Gätzi	7 481	181	2,419
Hard	8 079	445	5,506
Wolfurt	3 914	73	1,865

Žal ne razpolagamo s podatki o tem, koliko prebivalcev Vorarlberga in Tirolske se je ob tem popisu uradno razglasilo za "Alemane". Med prebivalstvom Vorarlberga in Tirolske je bilo kar 489 prebivalcev, ki so imeli "druge" občevalne jezike. Razen za Koroško in Gradiščansko ne razpolagamo s podrobnimi podatki o rezultatih tega popisa po krajih. Na podlagi pregleda avstrijskega časopisja nam je uspelo dobiti podatke o udeležbi na tem popisu za posamezne okraje in mesta. Tako razpolagamo na primer s podatki o tem, da se je udeležilo popisa v Bregenzu, v Vorarlbergu, le 5,6 % prebivalstva, v Innsbrucku na Tirolskem le 10 %, v Welzu 13,7 %, v Steyru 33,3 %, v Linzu 25,9 %, v Salzburgu 19,5 % in na Dunaju 25 %. ⁵⁰

⁴⁹ Vorarlberger Nachrichten, 18.11.1976

⁵⁰ 86 Prozent Sprachenzählung raub einer Wahlurne in Kärnten. Salzburger Nachrichten, 15.11.1976.

Udeležba in rezultati popisa prebivalstva posebne vrste
na Štajerskem

Žal nam za področje avstrijske Štajerske ni uspelo dobiti uradnih podatkov. Pomagali smo si s podatki, ki smo jih dobili iz avstrijskih časopisov. Popisa prebivalstva posebne vrste se je udeležilo 304.217 od celotnega števila 1.182.297 prebivalcev. Veljavno pa je glasovalo 304.050 prebivalcev. Med njimi je bilo 299.931 oseb z nemškim, 762 s hrvaškim, 1831 s slovenskim, 481 z madžarskim in 1045 z drugimi materinimi jeziki.

Razpolagamo tudi s podatki o udeležbi prebivalstva na tem popisu po političnih krajih:

Bruck - 50,1 %, Radkersburg - Radgona - 46,2 %, Leibnitz - Lipnica - 43,5 %, Judenburg - 42,9 %, Muror - 31 %, Mirzuschlag - 29,9 %, Deutschlandsberg - 26,7 %, Leoben - 25 %, Knittelfeld - 22,5 %, Voitsberg - 21,7 %, Graz (mesto) - 20,5 %.

Fürstenfeld - 20,4 %, Graz - okolica 20,4 %, Liesen - 20,1 %, Weiz - 16,4 %, Hardberg - 16 % in Feldbach - 15,8 %.⁵¹

Kot je razvidno iz teh podatkov je bila najvišja udeležba v obmejnih okrajih Radkersburg - Radgona in Leibnitz - Lipnica. Visoke udeležbe v primerjavi z ostalimi območji Štajerske smo zabeležili še v Bruck an der Mur, kjer se je udeležila popisa več kot polovica prebivalstva, kot tudi v Judenburgu, kjer se je udeležilo popisa kar 42,9 % prebivalstva. Če komentiramo najprej podatke o relativno visoki udeležbi v Brucku an der Mur in Judenburgu, lahko ugotovimo, da sta to politična okraja, v katera se je še pred prvo svetovno vojno naselilo zelo veliko slovenskega in slovanskega prebivalstva.⁵² Tako lahko ugotovimo, da so potomci priseljenega slovanskega prebivalstva občutili pri popisu vendarle določen problem ob jezikovnih statistikah. Na Štajerskem je bila visoka udeležba ob popisu značilna tudi za področja ob meji, na katerih živijo štajerski Slovenci.

Razpolagamo tudi s podatki za določene kraje na Štajerskem, v katerih živi avtohtono poseljeno slovensko prebivalstvo. S tovrstnimi podatki razpolagamo za dovolj velik del krajev Štajerske, da lahko sklepamo o akcijah političnih sil, ki so ves čas agitirale za čim večjo udeležbo na popisu. Propaganda se je usmerila predvsem na kraje, v katerih živi avtohtono slovensko prebivalstvo. Tako je znašala v teh krajih udeležba prebivalstva pri popisu tudi do 96 %. Največja je bila v Radgonskem kotu, kjer se je v Zelting - Zenkovic in Pfarsdorf - Farovic udeležilo popisa 96 % prebivalcev, v Radkersburg - Radgoni pa le dobra polovica ali 51,2 % prebivalcev. V okraju Leibnitz - Lipnica je bila udeležba po krajih naselja: Glanz - Klancih 91 %, Leutschach - Lučanah 82 % in v

⁵¹ Südost Tagespost, 18.11.1976

⁵² Matjaž Klemenčič, Jezikovna struktura prebivalstva na z avtohtonim slovenskim prebivalstvom poseljenem območju avstrijske Štajerske od srede 19. stol. do leta 1971. Časopis za zgodovino in narodopisje, letnik 1979, Nova vrsta 14, Maribor 1978, str. 145.

Ratschach - Račju 71 %. Ob štajersko-koroški meji, v političnem okraju Deutschlandsberg, je bila v občini Soboth - Sobote prav tako zelo visoka udeležba, in sicer 85,4 %. Tudi ta občina predstavlja območje, na katerem živi avtohtono poseljeno slovensko prebivalstvo. Za štajersko razpolagamo tudi s podatki o tem, koliko ljudi se je izreklo za slovenski materin jezik. Navedlo ga je 1831 oseb. V Grazu je navedlo slovenski materin jezik 676, v okraju Radkersburg - Radgona 84, v okraju Deutschlandsberg 43, v okraju Leignitz - Lipnica pa 140 prebivalcev, medtem ko se je v ostalih političnih krajih glede na kombinirane podatke izreklo za slovenski materin jezik še nadaljnjih 888 prebivalcev. ⁵³

Popis prebivalstva posebne vrste na Gradiščanskem s posebnim ozirom na gradiščanske Hrvate

Gradiščanski Hrvatje so naseljeni v 78 naseljih Gradiščanskega ⁵⁴ že od 16. stoletja dalje, ko so se priselili na to področje v okviru takratnih selitev prebivalstva, ki jih je sprožila turška zasedba dela hrvaškega nacionalnega ozemlja. Gradiščanski Hrvatje cenijo, da jih je več kot 50.000, medtem ko so jih avstrijski statistiki našteali ob povejnih uradnih avstrijskih popisih leta 1951 34.471, leta 1961 28.139, leta 1971 pa 24.533. ⁵⁵ Skušali smo proučiti udeležbo ob popisu prebivalstva posebne vrste na Gradiščanskem, kakor tudi posamezna druga vprašanja v zvezi z rezultatom tega popisa. Podatke smo anali-

⁵³ Südtost Tagespost, 18.11.1976.

⁵⁴ Podatke povzemamo po: Symposium Croaticon, Gradiščanski Hrvati. Die Burgenländische Kroaten. Wien 1974.

⁵⁵ Mirjana Domini, Diskriminacija gradiščanskih Hrvata kao narodne manjine u Austriji. Razprave in gradivo, Ljubljana, april 1976, št. 7-8, str. 181-194.

Mirjana Domini, Iskustva hrvatske narodne manjine u Gradišću s dosadašnjim popisima stanovništva u Austriji i osnovne tendencije prijedloga najnovijeg zakona o popisu pučanstva. Sodobna vprašanja - Suvremena pitanja. Institut za narodnostna vprašanja v Ljubljani - Zavod za migracije i narodnosti u Zagrebu, Ljubljana 1976, str. 51-55.

zirali za celotno deželo in jih primerjali z rezultati popisa za območje vseh imenovanih naselij, v katerih so Hrvatje avtohtono poseljeni. Popisa prebivalstva posebne vrste se je po originalnih podatkih na celotnem Gradiščanskem od skupnega števila 266.429 udeležilo 72.969 ali 27 % prebivalcev. Število veljavnih popisnis je znašalo 72642, število neveljavnih pa le 329. Po materinem jeziku so našli: 67.642 Nemcev, 2.946⁺ Hrvatov, 87 Slovencev, 1838 Madžarov in 129 ostalih. Primerjava med prebivalstvom z nemškim materinem jezikom in celotnim prebivalstvom Gradiščanskega nam pove, da je bilo 25 % nemškega prebivalstva, medtem ko nam pove primerjava med nemškim prebivalstvom in prebivalstvom, ki se je udeležilo popisa, da je bilo na Gradiščanskem ob popisu prebivalstva posebne vrste 93 % nemškega prebivalstva. Primerjava med prebivalstvom s hrvaškim materinim jezikom in celotnim prebivalstvom Gradiščanskega nam pove, da je bilo ob tem popisu le 1 % hrvaškega prebivalstva, medtem ko naj bi bilo po rezultatih, ki nam jih daje primerjava med udeleženci popisa in prebivalstvom s hrvaškim materinim jezikom 4 % prebivalstva, ki naj bi imelo hrvaščino za svoj materin jezik. Približno ista slika je vidna tudi ob primerjavi madžarskega z obema že navedenima popisnima kategorijama prebivalstva. Primerjava med hrvaškim prebivalstvom in številom prebivalstva na Gradiščanskem nam pokaže, da je bilo madžarskega prebivalstva le 1 %, medtem ko nam pove primerjava madžarskega prebivalstva s celotnim številom udeležencev popisa, da je bilo po rezultatih popisa na Gradiščanskem 3 % madžarskega prebivalstva.

Visoko volilno udeležbo, več kot 75 %, smo ugotovili v 16 naseljih Gradiščanskega. Med njimi se le nekaj naselij uvršča v hrvaška in dvojezična naselja kot jih pojmujejo gradiščanski Hrvatje. To so naselja Steinfurt - Lipovac, Tudersdorf - Tudorica, Kaisersdorf - Kalištrof in Weingraben - Bajngrob. Absolutno najvišjo udeležbo pri popisu prebivalstva posebne vrste (97 %) smo ugotovili v kraju Luising.

⁺ Na podlagi pregleda pra-materiala smo ugotovili, da so našli 2563 Hrvatov v hrvaških in dvojezičnih vaseh Gradiščanskega.

Ko smo primerjali neveljavne popisnice s številom oddanih popisnih kuvert, smo ugotovili, da ni bilo niti enega naselja, v katerem bi odstotek neveljavnih popisnih kuvert presegal 5 %. Zato smo ugotavljali, v kolikšnem številu naselij je bil odstotek neveljavnih popisnih kuvert od števila oddanih popisnih kuvert večji od 3 %. Takšnih krajev je bilo 10. Od tega je bilo med hrvaškimi in dvojezičnimi naselji kar 9 takih krajev:

Neuberg - Nova Gora, Stinatz - Stinjaki, Baumgarten - Pajnger, Frankenau - Frankova, Unterpullendorf - Dolnja Pulja, Grosswarasdorf - Veliki Borištof, Kleinwarasdorf - Mali Brištof, Nikitsch - Filež, Spitzziken - Hrvatski Ciklin. To kaže na aktivni bojkot popisa prebivalstva posebne vrste s strani gradišćanskih Hrvatov.

Relativno veliko je bilo število naselij, v katerih je bilo število Hrvatov v primerjavi s številom volilnih udeležencev večje od ene četrtine. Taka naselja so bila naslednja:

Schandorf - Čamba 89 %
Spitzzicken - Hrvatski Ciklin 76 %
Frankenau - Frakonova 53 %
Kleinmutschen - 51 %
Schachendorf - Čajba 50 %
Nikitsch - Filež 39 %
Reinersdorf - Žamar 38 %
Heugraben - Žarovnica 36 %
Guttenbach - Pinkovac 35 %
Weingraben - Banjgrob 30 %
Bavernbach in Burgenland 29 %
Grossmutschen - Mučin drob 28 %
Pama - Bielo selo 27 %
Trausdorf an der Wulka - Troištof 27 %

Obstaja celo nekaj naselij, v katerih je bilo Hrvatov več kot ena polovica. Taka naselja so bila naslednja: Schandorf - Čamba (89 %), Spitzzicken - Hrvatski Ciklin (76 %), Frankenau - Frakonova (53 %) in Schachendorf - Čajba (50 %).

Površna analiza primerjave omenjenih rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste s politično orientacijo imenovanih naselij nam omogoča domnevo, da gre pri tem za vpliv socialističnih županov.

Kljub temu, da je tudi precejšen del madžarskega prebivalstva ob popisu na Gradiščanskem sledil bojkotu koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov kljub temu, da so voditelji madžarske manjšine na Gradiščanskem pozdravili ta popis, obstaja vendar nekaj naselij, v katerih je bilo tudi po podatkih popisa prebivalstva posebne vrste koncentrirano madžarsko prebivalstvo.

Tako so našteli kar v dvanajestih naseljih več kot 5 % madžarskega prebivalstva. Taka naselja so bila: Unterward 100 %, Sigert in der Eart 79 %; Mitterpullendorf 62 %; Oberpullendorf 50 %, Oberwart 36 %; Rotenturn an der Pinka 25 %, Neuhaus in der Wart 16 %, Andau 12 %, Frauenkirchen 11 %, Neumarkt an der Raab 10 %, Potznausiedl 5 % in Loipersbach in Burgenland 5 %.

Na področju Gradiščanske, ki je poseljena z avtohtonim hrvaškim prebivalstvom, je bila udeležba ob tem popisu relativno velika, saj se je popisa udeležilo kar 35 % prebivalstva. Tendence po bojkotu popisa pa so bile vendarle tudi tukaj. Tako ni nikakršen slučaj, da so našteli kar 257 od 329 (78 %) neveljavnih popisnih kuvert, kolikor so jih našteli na celotnem Gradiščanskem, ravno na področju, ki je avtohtono poseljeno s hrvaškim prebivalstvom.

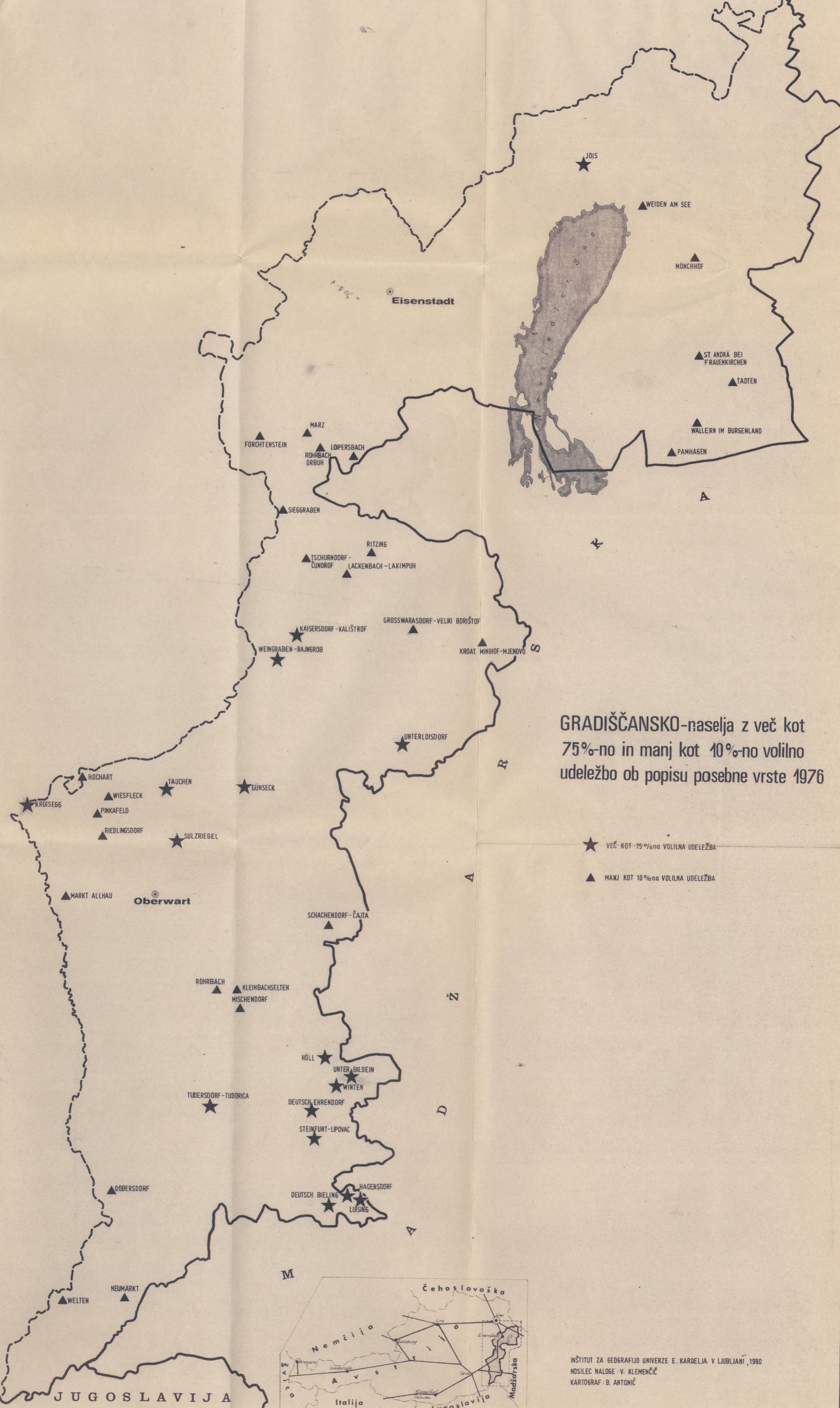
NASELJA NA GRADIŠČANSKEM, KI SO IMELA OB POPISU PREBIVALSTVA
POSEBNE VRSTE 1o % IN MANJ ODSOTNO VOLILNO UDELEŽBO:

NASELJA	POLIT. OBČINA	SODNI OKRAJ	ŠT. VOL. UPR.	ŠT. ODD. KUVERT	%
Henndorf Burgenland	Jennersdorf	Jennersdorf	519	11	2
Griesezstein	Jennersdorf	Jennersdorf	651	65	10
Olbendorf	Olbendorf	Guessing	1648	157	10
Eisenhuettl	Kukmirn	Guessing	205	16	8
Sulz	Gerersdorf- Sulz	Guessing	361	33	9
Gerersdorf Guessing	Gerersdorf- Sulz	Guessing	577	43	8
Neudauberg	Burgauberg Neudauberg	Guessing	575	56	10
Bohr im Burgenland	Bocksdorf	Guessing	410	18	4
Bocksdorf	Bocksdorf	Guessing	869	83	10
Oggau	Oggau	Eisenstadt- Umgebung	1783	131	7
Hoerbisch am See	Hoerbisch am See	Eisenstadt- Umgebung	2296	173	8
Breiten- brunn	Breitenbrunn	Eisenstadt- Umgebung	1324	86	6
Wiesfleck	Wiesfleck	Oberwart	658	49	7
Schachen- dorf	Schachendorf	Oberwart	543	17	3
Riedlings- dorf	Riedlingsdorf	Oberwart	1589	44	3
Pinkafeld	Pinkafeld	Oberwart	4379	241	6
Hochart	Pinkafeld	Oberwart	299	7	2
Rohrbach am D. Teich	Mischendorf	Oberwart	396	14	4
Mischendorf	Mischendorf	Oberwart	615	9	1
Kleinbach- selten	Mischendorf	Oberwart	198	0	
Marktallhau	Marktallhau	Oberwart	1100	77	7
Ohne Ort- schaftsname	Hohfidisch	Oberwart	0	23	
Tschurhdorf	Weppe Redorf	Ober Pullendorf	485	70	10

NASELJA	POLIT. OBČINA	SODNI OKRAJ	ŠT. VOL. UPR.	ŠT. ODD. KUVERT	%
Ritzing	Ritzing	Ober Pullendorf	847	93	10
Kroatisch Minihof	Nikitsch	Ober Pullendorf	523	3	1
Lackenbach	Lackenbach	Ober Pullendorf	1055	86	8
Grosszwaras- dorf	Grosszwaras- dorf	Ober Pullendorf	730	28	4
Weiden am See	Weiden am See	Neusiedl am See	1646	169	10
Wallern Burgenland	Wallern Burgenland	Neusiedl am See	2043	130	6
Tadten	Tadten	Neusiedl am See	1527	135	9
St. Andrae Frauent	St. Andrae Frauent	Neusiedl am See	1395	42	3
Pamhagen	Pamhagen	Neusiedl am See	1896	41	2

Kot je razvidno iz karte, je bila ob popisu prebivalstva posebne vrste zabeležena določena koncentracija naselij, ki so imela 75 % in več odstotno volilno udeležbo ob tem popisu. Predvsem je bila ta koncentracija naselij opazna na skrajnem jugovzhodnem delu Gradiščanskega, kjer žive avtohtono poseljeni gradiščanski Hrvatje. To je dokaz organiziranega političnega pritiska na prebivalstvo teh naselij ob popisu prebivalstva posebne vrste.

Karta nam tudi prikazuje določene koncentracije krajev, ki so imeli manj kot 10 % volilno udeležbo ob popisu prebivalstva posebne vrste. To je vidno zlasti na severovzhodnem delu Gradiščanskega, kjer ne živi avtohtono poseljeno hrvaško prebivalstvo.

GRADIŠČANSKO-naselja z več kot 75%-no in manj kot 10%-no volilno udeležbo ob popisu posebne vrste 1976

- ★ VEČ KOT 75%na VOLILNA UDELEŽBA
- ▲ MANJ KOT 10%na VOLILNA UDELEŽBA

Rezultati popisa posebne vrste za naselja, poseljena s avtohtonim hrvatskim prebivalstvom na Gradišćanskom

Opština - Kraji	Stev. vol. upravišt.	Št. odd. kuvert	neveljav. popisnice	veljavne popisnice	po kojima jeziku					Št. vol. uprav.	neveljav. popis. št. odd. kuvert		veljavne popis. št. odd. kuvert	
					nea.	hrvaš.	slov.	mađ.	ostali		št. odd. kuvert	št. odd. kuvert	št. odd. kuvert	št. odd. kuvert
Althodis - Stari Bodas	207	92	1	91	76	14	-	-	1	0,44	0,01	0,09		
Antau - Otava	2850	146	-	146	127	-	1	18	-	0,51	-	1,0		
Baugarten - Rajnger	856	574	21	553	471	82	-	-	-	0,67	0,04	0,96		
Drascsburg - Rasporak	1168	855	14	841	743	91	-	1	1	0,73	0,02	0,98		
Dirnbach-Vincet														
Edlitz - Hobbelci	108	63	1	62	62	-	-	-	-	0,6	0,016	0,98		
Eisenhuettl-Jesero	205	16	-	-	-	-	-	-	-	0,08	-	-		
Eisenstadt - Lelesno	10434	4211	14	4197	3924	116	8	138	11	0,40	0,0	1,00		
Frankenau - Prakanova	544	62	2	60	27	33	-	-	-	0,11	0,03	0,97		
Gattendorf - Brušer	1059	228	-	228	213	9	-	9	2	0,22	-	1,00		
Grossmutschen-Malindorf	216	105	-	105	75	29	-	1	-	0,49	-	1,00		
Grossauerblach	352	103	-	103	96	7	-	-	-	0,29	-	1,00		
Grosswarasdorf-Valiki Boribof	730	28	-	-	-	-	-	-	-	0,04	-	-		
Guttenbach-Pinkovas	1050	104	4	100	115	65	-	-	-	0,18	0,02	0,98		
Güssing	3803	1442	2	1440	1414	3	3	18	2	0,38	0,00	1,00		
Hackerberg - Stinjakki vrh	415	168	1	167	135	32	-	-	-	0,40	0,01	0,99		
Harnisch-Vardel	145	17	-	-	-	-	-	-	-	0,12	-	-		
Hessendorf - Zajlje selo	69	46	1	45	43	2	-	-	-	0,67	0,02	0,98		
Heugraben - Žrnovica														
Hornstein - Voristan	2225	1614	8	1606	1429	168	-	9	6	0,73	0,00	1,00		
Jannersdorf - Jenavci	2099	370	2	368	360	1	3	3	1	0,18	0,01	0,99		
Kaisersdorf-Kalistrof	654	503	3	500	447	53	-	-	-	0,77	0,01	0,99		
Kittsee - Gleca	2190	469	1	468	416	40	1	10	1	0,21	0,00	1,00		
Kleinmutschen-Pervane	161	47	1	46	22	24	-	-	-	0,29	0,02	0,98		
Kleinwarasdorf-Mali Boribof	647	153	6	147	115	32	-	-	-	0,24	0,04	0,96		
Klingenbach - Klinguh	1170	709	12	697	647	50	-	-	-	0,61	0,02	0,98		
Kroatich-Ehrenschorf	97	71	-	71	70	1	-	-	-	0,73	-	1,00		
Hrvacki Habaš														
Kroatich-Gerensdorf-Geristhof	542	145	7	133	106	32	-	-	-	0,27	0,01	1,26		
Kroatich-Minibof Mjenovo	523	3	-	-	-	-	-	-	-	0,01	-	-		
Kroatich-Tschantschendorf	111	53	-	53	51	2	-	-	-	0,48	-	1,00		
Hrvacka Jenda														
Krottendorf - Zabje selo	179	44	-	44	44	-	-	-	-	0,25	-	1,00		
Langental - Longital	116	28	-	-	-	-	-	-	-	0,24	-	-		
Lackendorf - Lakindrof	621	180	-	180	180	-	-	-	-	0,29	-	1		
Lannersdorf-Malistrif	29969	1366	-	1366	1359	2	-	4	1	0,46	0,0	1		

Veljavne pop. št. volil. upr.	nemško št. vol. upr.	nemško št. odd. kuv.	hrvaško št. vol. upr.	hrvaško št. odd. k.	slovensko št. vol. upr.	slovensko št. odd. k.	mađ. št. v. upr.	mađ. št. odd. k.	ostali št. v. upr.	ostali št. odd. k.	Nevelj. pop. +nem. mađ. št. odd. k.	nevelj. popis. ost. nem. mađ. št. vol. upr.
0,37	0,37	0,83	0,07	0,15					0,00	0,01	0,85	0,05
0,05	0,04	0,87	-	-	0,00	0,01	0,01	0,12	-	-	0,99	0,05
0,65	0,55	0,82	0,10	0,14					0,00	0,000	0,89	0,66
0,72	0,64	0,87	0,08	0,11								
0,57	0,75	0,98	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,58
0,40	0,38	0,93	0,01	0,03	0,00	0,00	0,01	0,03	0,00	0,00	0,97	0,39
0,11	0,05	0,44	0,06	0,53	-	-	-	-	-	-	0,47	0,05
0,22	0,20	0,93	0,90	0,02	-	-	0,01	0,04	0,00	0,01	0,98	0,21
0,49	0,35	0,71	0,13	0,28	-	-	0,00	0,01	-	-	0,72	0,35
0,29	0,27	0,93	0,02	0,07	-	-	-	-	-	-	0,93	0,27
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,17	0,11	0,63	0,06	0,35	-	-	-	-	-	-	0,65	0,11
0,83	0,37	0,98	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	1,00	0,38
0,40	0,33	0,80	0,08	0,19	-	-	-	-	-	-	0,81	0,33
0,65	0,62	0,93	0,03	0,04	-	-	-	-	-	-	1,00	0,67
0,72	0,64	0,89	0,08	0,10	0,00	0,00	0,00	0,00	-	-	0,90	0,65
0,18	0,17	0,97	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,00	0,72	0,13
0,76	0,68	0,89	0,08	0,11	-	-	-	-	-	-	0,89	0,69
0,21	0,19	0,89	0,02	0,09	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,91	0,20
0,29	0,14	0,47	0,15	0,51	-	-	-	-	-	-	0,49	0,14
0,23	0,18	0,75	0,05	0,21	-	-	-	-	-	-	0,79	0,19
0,60	0,55	0,91	0,04	0,07	-	-	-	-	-	-	0,93	0,56
0,73	0,72	0,99	0,01	0,01	-	-	-	-	-	-	0,99	0,72
0,34	0,20	0,73	0,06	0,22	-	-	-	-	-	-	0,62	-
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,48	0,46	0,96	0,02	0,04	-	-	-	-	-	-	0,96	0,46
0,25	0,25	1,00	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,25
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,29	1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	-
0,46	0,46	0,99	0,00	0,00	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,46

Občine - Kraji	Štev. vol. upravič.	št. odd. kuvert	nevelj. popisn. veljavne popisnice	Po katerem jeziku						Število odd. kuvert št. vol. uprav.	Neveljav. popisn. št. odd. kuvert	Veljavne popisn. št. oddanih kuvert
				nem.	hrvaš.	slov.	madž.	ostali				
Mattersburg-	5387	2100	7	2093	2048	24	4	13	4	0,39	0,00	1,00
Nebensdorf - Suševo	510	69	-	69	61	8	-	-	-	0,14	-	1,00
Neubergburgenland	168	122	1	121	121	-	-	-	-	0,73	0,01	0,99
Neubergort - Nova gora	925	485	16	469	387	76	1	-	5	0,52	0,03	0,97
Neudorf - Novo selo	251	107	-	107	105	1	1	-	-	0,43	-	1,00
Neusiedl am See	4033	516	3	513	499	7	4	3	-	0,13	0,00	0,99
Nikitsch Fileš	2074	257	10	247	169	75	1	2	-	0,12	0,04	0,96
Oberpullendorf	1796	1252	5	1251	1125	17	1	20	11	0,29	0,01	0,99
Perwart	5733	1238	3	1235	760	22	2	44	6	0,22	0,00	1,00
Osip - Oslob	1211	395	6	389	342	38	-	5	4	0,33	0,02	0,98
Pana- Bielo selo	944	427	6	421	302	116	1	1	1	0,45	0,01	0,99
Parndorf - Pandorf	2317	615	5	601	495	95	1	9	1	0,26	0,01	0,99
Podgoria - Podgorje	171	48	1	47	38	9	-	-	-	0,28	0,02	0,98
Podler - Poljaci	88	36	-	36	32	4	-	-	-	0,41	-	1,00
Potsneusiedl - Lajtica	479	126	-	126	116	3	-	6	1	0,26	-	1,00
Punits - Punic	362	118	-	118	116	1	-	-	1	0,33	-	1,00
Rauhriegl - Širokani	78	11	-	-	-	-	-	-	-	0,14	-	-
Rechnitz - Rohunac	3362	1310	4	1306	1267	20	3	15	1	0,35	0,00	1,00
Rehgraber - Praščevo	241	83	-	83	77	2	1	-	3	0,34	-	1,00
Reinersdorf - Žamar	226	133	-	133	82	51	-	-	-	0,59	-	1,00
Rusperendorf - Rupišče	107	47	-	47	38	9	-	-	-	0,44	-	1,00
Schachendorf - Čajta	543	17	-	-	-	-	-	-	-	0,03	-	-
Schandorf - Čemba	384	55	1	54	5	49	-	-	-	0,14	0,02	0,98
Siegenderf - Burgon	3220	2195	30	2165	1888	266	-	8	3	0,68	0,01	0,99
Siegendorf - Čindrof	2401	1783	20	1763	1546	206	-	8	3	0,74	0,01	0,99
Siegless - Cikloš	1075	501	-	501	468	302	-	1	-	0,47	-	1,00
Spitzsicken-Hrvataki	227	159	6	153	31	121	-	1	-	0,70	0,04	0,96
Stegersbach - Giklin	2473	663	3	660	642	11	-	7	-	0,27	0,00	1,00
Stainbrunn - Štikapron	1883	1207	15	1192	1068	114	2	7	1	0,64	0,01	0,99
Steinfurt-Lipovac	128	98	-	98	98	-	-	-	-	0,77	-	1,00
Stinatzt-Stinjaki	1310	694	22	672	514	143	3	1	11	0,53	0,03	0,97
St. Kathreia-Katalena	143	46	1	45	40	5	-	-	-	0,32	0,02	0,98
Suls - Šeškut	361	33	-	33	32	1	-	-	-	0,09	-	1,00
Tobai	351	121	-	121	119	1	-	1	-	0,34	-	1,00
Trausdorf-Traišto	1287	408	1	407	270	134	-	3	-	0,32	0,00	1,00
Tudersdorf-Tudorica	60	45	1	44	44	-	-	-	-	0,75	0,02	0,98
Unterpullendorf Dol. Pula	554	100	3	97	72	24	1	-	-	0,18	0,03	0,97

Veljavne pop. št. vol. upr.	nemško št. vol. upr.	nemško št. odd. kuv.	hrvaško št. vol. upr.	hrvaško št. odd. k.	slovensko št. vol. upr.	slovensko št. odd. k.	madž. št. v. upr.	madž. št. odd. k.	ostali št. v. upr.	ostali št. odd. k.	Nevelj. popisn. št. odd. k.	
											+nem. madž. ost.	+nem. madž. ost. št. vpl. upr.
0,39	0,38	0,98	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,99	0,38
0,14	0,12	0,88	0,02	0,12	-	-	-	-	-	-	0,88	0,12
0,72	0,72	0,99	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,73
0,51	0,42	0,80	0,08	0,16	0,00	0,00	0,01	0,01	-	-	0,84	0,44
0,43	0,42	0,98	0,00	0,01	0,00	0,01	-	-	-	-	0,98	0,42
0,13	0,12	0,97	0,00	0,01	0,00	0,01	0,00	0,01	-	-	0,98	0,13
0,29	0,16	0,57	0,01	0,03	-	-	11,2	0,39	-	-	0,97	0,28
0,32	0,30	0,93	0,01	0,04	0,00	0,00	0,01	0,03	0,00	0,00	0,96	0,31
0,22	0,13	0,61	0,00	0,02	0,00	0,00	0,08	0,36	0,00	0,00	0,98	0,21
0,32	0,28	0,87	0,03	0,10	-	-	0,00	0,01	0,00	0,01	0,90	0,29
0,45	0,32	0,71	0,12	0,27	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,73	0,33
0,26	0,21	0,82	0,04	0,16	0,00	0,00	0,00	0,02	0,00	0,00	0,84	0,22
0,27	0,22	0,79	0,05	0,19	-	-	-	-	-	-	0,81	0,23
0,41	0,36	0,89	0,05	0,11	-	-	-	-	-	-	0,89	0,36
0,26	0,24	0,92	0,01	0,02	-	-	0,01	0,05	0,00	0,01	0,98	0,26
0,33	0,32	0,98	0,00	0,01	-	-	-	-	0,00	0,01	0,99	0,32
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,39	0,38	0,97	0,00	0,16	0,00	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,98	0,38
0,34	0,32	0,93	0,01	0,02	0,00	0,01	-	-	0,01	0,04	0,95	0,33
0,59	0,36	0,62	0,23	0,38	-	-	-	-	-	-	0,62	0,36
0,44	0,36	0,81	0,08	0,19	-	-	-	-	-	-	0,81	0,36
-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
0,14	0,01	0,09	0,13	0,09	-	-	-	-	-	-	0,11	0,02
0,67	0,59	0,86	0,08	0,12	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88	0,60
0,73	0,64	0,87	0,09	0,11	-	-	0,00	0,00	0,00	0,00	0,88	0,66
0,47	0,44	0,93	0,03	0,06	-	-	0,00	0,00	-	-	0,94	0,44
0,67	0,14	0,19	0,53	0,76	-	-	0,00	0,00	-	-	0,24	0,17
0,27	0,26	0,97	0,00	0,02	-	-	0,00	0,01	-	-	0,98	0,26
0,67	0,57	0,88	0,06	0,09	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,90	0,60
0,77	0,77	1,00	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,77
0,51	0,39	0,74	0,11	0,21	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,02	0,79	0,42
0,31	0,28	0,87	0,03	0,11	-	-	-	-	-	-	0,89	0,29
0,09	0,09	0,97	0,00	0,03	-	-	-	-	-	-	0,97	0,09
0,34	0,34	0,98	0,00	0,01	-	-	0,00	0,01	-	-	0,99	0,34
0,32	0,21	0,66	0,10	0,33	-	-	0,00	0,01	-	-	0,67	0,21
0,73	0,73	0,98	-	-	-	-	-	-	-	-	1,00	0,75
0,18	0,13	0,72	0,04	0,24	0,00	0,01	-	-	-	-	0,75	0,14

Občine - Kraji	Štev. vol. upravil.	Št. odd. kuvert	nevelj. popisnice	veljavne popisnice	po katerem jeziku					Število odd. kuvert št. vol. uprav.	Nevelj. popis. št. odd. kuvert	Veljavne št. odd. kuvert
					nea.	hrvaš.	slov.	madž.	ostali			
Weiden an See - Bandol	1646	169	-	169	166	-	1	2	-	0,10	-	1,00
Weingraben - Bajngrob	456	346	3	344	238	104	-	1	-	0,76	0,01	0,99
Wulkaprodersdorf - Prodrštof	1664	629	3	626	531	93	-	2	-	0,38	0,00	1,00
Zagersdorf Cognštof	819	412	10	402	342	60	-	-	-	0,50	0,02	0,98
Zillingtal - Celndrof												
Zuberbach - Sabara	271	57	-	57	35	4	-	-	-	0,21	-	1,00
Skupaj:	87.012	30.393	257	30.062	26.460	2.563	43	1940	70	0,35	0,008	0,99

Opisu št. kuvert	Veljavne pop. št. vol. upr.	nemško št. vol. upr.	nemško št. odd. kuv.	hrvaško št. vol. upr.	hrvaško št. odd. k.	slovensko št. vol. upr.	slovensko št. odd. k.	mad. št. v. upr.	madž. št. odd. k.	ostali št. v. upr.	ostali št. odd. k.	Nevelj. pop.			nevelj. popis.		
												nea.	madž.	ost.	nea.	madž.	ost.
	0,10	0,10	0,98	-	-	0,00	0,01	0,00	0,01	-	-	0,99	0,10	0,10	0,99	0,10	
	0,75	0,52	0,69	0,23	0,30	-	-	0,00	0,00	-	-	0,70	0,53	0,70	0,53	0,53	
	0,38	0,32	0,84	0,06	0,15	-	-	0,00	0,00	-	-	0,85	0,32	0,85	0,32	0,32	
	0,49	0,42	0,83	0,07	0,14	-	-	-	-	-	-	0,85	0,43	0,85	0,43	0,43	
	0,21	0,13	0,61	0,01	0,07	-	-	-	-	-	-	0,61	0,13	0,61	0,13	0,13	
Skupaj:	0,35	0,30	0,87	0,029	0,084	0,00	0,001	0,01	0,03	0,000	0,001	0,88	0,32	0,88	0,32	0,32	

Analiza rezultatov popisa posebne vrste na Koroškem

Nameni popisov prebivalstva, da prikrijejo resnično število koroških in štajerskih Slovencev, so dokazani v številnih publikacijah, ki so jih izdali tako slovenski kot avstrijski znanstveniki. O tej problematiki obstaja številna literatura, ki obravnava metodološke kot vsebinske probleme popisov. Tu navajamo samo poglavitno literaturo, ki se nanaša na probleme germanizacije slovenskega etničnega ozemlja:

1. Martin Wutte: Die sprachlichen Verhältnisse in Kärnten auf Grundlage der Volkszählung von 1900 und ihre Veränderungen im 19. Jahrhundert. Carinthia I., Mitteilungen des Geschichtsvereines für Kärnten, Nr. 5 - 6, Klagenfurt 1906, str. 153-178.
2. Janko Mačkovšek: Statistika Slovencev, v Lubomir Niederle, Slovenski svet, Ljubljana 1909, str. 245-260.
3. Bogo Grafenauer: Narodnostni razvoj na Koroškem od srede 19. stoletja do danes. Koroški zbornik (uredil Bogo Grafenauer, Lojze Ude, Maks Veselko), Ljubljana 1946, str. 117-248.
4. Bogo Grafenauer: Teorija in praksa ljudskih štetij od srede 19. stoletja do danes. Historijski zbornik 1976/1977, Zagreb, ^{str. 549-565.}
5. Klemenčič Vladimir: Kritični pretres avstrijskega popisa 1951 z ozirom na jezikovno strukturo na Koroškem. Razprave in gradivo, Ljubljana 1960, št. 2, str. 101 - 182.
6. Pieterski Janko: Die Volkszählung vom 31. März 1961. Razprave in gradivo, št. 4-5, Ljubljana 1966, str. 165-217.
7. Vladimir Klemenčič: Kritika uradnih avstrijskih popisov prebivalstva v letih 1951, 1961 in 1971 glede na slovensko manjšino in slovenščino kot občevalni jezik. Razprave in gradivo, št. 7-8, Ljubljana, april 1976, str. 101-124.
9. Matjaž Klemenčič: Jezikovna struktura prebivalstva na z avtohtonim slovenskim prebivalstvom poseljenem območju avstrijske Štajerske od srede 19. stoletja do leta 1971. Časopis za zgodovino in narodopisje, letnik 1949, Nova vrsta 14, Maribor 1976, str. 124-148.
10. Matjaž Klemenčič: Germanizacijski procesi na Štajerskem od srede 19. stoletja do prve svetovne vojne. Časopis za zgodovino in narodopisje 1979 (v tisku).
11. Matjaž Klemenčič, Die Etnische Entwicklung und Etnische Situation in Kärnten vor der Volksabstimmung, Kärnten Volksabstimmung 1920, Wien, str. 137-152.

Za Koroško smo z veliko težavo dobili kopije uradnih rezultatov popisa prebivalstva posebne vrste⁵⁶, ki so ga izvedli 14.11.1976. Dobili smo podatke o številu volilnih upravičencev, oddanih popisnih kuvert, neveljavnih popisnih kuvert, veljavnih popisnih kuvert ter podatke o materinem jeziku tistih prebivalcev, ki so se udeležili popisa (nemško, hrvaško, slovensko, madžarsko in ostali). V gradivu ni podatkov o materinem jeziku za vsa naselja Koroške. Analizo popisa smo napravili na podlagi izračunavanja odstotkov prebivalstva v naslednjih kombinacijah: primerjali smo število prebivalcev, ki so oddali popisne kuverte s številom vsega prebivalstva, število prebivalcev, ki so oddali veljavne popisne kuverte s številom oddanih kuvert, število prebivalcev, ki so oddali neveljavne popisne kuverte s številom vseh prebivalcev, število prebivalcev, katerih materin jezik je bil nemški s številom vseh prebivalcev, število prebivalcev, katerih materin jezik je bil nemški s številom prebivalcev, ki so se udeležili popisa, število prebivalcev, ki so imeli hrvaški materin jezik s številom vseh prebivalcev, število prebivalcev, ki so imeli hrvaški materin jezik, s številom prebivalcev, ki so se udeležili popisa, število prebivalcev, ki so navedli slovenski materin jezik s številom prebivalcev, ki so se udeležili popisa, število prebivalcev, ki so imeli madžarski materin jezik s številom vseh prebivalcev in s številom oseb, ki so se udeležile popisa. Število prebivalcev, ki so navedli ostale materine jezike, smo prav tako primerjali s številom vseh prebivalcev.

Slovenska manjšina na Koroškem je sklenila, da bo bojkotirala popis posebne vrste. Obe osrednji organizaciji koroških Slovencev sta pozvali slovensko prebivalstvo, naj zbere eno od naslednjih možnosti bojkota:

- 1) zapisali naj bi drug jezik (četudi nemščino, samo ne slovenščine;

⁵⁶ Österreichisches Statistisches Zentralamt, Geheime Erhebung der Muttersprache an 14.11.1976.

REZULTATI POPISA POSREBNE VRSTE NA DVOJEZIČNEM OZEMLJU KOROŠKE
 KOT GA DOLOČA ŠOLSKA UREDBA IZ LETA 1945

O B Č I N A	Št. volil- nih upra- višencev	Št. od- danih kuvert	Nove- ljavne popisnice	Veljav- ne po- pisnice	Po materinem jeziku				
					NEŠKO	HRVAŠKO	SLOVENSKO	HABŠKARSKO	OSTALI
HERMAGOR - ŠMOHOR	7.122	6.340	55	6.285	6.210	5	40	4	26
SANKT STEFAN - ŠT. ŠTEFAN	1.952	1.749	8	1.741	1.717	4	14	-	6
FRISTRIZ IM ROSENTAL - HISTRIGA V ROŽU	2.459	2.149	215	1.934	1.828	2	81	-	23
FERLACH - BOROVLJE	7.774	6.813	375	6.438	6.123	19	210	10	76
ST. MARGARETEN IM ROS. - ŠMARJETA V ROŽU	1.105	983	59	924	863	5	45	-	11
EBENTAL - ŽRELEČ	5.173	4.501	100	4.401	4.313	12	43	3	23
GRAFENSTEIN - GRADČANJ	2.533	2.427	14	2.413	2.389	2	12	-	10
BOHENTHURN - STRAJA VAS	1.513	1.357	49	1.308	1.261	1	26	2	18
KEUTSCHACH - HODIŠE	1.640	1.479	83	1.396	1.323	2	53	-	18
KORTTMANNSDORF - KOTMARA VAS	2.456	2.191	103	2.088	2.016	3	57	-	12
LUDMANNSDORF - BELČOVS	1.527	1.191	194	997	935	3	40	11	8
MARIA-RAIN - ŠINPOLJE	1.221	1.139	38	1.101	1.081	2	10	-	8
MARIA-VOERTH - OTOK	976	860	8	852	833	-	16	-	3
POGGERSDORF - POKRČE	2.132	2.002	19	1.983	1.966	3	8	1	5
SCHIEFLING AM SEE - ŠKOFIČE	1.879	1.632	70	1.582	1.512	7	41	1	21
TECHELSBERG AM WÖRTHERSEE - OHOLICA	1.895	1.661	5	1.636	1.649	-	6	-	1
MAGDALENSBERG - MAGDALENSKA GORA	2.463	2.292	24	2.268	2.239	5	15	-	9
ROSEOG - ROŽEK	1.405	1.218	67	1.151	1.126	2	16	2	5
SANKT JAKOB IM ROSENTAL - ŠT. JAKOB V ROŽU	4.286	3.688	328	3.382	3.117	13	184	12	36
VELDEN AM WÖRTHERSEE - VRBA OB VRŠNEM JEZERU	7.401	6.515	201	6.314	6.196	5	91	6	16
ARNOLDSTEIN - POKLOŠTER	6.535	5.754	89	5.665	5.569	7	62	5	22
NOETSCH IM GALLTAL - ČAJNA	2.187	2.027	10	2.017	1.997	2	14	-	4
BLEIBURG - PLIBERK	6.147	4.801	642	4.159	3.745	32	285	17	80
EHRENDORF - DOBRLA VAS	5.518	4.926	245	4.682	4.461	3	157	1	39
GLOBASWITZ - GLOBASNICA	1.617	1.282	224	1.058	970	9	68	3	8
EISENKAPPEL-VELLACH - ŽELJENA KAPLA - BELA	3.511	2.634	421	2.233	1.946	13	231	6	37
	<u>107.678</u>	<u>100.727</u>	<u>4.833</u>	<u>95.894</u>	<u>92.369</u>	<u>208</u>	<u>2.535</u>	<u>149</u>	<u>633</u>

GALLIZIEN	1.667	1.530	86	1.444	1.398	-	35	3	8
SITTERSDORF	2.229	1.955	206	1.749	1.601	6	109	7	26
DIEX	1.190	1.048	48	1.000	962	4	21	1	12
GRIFFEN	3.677	3.436	54	3.382	3.311	4	55	2	10
RUDEN	1.703	1.566	53	1.513	1.472	6	26	1	8
VOLKERMARKT	1.079	9.956	173	9.783	9.565	11	151	14	42
ST. KANZIAN	3.684	3.360	312	3.048	2.941	5	83	7	12
FINKENSTEIN	7.210	6.205	206	5.999	5.635	13	201	10	40
WERNBERG	3.514	3.166	29	3.137	3.104	2	26	1	4
ZELL	SEŽGANE POPISNICE								

S K U P N O	120.094	105.873	4.813	101.083	97.374	212	2.937	130	689
--------------------	----------------	----------------	--------------	----------------	---------------	------------	--------------	------------	------------

<u>št. odd. kuvert</u>	= 88,16	<u>hrvaško</u>	= 0,20
<u>št. volil. upravič.</u>		<u>št. odd. kuvert</u>	
<u>št. nevelj. popisnic</u>	= 4,55	<u>slovensko</u>	= 2,11
<u>št. odd. kuvert</u>		<u>št. volil. uprav.</u>	
<u>velj. popisnice</u>	= 95,48	<u>slovensko</u>	= 2,40
<u>št. odd. kuvert</u>		<u>št. odd. kuvert</u>	
<u>velj. popisnice</u>	= 84,17	<u>madžarsko</u>	= 0,11
<u>št. volil. upravič.</u>		<u>št. volil. uprav.</u>	
<u>nemško</u>	= 81,08	<u>madžarsko</u>	= 0,12
<u>št. volil. uprav.</u>		<u>št. odd. kuvert</u>	
<u>nemško</u>	= 91,97	<u>ostali</u>	= 0,57
<u>št. odd. kuvert</u>		<u>št. volil. uprav.</u>	
<u>hrvaško</u>	= 0,18	<u>ostali</u>	= 0,65
<u>št. volil. uprav.</u>		<u>št. odd. kuvert</u>	

- 2) glasovali naj bi neveljavno;
- 3) oddali naj bi prazno glasovnico;
- 4) ostali naj bi doma. ⁵⁷

Rezultatov tega popisa seveda ne moremo uporabljati za ugotavljanje kakršnega-koli jezikovnega stanja na Koroškem, saj so voditelji slovenske manjšine pozvali manjšinsko prebivalstvo k bojkotu tega popisa.

Na Koroškem je bila volilna udeležba ob popisu prebivalstva posebne vrste takšna, da se je popisa udeležilo 86 %, na dvojezičnem ozemlju Koroške pa kar 93,5 % volilnih upravičencev. Volilna udeležba je bila nekoliko manjša na nemškem delu Koroške. Na dvojezičnem ozemlju Koroške so popisovalci odkrili le 2.535, na severnem, nemškem delu Koroške, pa kar 1.406 Slovencev. Ob tem popisu so na dvojezičnem ozemlju Koroške odkrili tudi 4.833 neveljavnih popisnic, 208 Hrvatov, 149 Madžarov in 633 ostalih prebivalcev z drugimi materinimi jeziki. Tudi na severnem, nemškem delu Koroške, kamor je po naši klasifikaciji vključen tudi Celovec, je bilo tudi precejšnje število "madžarskega" in ostalega prebivalstva. Tako na severnem, nemškem ozemlju Koroške, kot tudi na južnem, dvojezičnem ozemlju Koroške, so se pojavljali kraji, v katerih je uspel aktivni bojkot popisa. Ti kraji so precej razpršeni, vendar šteje njihovo število kar 263.

⁵⁷ Rezultatov štetja že naprej odrekamo vsake veljavnosti. Slovenski vestnik, 8.11.1976.

KRAJI NA KOROŠKEM, KI SO IMELI MANJ KOT 70 % ODPOTNO VOLILNO UDELEŽBO OB POPISU PREBIVALSTVA
POSEBNE VRSTE

NASELJE	SODNI OKRAJ	Število volil- nih upravičencev	Število od- nih kuvert	%
1	2	3	4	5
RAIN - BREG	KLAGENFURT (STADT) - CELOVEC	21	7	0,33
BRAUNITZEN - BOROVIČA	GB HERMAGOR - ŠMOHOR	10	7	0,7
EGG - BRDO	- " -	202	117	0,58
LIESCH	- " -	9	5	0,56
NEUPRIESZENEGG	- " -	28	19	0,68
SCHMIDT	- " -	7	3	0,43
SONNENALPE NASSFELD	- " -	29	19	0,66
BODENHOF - PODEN	- " -	10	9	0,9
GOLDBERG	GB KOETSCHACH	47	29	0,62
GURINA	- " -	11	7	0,64
HOCHWART	- " -	18	12	0,67
LENZHOF	- " -	13	6	0,46
OBERBUCHACH	- " -	21	13	0,62
SCHMALZGRUBE	- " -	10	9	0,9
SOEFFLERBERG	- " -	30	21	0,7
TRAMUN	- " -	10	6	0,6
GENTSCHACH	- " -	31	26	0,45
KREUTH	- " -	115	95	0,61
NISCHELWITZ	- " -	16	9	0,56
SITTHOOS	- " -	18	12	0,67

1	2	3	4	5
DURNTHAL	GB KOETSCHACH	16	9	0,56
KORNAT	- " -	78	54	0,69
RAUT	- " -	40	27	0,68
SALACH - ZADOLE	- " -	16	11	0,69
STAHENTHEIN	- " -	10	8	0,8
LESZNITZ	GB FELDKIRCHEN - TRG	10	6	0,6
BUCHSCHEIDEN	- " -	148	98	0,66
FOEROLACH - BORLJE	- " -	25	13	0,52
GUTTARING	- " -	15	8	0,53
MATTERSDORF	- " -	37	22	0,59
SEITENBERG	- " -	52	32	0,62
TRAMOITSCHIG	- " -	87	53	0,61
WAIERN	- " -	612	418	0,68
WEIT	- " -	50	32	0,64
DRASCHEN	- " -	13	9	0,69
SPITZENBICHL	- " -	20	18	0,9
TAUERN	- " -	9	1	0,11
AGSPORF - GEGEND	WINKL - REICHENAU	178	95	0,53
GOESSEBERG	- " -	13	9	0,69
GRA	- " -	16	9	0,56
REGGEN	- " -	75	44	0,59
RITTOLACH	- " -	7	4	0,57
BICHL	- " -	26	17	0,65
GLABEGG	- " -	20	18	0,9
GOGGAU	- " -	31	21	0,68

1	2	3	4	5
JEINITZ	WINKL - REICHENAU	10	6	0,6
THOERL	- " -	10	9	0,9
RABENBERG	GB FERLACH	17	8	0,47
JAKLIN	- " -	18	5	0,27
LAAK	- " -	44	29	0,66
STROUGARJACH	- " -	17	2	0,12
WINDISCH BLEIBERG	- " -	140	93	0,66
DULLACH	- " -	46	20	0,43
RADSBERG	- " -	96	46	0,48
TUTZACH	- " -	86	51	0,59
VEROUZACH	- " -	33	20	0,61
OBERKREUTH	- " -	48	18	0,38
UNTERKREUTH	- " -	28	6	0,21
PLOESCHENBERG	- " -	45	30	0,67
GROSKLEINBERG	KRUMPENDORF	34	21	0,62
LUDMANNSDORF	- " -	151	86	0,57
HOSCHENITZEN	- " -	39	14	0,36
SELKACH	- " -	110	45	0,41
STREIN	- " -	19	10	0,53
WELLERDORF	- " -	132	84	0,64
ZEDRAS	- " -	33	21	0,64
UNTERGUNTSCHACH	- " -	7	4	0,57
MEISELBERG	- " -	10	3	0,30
UNTERLINDEN	- " -	29	15	0,52

1	2	3	4	5
EIBELHOF	KRUMPENDORF	7	4	0,57
TESCHELWEG	- " -	81	56	0,69
FARCHERN	- " -	27	15	0,56
ZIMSDORF	- " -	25	9	0,36
KRUMFELDEN	GB. ALTHOFEN	24	12	0,50
MURANIBERG	- " -	16	11	0,69
TOBSCHELDORF	- " -	15	8	0,53
HOEFFERN	- " -	20	12	0,60
WEINDORF	- " -	21	8	0,38
GUNZENBERG	- " -	13	8	0,62
UNTERBERGEN	- " -	47	30	0,64
HART	GB EBERSTEIN	13	7	0,54
SCHMIEDORF	- " -	35	22	0,63
DULBERG	- " -	19	5	0,26
WAGENDORF	GB FRIESACH	8	5	0,63
WIEGEN	- " -	17	4	0,24
ZMUCK	- " -	35	24	0,69
MARIA HÖEFL	- " -	27	15	0,56
FOEBING	GB GURK	16	9	0,56
MASTERNITZEN	- " -	12	6	0,50
STRASSA	- " -	15	9	0,6
ZABERSDORF	- " -	21	14	0,66
WILDBACH	- " -	32	19	0,59
ALTENMARKT	- " -	276	189	0,68
EDEN	- " -	39	26	0,66

1	2	3	4	5
GRABEN	GB GURK	23	15	0,65
HOHENWUZZ	- " -	5	3	0,6
JAVERNIG	- " -	7	3	0,43
LESZNITZ	- " -	75	45	0,6
MASZANIG	- " -	3	1	0,33
MEISZENBERG	- " -	31	21	0,68
MESSANEGGEN	- " -	63	28	0,44
PESZNEGEN	- " -	13	9	0,69
PLANITZ	- " -	45	26	0,58
PSEIN	- " -	40	27	0,68
RAUSCHEGGEN	- " -	77	53	0,69
REINBERG	- " -	53	32	0,60
SAND	- " -	36	25	0,69
SCHATTSEITE	- " -	22	9	0,41
SPITZWIESEN	- " -	82	17	0,21
TSCHROESCHEN	- " -	22	10	0,45
GOESZEBERG	GB, SANKT VEIT A. D. GLAN	7	3	0,43
HOCHLIEBEN FELS	- " -	20	12	0,60
HOHEN STEIN	- " -	17	1	0,06
PUPPITSCH	- " -	19	10	0,53
GARZERN	- " -	19	10	0,53
KREUTERN	- " -	15	8	0,53
WIENDORF	- " -	18	12	0,67
BAIERSDORF	- " -	22	15	0,68

1	2	3	4	5
BLINTENDORF	GB. SANKT VEIT A. D. GLAN	9	6	0,67
KARLSBERG	- " -	13	9	0,69
LEHMACH	- " -	3	2	0,67
ST. ANDRAE	- " -	20	13	0,65
PRASZENBERG	- " -	11	7	0,64
HAMMERGRAHEN	- " -	32	21	0,66
STEINBRUECKEN	- " -	6	4	0,67
OBERKREUSCHLACH	GB. GMUEND IN KAERNTEN	72	50	0,69
PLATZ	- " -	43	15	0,35
TREFFENBODEN	- " -	130	75	0,58
UNTERKREUSCHLACH	- " -	59	37	0,63
BRANDSTATT	- " -	89	61	0,69
BROCHENDORF	- " -	71	39	0,55
FEISTRITZ	- " -	37	16	0,43
FISCHERTRATTEN	- " -	126	78	0,62
GRIES	- " -	83	51	0,61
KLEIN HATTENBERG	- " -	50	26	0,52
KOSCHACH	- " -	48	27	0,56
KREINBERG	- " -	41	10	0,24
SAPS	- " -	92	60	0,65
KATSCHBERG HOEHE	- " -	21	5	0,24
POELLA	- " -	2	1	0,5
SARABERG	- " -	40	36	0,9
DENSDORF	- " -	45	29	0,64
HAMMERBODEN	- " -	11	4	0,36

1	2	3	4	5
BALDERSDORF	GB. SPITTAL A. D. DRAU	109	75	0,69
BRODBRENTEN	- " -	20	11	0,55
BURGBICHL	- " -	30	27	0,9
ST. PETER	- " -	208	139	0,67
SCHWARZENBACH	- " -	29	2	0,07
FELLBERG	- " -	22	4	0,18
FEISTRITZ	- " -	130	81	0,62
LANZEWITZEN	- " -	20	11	0,55
PREMERSDORF	- " -	29	17	0,59
STOECKLERN	- " -	38	26	0,68
EGG	GB. WINKLERN	12	8	0,67
GOERITZ	- " -	50	24	0,48
KRASZ	- " -	65	40	0,62
WINKLSAGRITZ	- " -	93	64	0,69
ZIRKNITZ	- " -	48	33	0,69
HEILIGENBLUTT	- " -	1367	937	0,69
AICH HORN	- " -	48	32	0,67
HADERGASSE	- " -	63	42	0,67
ROJACH	- " -	73	49	0,67
WINKL	- " -	231	154	0,67
HOF	- " -	353	211	0,60
ASTEN	- " -	53	24	0,45
NANLACH	- " -	94	48	0,51
PENZELBERG	- " -	94	51	0,54
PIRKACHBERG	- " -	61	29	0,48

1	2	3	4	5
BALDERSDORF	GB. SPITTAL A. D. DRAU	109	75	0,69
BRODBRENTEN	- " -	20	11	0,55
BURGBICHL	- " -	30	27	0,9
ST. PETER	- " -	208	139	0,67
SCHWARZENBACH	- " -	29	2	0,07
FELLBERG	- " -	22	4	0,18
FEISTRITZ	- " -	130	81	0,62
LANZEWITZEN	- " -	20	11	0,55
PREMERSDORF	- " -	29	17	0,59
STOECKLERN	- " -	38	26	0,68
EGG	GB. WINKLERN	12	8	0,67
GOERITZ	- " -	50	24	0,48
KRASZ	- " -	65	40	0,62
WINKLSAGRITZ	- " -	93	64	0,69
ZIRKNITZ	- " -	48	33	0,69
HEILIGENBLUTT	- " -	1367	937	0,69
AICH HORN	- " -	48	32	0,67
HADERGASSE	- " -	63	42	0,67
ROJACH	- " -	73	49	0,67
WINKL	- " -	231	154	0,67
HOF	- " -	353	211	0,60
ASTEN	- " -	53	24	0,45
NANLACH	- " -	94	48	0,51
PENZELBERG	- " -	94	51	0,54
PIRKACHBERG	- " -	61	29	0,48

1	2	3	4	5
RETTENBACH	GB. WINKLERN	103	71	0,69
STEIN	- " -	9	4	0,44
STRANACH	- " -	190	127	0,67
DOEBRIACH	GB. PATERNION	12	4	0,33
ROSENTAL	- " -	3	2	0,66
STUBEN	- " -	130	117	0,9
UGGOWITZ	- " -	38	24	0,63
ST. JOHANN	GB. ROSEGG	34	23	0,68
LESSACH	- " -	103	47	0,46
ST. PETER	- " -	146	99	0,68
KRAINBERG	GB. VILLACH	27	7	0,26
HOEFLING	- " -	30	18	0,6
PETSCHNITZEN	- " -	50	28	0,56
SIGMONTITSCH	- " -	115	78	0,68
SUSALITSCH	- " -	94	52	0,55
KENZELHOEHE	- " -	15	10	0,67
SCHLOSS TREFFEN	- " -	79	35	0,44
BACH	- " -	10	9	0,9
WUDMATH	- " -	54	23	0,43
AICH	GB. BLEIBURG	189	100	0,53
DRAURAIN	- " -	30	13	0,43
GRABLACH	- " -	50	26	0,52
KOENNELGUPF	- " -	22	11	0,50
PIRKDORF	- " -	88	53	0,60

1	2	3	4	5
RINKOLACH	GB. BLEIBURG	87	43	0,49
RUTTACH - SCHMELZ	- " -	19	10	0,53
SANKT MARGARETHEN	- " -	108	70	0,65
SANKT MICHAEL	- " -	272	181	0,67
SCHATTENBERG	- " -	37	23	0,62
TSCHERBERG	- " -	95	49	0,52
UNTERORT	- " -	185	98	0,53
WIEDERNDORF	- " -	150	104	0,69
WINKL	- " -	26	15	0,58
DRAUGEEND	- " -	2	1	0,5
HEILIGENSTADT	- " -	31	13	0,42
UNTERDORF	- " -	40	19	0,47
MOEKRIACH	GB. EBERNDORF	66	37	0,56
PUDAB	- " -	26	18	0,69
ST. MARXEN	- " -	63	43	0,68
WASSERHOFEN	- " -	11	7	0,64
JAUNSTEIN	- " -	164	77	0,47
KLEINDORF	- " -	206	131	0,64
TSCHEPITSCHACH	- " -	48	30	0,62
WACKENDORF	- " -	154	106	0,69
HORZACH II	- " -	48	32	0,66
MOEKRIACH	- " -	42	25	0,59
OBERSAMMELSDORF	- " -	54	30	0,55
ST. KANZIAN A.K.	- " -	154	132	0,56

1	2	3	4	5
UNTERNARRACH	GB. EBERNDORF	53	30	0,57
VESIELACH	- " -	54	30	0,56
EBRIACH	GB. EISENKAPPEL	549	222	0,40
KOPREIN - PETZEN	- " -	31	16	0,52
KOPREIN - SONNSEITE	- " -	45	24	0,53
LEPPEN	- " -	251	131	0,52
REMSCHENIG	- " -	118	78	0,66
TROEGERN	- " -	49	8	0,16
BLASNITZENBERG	- " -	40	25	0,63
POGERSCHITZEN	- " -	34	10	0,29
POLENA	- " -	43	20	0,47
WIGASNITZ	- " -	13	7	0,54
WRIESZNITZ	- " -	14	9	0,64
GRUTSCHEN	GB. VOELKERMARKT	26	12	0,46
ARLSDORF	- " -	53	36	0,68
BERG OB ST. MARTIN	- " -	27	17	0,63
PENK	- " -	21	13	0,65
WANDELITZEN	- " -	60	54	0,9
OBERAUERLING	GB. BAD ST. LEONHARD	113	65	0,58
UNTERHAUS	GB. ST. PAUL IM LAVANTAL	12	7	0,58
BRUGSTALL - POELLING	GB. WOLFSBERG	22	9	0,41
KOLLEGG	- " -	153	130	0,43

Prav tako niso bila redka naselja na Koroškem, ki so imela ob popisu prebivalstva posebne vrste 100 % in več kot 100 % odstotno volilno udeležbo. Taka naselja najdemo tako na južnem, dvojezičnem ozemlju kot na severnem, nemškem delu Koroške. Neodvisni časopis "Kurier" primerja dejstvo, da so imeli ob tem popisu nekateri kraji Koroške celo več kot 100 % volilno udeležbo, z volitvami leta 1938, ko je za Hitlerja glasovalo več prebivalcev, kot jih je bilo v določenih krajih.⁵⁸

KRAJI NA KOROŠKEM, KI SO IMELI 100 % IN VEČ ODPOTNO VOLILNO UDELEŽBO OB POPISU PREHIVALSTVA POSEBNE VRSTE

NASELJE	SODNI OKRAJ	Število volilnih upravičencev	Število oddanih kuvert	%
1	2	3	4	5
AICH A. D. STRASSE- DOBJE	KLAGENFURT (STADT) CELOVEC	10	11	1,1
BERG - RUTE	- " -	28	28	1
GROSSBUCH-ZABUKOVJE	- " -	15	15	1
KREUTH - RUT	- " -	11	11	1
LIPPITZ - LIPICA	- " -	4	4	1
POPPICHL - PODPOLJE	- " -	6	6	1
RETSCHACH	- " -	9	9	1
ST. JAKOB A. D. STRASSE - ŠT. JAKOB	- " -	25	27	1,08
ST. MARTIN - ŠMARTEN	- " -	10	11	1,1
TULTSCHNIG - ČAJNČE	- " -	13	23	1,77
DVEL	VILLACH (STADT)-BELJAK	14	14	1
UNTER FEDERAUN 8 POD VETROVOM	- " -	49	49	1
AIGEN	GB. HERMAGOR - ŠMOHOR	3	3	1
BURGSTALL	- " -	7	7	1
DANZ	- " -	27	28	1,04
GRAFENAN - KOSOZLOG	- " -	2	2	1
SCHINZENGRABEN - SEMŃNI GRABEN	- " -	20	20	1
SIEBENERUENN - PRI SEDMIH STUDENCIH	- " -	1	1	1
TOSCHEPOF	- " -	2	2	1
POELLAND - POLJANA	- " -	13	13	1
BRUNN	- " -	4	4	1
MONSELL	GB. KOETSCHACH	11	11	1
BODENMUEHL	- " -	7	7	1
RAVIH - RUT (BOROVŠKE RUTE?)	- " -	11	11	1
REISSKOFELBAD	- " -	6	6	1
WELZBERG	- " -	13	13	1
AIGEN	- " -	17	17	1
DOLLING	- " -	8	7	1

1	2	3	4	5
KOETSCHACH	GB KOETSCHACH	1570	1338	1
LANZ	- " -	11	11	1
PLOECKEV	- " -	2	2	1
HOCHRINDL	GB FELDKIRCHEN-TRG	10	10	1,00
HOCHRINDL - ALPL	- " -	4	4	1,00
HOCHRINDL - KEGEL	- " -	7	7	1,00
" - TATARMANN	- " -	1	1	1,00
KOGL	- " -	16	16	1,00
OBEREGGEN	- " -	8	8	1
SIRNITZ - SONNSEITE	- " -	22	22	1
" - WINKL	- " -	24	24	1
DOBRA	- " -	16	16	1
EGG - BRDO	- " -	27	27	1
FARCHA	- " -	8	8	1
KOFL	- " -	14	14	1
POLEENITZ	- " -	27	27	1
ZINGELSBERG	- " -	13	13	1
BACH - POTOK	- " -	18	18	1
DEBLACH	- " -	11	11	1
KROBATHEN - HROVAČE	- " -	32	32	1
GOERZWINKL	- " -	26	26	1
MITTEREGG	- " -	9	9	1
GLANZ	- " -	4	4	1
LÄSSEN	- " -	7	7	1,
SALLACH - ZADOLE	- " -	2	2	1
TIFFNERWINKL	- " -	76	76	1
TSCHRIET	- " -	3	3	1
ZEDLITZBERG	- " -	43	43	1
EGGEN	WINKL - REICHENAU	7	7	1
ST. PAUL	- " -	20	21	1,05
TSCHERNEITSCH	- " -	9	9	1
EDERN	- " -	23	23	1
FELFERN	- " -	22	22	1
HINTERWACHSENBERG	- " -	12	12	1
KOETTERN	- " -	69	69	1
KRASZNITZ	- " -	21	21	1
REGENFELD	- " -	36	36	1
SASSL	- " -	2	2	1

1	2	3	4	5
SEVERGRABEN	WINKL - REICHENAU	4	4	1
WABL	- " -	26	26	1
WIGGIS	- " -	7	7	1
SINGERBERG	GB FERLACH	11	11	1
DOBROWA	- " -	44	56	1,27
AICH A. D. STRASSE	GB KLAGENFURT	11	12	1,09
MIEGER	- " -	4	4	1
SABUATACH	- " -	26	26	1
FROSCHENDORF	- " -	80	80	1
OBERWUCHEL	- " -	15	15	1
REPLACH	- " -	26	33	1,27
SABUATACH	- " -	18	18	1
SAND	- " -	20	20	1
WERDA	- " -	5	5	1
SKARBIN	- " -	17	17	1
GAISACH	- " -	13	15	1,15
TRETRAM	- " -	29	29	1
UNTERSCHOLOSZBERG	- " -	21	21	1
OEDK - SIEDLUNG	KRUMPENDORF	84	84	1
OBERTOELLERN	- " -	17	17	1
SABERDA	- " -	42	42	1
STRANTSCHITSCHACH	- " -	27	27	1
HART	- " -	20	20	1
HOEFERN	- " -	18	18	1
JUDENDORF	- " -	1	1	1
LIND	- " -	9	9	1
MEILBERG	- " -	15	14	1
PRIKALITZ	- " -	5	5	1
TESCHMANNSDORF	- " -	11	11	1
THURN	- " -	6	6	1
TOELTSCHACH	- " -	6	6	1
ZELL	- " -	40	40	1
MAIERNIGG	- " -	5	5	1
FANING	- " -	17	33	1,94
FREUDENBERG	- " -	2	2	1
GABRIEL	- " -	23	24	1,04
ERLACH	- " -	24	24	1
GORITSCHACH	- " -	25	25	1

1	2	3	4	5
Haidach	KRUMPENDORF	32	33	1,03
RAUNACHMOOS	- " -	4	4	1
STROEGLACH	- " -	27	27	1
DEINSDORF	- " -	120	122	1,02
EIBELHOF	- " -	5	5	1
GAMMERSDORF	- " -	37	37	1
KLEINGOERTSCHACH	- " -	16	16	1
LEIBNITZ	- " -	20	20	1
MAGDALENSBERG	- " -	65	72	1,11
PIRK	- " -	17	17	1
ST. MARTIN	- " -	1	1	1
SCHOEPENDORF	- " -	19	19	1
STILLERBUECKE	- " -	34	34	1
DACHBERG	GB. ALTHOFEN	7	7	1
MARIA HILF	- " -	13	13	1
EDLING	- " -	40	40	1
FREIENDORF	- " -	6	6	1
GEISELDORF	- " -	11	11	1
GOELSACH	- " -	23	23	1
LATSCHACH	- " -	7	7	1
MANNSBERG	- " -	11	11	1
MAUER	- " -	7	7	1
MOERIACH	- " -	15	15	1
POPENHOF	- " -	26	26	1
RATTENBERG	- " -	8	8	1
ST. FLORIAN	- " -	26	26	1
ST. KLEMENTEN	- " -	27	27	1
ST. WILLIBALD	- " -	10	10	1
SCHOETTLHOF	- " -	12	12	1
UNTERSTEIN	- " -	1	1	1
WINDISCH	- " -	6	6	1
ZEINDORF	- " -	15	15	1
KOGL	- " -	14	17	1,21
RINBERG	- " -	24	24	1
ST. KOSMAS	- " -	20	20	1
CHRISTOPFSBERG	GB. EBERSTEIN	27	27	1
OBERKRAEH WALD	- " -	4	4	1

1	2	3	4	5
SELESEN	GB. EBERSTEIN	38	38	1
TERPETZEN	- " -	8	8	1
BAUMGARTEN	- " -	11	12	1,09
KULM	- " -	13	13	1
SANKT JOHANN	- " -	43	372	8,65
DOERFL	GB. FRIESACH	20	24	1,20
GAISBERG	- " -	63	63	1
GAUDRITZ	- " -	1	1	1
GULDENDORF	- " -	9	9	1
HUNSDORF	- " -	15	15	1
SATTELBOGEN	- " -	8	8	1
WELS	- " -	11	11	1
AVEN	- " -	11	11	1
KNT. LASZNITZ	- " -	67	68	1,01
OBERHOF	- " -	274	276	1,01
DIELACH	- " -	5	5	1
DOBERSBERG	GB GURK	28	28	1
GLABOETSCH	- " -	21	28	1,33
GRUSCHNITZ	- " -	27	27	1
MAUSDORF	- " -	35	35	1
HOELLEIN	- " -	11	11	1
KRASZNITZ	- " -	20	20	1
KREUTH	- " -	27	27	1
KREUZEN	- " -	22	22	1
LIEDING	- " -	6	6	1
MANNSDORF	- " -	33	33	1
MITTERDORF	- " -	23	24	1,04
OLSCHNITZ - LIND	- " -	16	16	1
OLSCHNOEGG	- " -	30	30	1
RATSCHACH	- " -	17	17	1
SANKT JAKOB	- " -	17	17	1
SANKT MAGDALEN	- " -	4	4	1
UNTERRAICH	- " -	18	18	1
WINKLERN	- " -	46	46	1
DALLING	- " -	10	10	1
MITTEREGG	- " -	22	45	2,05
LAMM	- " -	10	10	1

1	2	3	4	5
RATZENDORF	GB Gurk	7	7	1
TANZENBERG	--"	28	82	2,93
TSCHRIET	--"	23	23	1
WULLROSZ	--"	10	10	1
ZAUCHWINKEL	--"	28	56	2
BAERNDORF	GB SANKT VEIT A. D. GLAN	5	5	1
EGGEN II	--"	2	2	1
GASMAI	--"	8	8	1
GRABEN	--"	16	16	1
HARDEGG	--"	5	5	1
KULM	--"	13	13	1
LIEMBERG	--"	66	65	1
MAILSBERG	--"	5	5	1
METSCHACH	--"	12	12	1
MOOS	--"	3	3	1,
PFLUGERN	--"	25	25	1
RASTING	--"	10	10	1
WOITSCH	--"	14	14	1
ZWATTENDORF	--"	6	6	1
GRUND	--"	6	6	1
MAIGERN	--"	36	36	1
RAIN	--"	9	9	1
ROTTENSTEIN	--"	14	14	1
WOLSCHART	--"	9	9	1
GALLING	--"	10	10	1
HOEFERN	--"	3	3	1
HOLZ	--"	5	5	1
NIEDERDORF	--"	4	4	1
PFLUGERN	--"	24	24	1
RAGGASAAL	--"	10	10	1
STREMBERG	--"	7	8	1,14
GRASSEN	--"	15	15	1
GRAY	--"	24	24	1
GRUA	--"	6	6	1
HOEFFERN	--"	20	20	1

1	2	3	4	5
HOERZENBRUNN	GB. SANKT VEIT A. D. GLAN	8	8	1
KREUTH	"	15	15	1
LOBENZIBERG	"	5	5	1
SIEBENAICH	"	4	4	1
OBERBUCH	GB. GMUEND IN KAERNTEN	38	38	1,00
RACHENBACH	"	27	29	1,07
NEUHAMMER	"	2	2	1
UNTER KREMSBRUECKE	"	5	5	1
PIRK	GB. MILSTATT	60	60	1
SCHLOSZAU	"	61	61	1
TREFFLING	"	395	395	1
UNTERHAUS	"	120	120	1
MOOS	GB. OBERVELLACH	8	9	1,12
OBERAICH	GB. SPITTAL A. D. DRAU	19	19	1
EMBERG	"	172	174	1,01
GLATSCHACH	"	m72	73	1,01
KREUZBERG	"	5	5	1
RASDORF	"	12	12	1
TROEHLSBERG	"	24	24	1
BLASZNIG	"	33	37	1,12
ROSENBERG	"	19	19	1
KLEINSASZ	"	23	23	1
OBERZMOELN	"	8	8	1
ST. SIGMUND	"	18	18	1
WINKL	"	21	21	1,00
RAGGNITZ	"	9	9	1,00
KREUZBERG	"	5	5	1,00
ST. STEFAN	"	14	15	1,07
OBERE STEINWAND	GB. WINKLERN	71	71	1
STADT LBERG	"	10	10	1
MOERTSCHACHBERG	"	22	22	1
REINTAL	"	82	87	1,06
TRAGIN	GB. PATERNION	5	5	1
LBERDEN	"	35	35	1
DRUSZNITZ	"	21	21	1

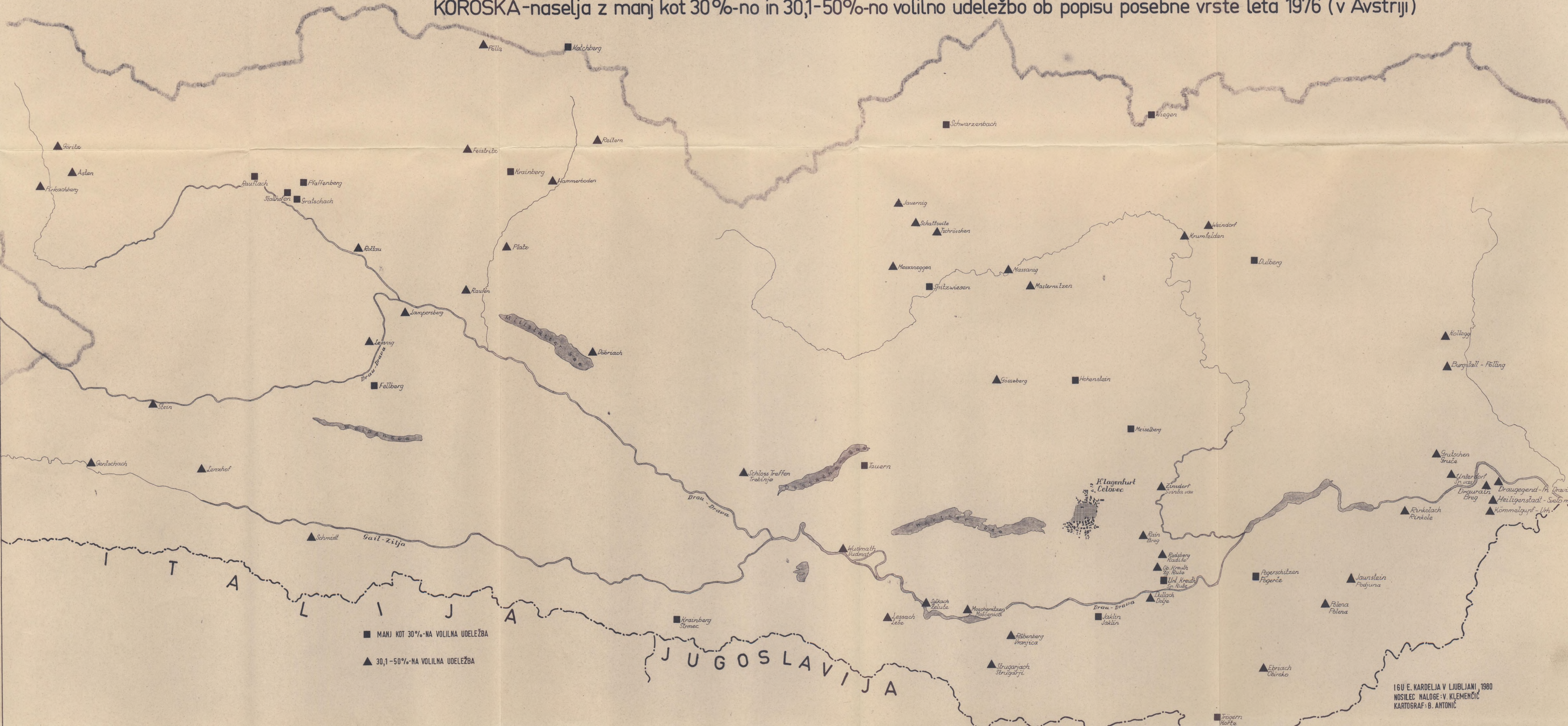
1	2	3	4	5
HOLLERNACH	GB. PATERNION	33	33	1
LIESING	"	15	15	1
MOESEL	"	14	14	1
SCHARNITZEN	"	36	36	1
KANTNIG	GB. ROSEGG	4	4	1
KERSCHDORF	"	225	228	1,01
ARNOLDSTEIN-GREUTH	GB. VILLACH	13	13	1,00
HINTERBUCHHOLZ	"	26	27	1,04
UNTERSEE	"	39	39	1,00
KOPEIN	"	9	9	1,00
DELLACH	"	27	27	1
GLABATSCHACH	"	15	15	1
HERMSBERG	"	22	22	1
RISCHBERG	"	4	4	1
DUELL	GB. EBERNDORF	1	1	1
LOIBEGG	"	63	63	1
DUELL	"	15	15	1,00
LITTERMOOS	"	56	56	1,00
PISKERTSCHACH	"	37	37	1,00
ST. LORENZEN	"	58	58	1,00
STEINERBERG	"	47	47	1,00
WEISZENBACH	GB. EISENKAPPEL	8	9	1,13
LINSENDORF	"	6	6	1,00
HOMELISCHACH	"	5	5	1,00
OBERNARRACH	"	26	26	1,00
PFANSDORF	"	84	84	1,00
WINKEL	"	22	22	1
MICHAELBERG	GB. VOELKERMARKT	8	8	1
GARIUSCH	"	63	63	1
GRUTSCHEN	"	54	54	1
OBERE GEMEINDE	"	2	2	1,00
SALZENBERG	"	4	4	1,00
ST. JAKOB	"	18	18	1,00
ST. LEONHARD	"	25	25	1,00
STIFT GRIFFEN	"	18	18	1,00
TSCHRIETES	"	25	25	1,00
BISCHOFBERG	"	9	9	1

1	2	3	4	5
BOESENORT	GB. VOELKERMARKT	20	18	1,11
KULM	"	30	30	1,00
NIEDERDORF	"	3	3	1
NIEDERTRIXEN	"	25	25	1
UNARACH	"	24	24	1,00
WATZELSDORF	"	64	64	1,00
WERNZACH	"	39	39	1,00
WINKLERN	"	33	33	1,00
LASSEINERBUCHT	"	2	7	3,5
RABENSTEINGREUTH	GB. ST. PAUL IN LAVANTAL	119	119	1,00
ALLERSDORF	"	107	107	1,00
GOETZENDORF	"	33	33	1
UNTERHOLZ	"	12	12	1
HOEFERN	GB. WOLFSBERG	19	19	1
PICHLING	"	118	119	1,01
RAGGLBACH	"	44	45	1,02
SCHOBERSBERG	"	21	21	1
STREITBERG	"	17	17	1
TSCHRIETES	"	6	6	1

Glede na občine smo lahko opazili večje koncentracije Slovencev le v Šmarjeti v Rožu, Št. Jakobu v Rožu, Pliberku, Dobri vasi in v Železni Kapli.

Večje koncentracije "hrvaškega" prebivalstva smo opazili v Borovljah, Grabštajnu, Št. Jakobu v Rožu, Pliberku in v Železni Kapli. Povsod po dvojezičnem ozemlju Koroške so se z redkimi izjemami pojavljale v velikem številu neveljavne popisnice kakor tudi prebivalci z "ostalimi materinimi jeziki".

KOROŠKA-naselja z manj kot 30%-no in 30,1-50%-no volilno udeležbo ob popisu posebne vrste leta 1976 (v Avstriji)

■ MANJ KOT 30%-NA VOLILNA UDELEŽBA

▲ 30,1-50%-NA VOLILNA UDELEŽBA

KOROŠKA-naselja z več kot 100%no in 100%no volilno udeležbo ob popisu posebne vrste leta 1976

ZAKLJUČNE MISLI

V raziskovalni nalogi "Popis prebivalstva posebne vrste 1976 v Avstriji" obravnavamo vprašanje zasnove, predhodnih priprav, izvedbe, interpretacije podatkov in celoten kompleks posledic izvajanja popisa prebivalstva posebne vrste "po materinem jeziku" tako za slovensko, hrvaško, češko in madžarsko manjšinsko prebivalstvo kot tudi za večinsko prebivalstvo v Avstriji. Raziskava je zasnovana na analizi rezultatov popisa, posebej za Dunaj po njegovih okrajih ter po naseljih, okrajih in zveznih deželah Koroške in Gradiščanske. Pri analizi so nam služili podatki iz avstrijskega časopisnega gradiva za celotno Avstrijo, za avstrijske zvezne dežele ter parcialni podatki po okrajih in naseljih izven Koroške in Gradiščanske. Na osnovi podrobnega pregleda celotnega avstrijskega tiska za leto 1976 smo analizirali stališča avstrijskega prebivalstva in dejavnike, ki so vplivali na javno mnenje o manjšinskem vprašanju v Avstriji v luči popisa prebivalstva posebne vrste. V študiji je bil opravljen tudi pregled jugoslovanskega časopisja v jezikih narodov in narodnosti ter del časopisja sosednjih držav, Italije in Madžarske. Pri tem je bilo še zlasti pregledano časopisje slovenske in nemške manjšine v Italiji ter jugoslovanskih manjšin na Madžarskem. Študija je zasnovana na pregledu 5600 časopisnih člankov. Popis prebivalstva posebne vrste zaradi 25 % udeležbe avstrijskega prebivalstva ni uspel. Popisni rezultati po posameznih statističnih enotah ne ustrezajo do sedaj znani strukturi prebivalstva po materinem jeziku. Podatek o visoki udeležbi prebivalstva na Koroškem je dvomljive vrednosti. V številnih naseljih je število udeležencev popisa presegalo število volilnih upravičencev.